

4) Hallituksen esitys laiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 106/2009 vp

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan sekä puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

¹ **Sisäasiainministeri Anne Holmlund** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ase-lainsäädäntöä ollaan uudistamassa kahdessa vaiheessa. Nyt käsiteltävänä on uudistuksen ensimmäistä vaihetta koskeva hallituksen esitys. Uudistuksen ensimmäinen vaihe perustuu YK:n kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ampuma-aseita koskevan lisäpöytäkirjan ja Euroopan unionin asedirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin kansalliseen voimaansaattamiseen. Lisäksi uudistukseen on kansallisia syitä.

Lupaviranomaisen mahdollisuudet saada tietoja luvanhakijoiden ja luvanhaltijoiden henkilökohtaisesta sopivuudesta aseluvan haltijaksi ovat osoittautuneet riittämättömiksi. Voimassa oleva lainsäädäntö antaa sinänsä lupaviranomaiselle varsin laajat mahdollisuudet hakemuksen hylkäämiseen tai luvan peruuttamiseen. Ongelmana on luvan hakijaa koskevien tiedonsaantimahdollisuuksien rajallisuus.

Toiseksi keskeiseksi ongelmakohtaksi on osoittautunut ampumaurheilu- ja harrastusperusteella haettavien lupien osalta, erityisesti niin sanottuja lyhyitä käsiaseita koskevien lupien osalta, harrastuksen olemassaolon osoittamista koskevien säännösten väljyys. Uudistuksen taustalla ovat osaltaan Jokelan ja Kauhajoen kouluammut, joiden jälkeen valtioneuvosto linjasi,

että käsiaseiden saatavuutta rajoitetaan merkittävästi.

Uudistuksen tavoitteena on aseturvallisuuden parantaminen tavalla, joka ei kohtuuttomasti vaikeuta oikeutettua ja asianmukaista eri muodoissa tapahtuvaa ampumaharrastusta. Suomessa erittäin suosittu metsästys ja eri muodoissa tapahtuva järjestäytynyt urheiluammunta ovat siis jatkossakin täysin hyväksyttäviä harrastusmuotoja. Yhteiskunnalla on kuitenkin oikeus ja samalla myös velvollisuus varmistaa lainsäädännön keinoin, että ampumaharrastus tapahtuu kaikissa olosuhteissa mahdollisimman turvallisesti.

Erityisesti hallituksen esityksen valmistelun alkuvaiheessa nousi monissa puheenvuoroissa esille kysymys, pitäisikö kaikkien tai ainakin tiettyjen käsiaseiden osalta säätää täyskielto. Asialla on Suomessa varsin paljon kannattajia. Tätä osoittaa myös 57 000 nimen adressi, joka minulle luovutettiin. Pidän kuitenkin huomattavasti järkevämpänä hallituksen iltakoulun yksimielistä linjausta, jonka mukaan käsiaseiden saatavuutta rajoitetaan merkittävästi.

Luvanhakijan ja luvanhaltijan henkilökohtaisen sopivuuden arviointia ja valvontaa ehdotetaan tehostettavaksi lisäämällä lupaviranomaisen mahdollisuuksia saada luvanhakijaa koskevia terveystietoja myös suoraan lääkäriltä. Lupaviranomaisena toimiva poliisiviranomainen voisi siten saada terveystietoja luvanhakijan itsensä toimittamina taikka luvanhakijasta ja -haltijasta suoraan lääkäriltä. Terveystietojen ammattihenkilölle esitettäisiin salassapitovelvollisuuden estämättä oikeutta ilmoittaa poliisille henkilöstä, jonka hän katsoo olevan sopimaton aseluvan haltijaksi. Kysymyksessä olisi siis oikeus, ei velvollisuus, ja se koskisi lääkärin lisäksi esimerkiksi kouluterveydenhoitajia.

Luvanhaltija velvoitettaisiin lisäksi suorittamaan henkilökohtaista sopivuuttaan mittaava yleisluontoinen psykologinen testi. Korostan, että ehdotuksen mukaan tämä testitulokset ei voisi olla kielteisen lupapäätöksen peruste vaan eräänlainen liikennevalo, joka tarvittaessa ohjaisi lupaviranomaista hankkimaan mahdollisia lisäselvityksiä.

Aseluvan saajan ikäraja esitetään nostettavaksi osin direktiivin muutokseen ja osin kansallisiin syihin perustuen. Jatkossa hankkimis- ja hallussapitoluvan voisi saada metsästysaseessa vain 18 vuotta täyttänyt henkilö. 15 vuotta täyttänyt henkilö voisi edelleen saada rinnakkaisluvan

toisen henkilön omistamaan ampuma-aseeseen. Rinnakkaislupa mahdollistaa itsenäisen harrastamisen. Lyhyiden käsiaseiden eli pistoolien, pienoispistoolien, revolverien ja pienoisrevolverien osalta alaikäraja esitetään sekä hankkimis- ja hallussapitoluvan että rinnakkaisluvan osalta 20:tä vuotta.

Luvansaajan vähimmäisikävaatimuksen koroittamisen lisäksi niin sanottujen lyhyiden käsiaseiden luvansaantia esitetään muutoinkin rajoitettavaksi merkittävästi. Esityksessä ei ehdoteta kiellettäväksi mitään käsiaseityyppejä tai -malleja. Luvansaantia rajoitettaisiin kuitenkin siten, että luvan saamisen edellytyksenä olisi, että henkilö on yhdistyslain 4 §:n mukaisen luvan saaneen yhdistyksen jäsen ja esittää viranomaisen nimeämän yhdistyksen toimihenkilön antaman todistuksen siitä, että henkilö on harrastanut ammuntaa aktiivisesti vähintään kahden vuoden ajan.

Hallussapitolupa lyhyisiin käsiaseisiin annettaisiin aluksi viiden vuoden määräajaksi. Lupaa uudistettaessa arvioitaisiin luvanhakijan henkilökohtainen sopivuus ja aseiden hyväksyttävän käyttötarkoituksen voimassaolo yhtä perusteellisesti kuin uutta lupaa haettaessa. Uusi lupa annettaisiin toistaiseksi voimassa olevana, mutta luvanhaltijalla olisi velvollisuus viiden vuoden välein osoittaa harrastuksensa jatkuminen. Koska hankkimislupa voidaan ampuma-aselain mukaan antaa ainoastaan laissa mainittuun hyväksyttävään käyttötarkoitukseen, on harrastuksen jatkumisen valvonta osa tämän periaatteen toteutumista.

Edellä mainittujen muutosten tavoitteena on se, että lyhyitä käsiaseita olisi vain sellaisten henkilöiden hallussa, jotka aktiivisesti käyttävät niitä. Kahden vuoden harrastusedellytys ennen oman käsiaseen saamista sekä käsiaseharrastuksen sitominen seuroihin edellyttää seuroilta uutta ajattelua ja myös toiminnan muokkausta. Esitys myös rajaisi kokonaan luvansaannin ulkopuolelle mielestäni täysin perustellusti sellaisen niin kutsutun virkistysammunnan, joka tapahtuu kokonaan järjestäytyneen harrastustoiminnan ja ampumaratojen ulkopuolella.

Ampuma-aseilaissa on säännökset ampuma-aseiden säilytyksestä mutta poliisilla ei ole tällä hetkellä käytännön keinoja valvoa, säilyttääkö yksittäinen aseluvan haltija aseitaan säilytys-säännösten mukaisesti. Esityksessä ehdotetaankin poliisille oikeutta tarkastaa aseluvan haltijan ampuma-aseiden asianmukainen säilytys. (Ed.

Mustajärvi: Siinä meni kotirauha!) Korostan, että tarkastus voisi kohdistua ainoastaan ampuma-aseiden säilyttämiseen, siitä ilmoitettaisiin vähintään kaksi viikkoa ennalta eikä tarkastuksessa käytettäisi mitään voimakeinoja. Väite siitä, että kyseessä olisi kotietsintä, ei millään tasolla pidä paikkaansa. Poliisi voisi tehdä tarkastuksia pistokoeluonteisesti. Säännöksen ehdotettu muotoilu on käyty tarkasti läpi valtioneuvoston valmistelussa eri tahojen kanssa. Haluan edelleenkin tehdä ehdottoman selväksi, että kyse ei ole kotietsinnästä, vaan poliisille ehdotetusta hallinnollisesta menettelystä, jonka avulla voidaan tarvittaessa varmistaa luvanvaraisten aseiden asianmukainen säilytys. Uskon, että olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että aseiden asianmukaisen säilytyksen varmistaminen on kaikkien, niin aseluvan haltijoiden kuin laajemmin koko yhteiskunnan, edun mukaista.

Esitys sisältää edellä mainittujen ehdotusten lisäksi useita muita muutosesityksiä, kuten ampuma-aseiden deaktivoituvuustarpeiden tiukentamisen sekä luvanvaraisen aseiden osien piiriin laajentamisen.

Uudistuksen toisessa vaiheessa on tarkoitus uudistaa ampumaratoja koskeva lainsäädäntö, ilma- ja jousiaseita koskeva lainsäädäntö sekä uudistaa edelleen myös ampuma-aselakia. Tavoitteena on, että nyt käsiteltävänä olevan esityksen sisältämät muutokset tulisivat voimaan ensi vuoden alkupuolella.

Puhemies: Käydään tässä vaiheessa yleiskeskustelua aina siihen asti, että ed. Reijonen on puhunut, ja käydään debattia sen jälkeen.

² **Markus Mustajärvi /vas:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on liian hyvä esimerkki huonosti valmistellusta laista. Valmistelusta paistaa läpi julkisuuden paine, joka syntyi järkyttävien koulusurmien seurauksena. Niiden varjolla ei kuitenkaan pidä ajaa ahtaalle ammunnan ja metsästyksen harrastajia, sillä näillä hyvillä harrastuksilla ei ollut mitään tekemistä kummankaan kouluampumistapauksen kanssa. Oikeusministeri Brax on usein puuttunut lainvalmistelun huonoon tasoon ja varmaan aiheesta, mutta missä hän on nyt, kun tällaista luokatonta työtä tuodaan eduskunnan käsittelyyn? EU:n asedirektiivin käsittelyn yhteydessä annoin ihan julkisesti tunnustusta sekä ministeri Holmlundille että ministeri Anttilalle siitä, että nuorten met-

sästysharrastusta ei perusteetta vaikeutettu, mutta tässä esityksessä ja sen valmistelussa ei jää kiitokselle sijaa.

Arvoisa puhemies! Vaikka aihe on arka ja sanat tulee valita erityisen huolella, haluan tuoda esille muutaman perusasian.

Voimassa oleva aselaki lähtee siitä, että aseiden hankinnalle tulee aina olla syy. Aseen hankkiminen ei ole mikään subjektiivinen oikeus. Kysymys kuuluu, mikä syy 18-vuotiaalla nuorella on hankkia ensimmäiseksi aseeksi puoliautomaattipistooli, sellainen ase, jolla ei ole mitään tekemistä metsästyksen eikä edes tarkkuusammunnan kanssa. Niillä viranomaisilla, jotka olivat lupapäätöksiä tekemässä, on raskas taakka kannettavanaan.

Nykyisessä aselaissa on selvät linjat, joiden mukaan toimia, mutta aselupakäytäntöjen yhtenäistämishoje vei vikasuuntaan. Se ohjasi viranomaiset menemään pykälän taakse piiloon, kun ohjeen olisi pitänyt kannustaa käyttämään tervettä maalaisjärkeä. Kyse onkin enemmän hallinnon kuin yksittäisten viranomaisten virheistä. Aselain jos minkä tulee olla selkeä ja johdonmukainen. Tämä hallituksen esitys ei näitä kriteerejä täytä.

Esityksen mukaan poliisille syntyy oikeus tarkistaa tila, jossa aseita säilytetään. Esitys loukkaa kotirauhaa, jolla on aivan erityinen asema perustuslaissa. Mikä oikeus poliisilla on tulla kenenkään kotiin ilman varsinaista rikosepäilyä? Jos tämä kohta on laitettu esitykseen ammattirikollisten varalle, odottavatko he poliisin ilmoituksesta lukien kaksi viikkoa kädet ristissä jäädäkseen varmuudella kiinni? Jos esitys taas lähtee siitä, että tällainen pelote ohjaa säilyttämään aseita asianmukaisesti, niin meillä on jo nyt määräykset, kuinka aseita tulee säilyttää, ja jos näitä määräyksiä rikotaan, siitä seuraa sanktio. Kyllä poliisin pitää lisätä yhteiskunnassa turvallisuutta, ei pelkoa. Olen varma siitä, että he haluavat myös toimia näin, jos onnettomalla lainsäädännöllä heitä ei pakoteta tuhlaamaan työaikaansa ja vähiiä resursseja jonninjoutaviin temppeuihin.

Esityksessä todetaan, että voimakeinoja ei voi käyttää, kun tarkastusta tehdään. Jos isäntä tai emäntä on kotinsa ovella poliisia vastassa ja sanoo, että meidän kotiin ette tule, niin eivät myöskään tule. Silloin pitää kysyä, mitä merkitystä tällaisella lailla on. Hallitus on valmis loukkaamaan yhtä perusoikeutta, kotirauhaa, mutta amputoi itse oman esityksensä raajarikoksi, ellei tar-

koituksena sitten ole, että kodin ovet pakotetaan avaamaan aselupien menettämisen uhalla. (Ed. Pentti Oinonen: Juuri näin!) Perustuslakivaliokunnalla on erityisen tärkeä syy pohtia tätä esitystä.

Kotirauhan rikkominen ei ole ainoa syy kriittiseen tarkasteluun. Yhdistymisvapauden tai tässä tapauksessa yhdistyksen pakkojäsenyyden arvioiminen perusoikeuksien näkökulmasta on yhtä tärkeä seikka.

Arvoisa puhemies! Hyväksyn osin sen, että revolvereita ja pistooleja koskevia sääntöjä tarkennetaan ja tiukennetaan, mutta esityksessä halutaan vaikeuttaa esimerkiksi nuorten metsästysharrastusta. Kun nuori on saanut itsenäisesti hankkia aseensa ja lähteä metsälle 15-vuotiaana, on hän halunnut näyttää, että on luottamuksen arvoisen ja kykenee kantamaan vastuuta. 15 vuoden rajapyykki on ollut tärkeä vaihe nuoren kasvamisessa, kasvatuksessa ja aikuistumisessa. Jos tämä esitys menee läpi, nuori ei voi enää hankkia asetta itselleen, vaan hän joutuu etsimään välikäden, joka ostaa aseensa, johon nuori sitten hakee rinnakkaisluvan. On paljon nuoria, joiden kumpikaan vanhempi ei metsästä. Välttämättä metsästyksen harrastajaa ei löydy edes lähisukulaisista. Esimerkiksi minä jouduin aikoinaan aloittamaan oman metsästysharrastukseni isältä salaa. Kotona oli ehdoton asekielto, kun isäukko oli nähnyt tarpeeksi aseita rintamalla. (Ed. Söderman: Isä oli oikeassa!) Mutta minkäs siinä teki, kun mieli vei metsään?

Tällaisen turhan lupamyllyn pyörittäminen on paitsi aivan turhaa myös kallista. Aseen hankkimis- ja hallussapitolupa maksaa nykyisten taksojen mukaan 68 euroa, rinnakkaislupa 24 euroa. Se on iso raha pienituloiselle. Kun metsästysmuuten on halpa harrastus varsinkin niillä alueilla, missä on vapaa metsästysoikeus valtion mailalla, alkaa tällaisesta turhasta lupakarusellista tulla aivan kohtuuton hinta.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa on valitettavan paljon sellaisia edustajia, jotka eivät ymmärrä, kuinka hienoja harrastuksia ampumaurheilu ja metsästys ovat. Mutta ei aseitten vieroksuminen tai jopa pelkääminen riitä syyksi vaikeuttaa kunnan kansalaisten elämää. On hyvä, että hallituksen esitys menee lausunnolle myös maa- ja metsätalousvaliokuntaan. Suomessa on yli 300 000 vakuutettua metsästäjää. Tämä laki koskee suoraan heitä kaikkia. Olisi ollut outoa, jos

muuten metsästysasioita käsittelevä valiokunta ei lausuisi tästä asiasta mitään.

Parasta olisi, vaikka sen hallitukselle ja vastuuministerille on vaikeaa, että hallituksen esitys vedetään takaisin ja otetaan kokonaan uuteen valmisteluun. Jos esityksessä on näinkin pahoja valuvikoja, ei se pienellä viilaamisella paremmaksi muutu.

³ **Lauri Kähkönen /sd:** Arvoisa puhemies! Tätä ampuma-aselain muutosesitystä perustellaan muun muassa EU-parlamentin hyväksymällä uudella asedirektiivillä, joka velvoittaa jäsenmaat yhtenäistämään nykyisen aselakikäytäntönsä, aselainsäädäntönsä. Euroopassa tarkennettavaa on kyllä riittämiin, sillä aseisiin ja niiden hankintaan liittyvät käytännöt ovat monenkirjaiset ja osassa maista varsin heppoiset. Suomessa, kuten edustajakollegat hyvin tietävät, tarvitaan aseiden hankintaan ostolupa poliisilta, ja sen myötä ase kirjataan viranomaisen rekisteriin. Asevalvonta on meillä tiukkaa, ja aseiden omistus on Suomessa yksi tarkimmin säädeltyjä EU:n alueella.

Voimassa oleva ampuma-aselaki toteuttaa EU:n ampuma-asedirektiivin vaatimukset käsitteäkseni kohtuullisen hyvin. Poliisi on myös saanut uudet ohjeet aseiden ostoluvan myöntämisen tai hylkäämispäätöstä harkitessaan. Nykyisen aselain "henki" on jokseenkin näin: "Aseiden hallussapitolupa voidaan myöntää tunnetusti luotettavalle ja huolelliselle henkilölle, jos hän esittää hyväksyttävän syyn aseiden hankinnalle." Toistan: "Jos hän esittää hyväksyttävän syyn aseiden hankinnalle." Vastaavasti aselaissamme on peruuttamispykälä, ja sen henki: "Aseiden hallussapitolupa voidaan peruuttaa, milloin syytä siihen on."

Eivätkö nämä ole sellaisia säädöksiä, joiden pohjalta poliisi voi edelleenkin tehdä päätökset? Oma vastaukseni on: kyllä. Se on kokonaan eri asia, onko poliisien ohjeistus ja koulutus tältä osin ollut riittävä. Todennäköisesti ei. Nykyistä aselupajärjestelmää ei tule syyttää Jokelan ja Kauhajoen surmateoista. Toki poliisin tekemiä soveltuvuushaastattelun kriteereitä on syytä tarkentaa, ja näin käsitteäkseni on jo meneteltykin, kuten edellä totesin.

Lain valmistelu ei ole saanut kiitosta, päinvastoin. Erittäin pikaisella aikataululla valmistettu lakiesitys sisältää monia merkittäviä ongelmakohtia. Näistä viestejä ovat myös edustajat varmasti saaneet sähköpostin kautta vaikka kuinka

paljon ja muutenkin. Uskon, että myös perustuslakivaliokunta vaatii niihin muutoksia.

Lakiesitys on keskeneräinen, se lisää byrokratiaa, ja valmistelussa järjestöjen asiantuntemus on laiminlyöty. Nykyisen lain mukaan 15—17-vuotiaat ovat voineet hankkia aseiden ja itsenäisesti metsästää. Nyt ollaan lisäämässä byrokratiaa ja varsinkin nuorten maksurasitusta. Jatkossa 15, vaan ei 18 vuotta, täyttänyt henkilö voisi saada huoltajan suostumuksella rinnakkaisluvan haulikkoon, kivääriin, pienoiskivääriin tai yhdistelmäaseeseen. Täytettyään 18 vuotta hänelle voidaan myöntää varsinainen hallussapitolupa, jonka hintaa hiljattain korotettiin 32 eurosta 68 euroon. Nuori joutuu jatkossa tavallaan maksamaan kahdesti kyseisen summan.

Metsästyskulttuurilla on maassamme todella pitkät perinteet. Lupakäytännön monimutkaistaminen hankaloittaa erityisesti maalla asuvien nuorten metsästysharrastusta. Tuossa edellä ed. Mustajärvi juuri totesi, että hyvin monen nuoren kohdalla kumpikaan huoltajista ei harrasta eikä kiinnostusta ole tähän metsästykseseen ja voi olla, että ei sukulaisillakaan ole, ja tällä tavalla sitten tämän rinnakkaisluvan hankkiminen ei onnistu. Myös on muistettava, että tosiaan tämä harrastus on maaseudulla ihmisillä yksi yleisimpiä ja se on luonnollista, ja näitten nuorten harrastusmahdollisuudet ovat muutenkin rajalliset näillä alueilla.

Lakiesitys herättää monia kysymyksiä, kuten muun muassa sen, miksi erityisesti ampumaharrastajan on pakko kuulua johonkin seuraan. Osalla paikkakunnista tällainen seura puuttuu kokonaan, ja monella seuralla ei ole ampumaharrastukseen sopivia sisätiloja. Kysymyksiä riittää: Järjestykö nuorelle valvottu harrastus, koska sen pitää olla valvottua? Mikä on se valvonnan aste? Mistä sitten ase, jolla tätä harrastaa? Eli näihinkään kysymyksiin ratkaisua ei läheskään aina tule löytymään, jos tämä lakiuudistus tässä muodossa etenee.

Lakiuudistuksen tavoite tiukentaa käsiaseiden luvansaannin edellytyksiä ja tehostaa luvanhakijoiden ja -haltijoiden terveydentilan valvontaa on perusteltu. Pidän kuitenkin kohtuuttomana sitä, että jatkossa käsiaseeseen luvan voisi saada vain 20 vuotta täyttänyt henkilö, joka on harrastanut ammuntaa 2 vuotta ampumaseuran jäsenenä. Viittaan näihin edellisiin vaikeuksiin, jotka usein eteen tulevat.

Aseiden säilyttämisen tarkistaminen, tämä kotirauha, erilaisten asevelvollisuuden suorittami-

seen liittyvien tietojen ja hakijan terveystietojen luovuttaminen ei liene kaikilta osin ongelmaton ta perustuslakimme kannalta. Viitataan myös ed. Mustajärven puheeseen edellä. Enkä usko, että lääkärit ryhtyvät 15 minuutin tapaamisen perusteella laatimaan lausuntoa henkilön soveltuvuudesta tai sopimattomuudesta hankkia ja omistaa asetta. Siinä ajassa ei tunnisteta mahdollisia ongelmia. Myös Lääkäriliitto on jo reagoinut tähän asiaan.

Nuorten paha olo ei johdu nykyisestä aselaisista. Syyt ovat muualla, jokainen meistä sen tietää. Samoin syrjäytyneiden epätoivon ja perheväkivallan vähentämiseksi sekä alkoholi-ongelmien lievittämiseksi tarvitaan muita toimenpiteitä. Jos tämä lakiesitys myös etenee, niin taatusti pimeitten aseitten hinta tulee nousemaan, ja niinpä ainakin pimeät markkinat tulevat tästä lakiesityksestä hyötymään.

Arvoisa puhemies! Ampuma-aselainsäädännöstä käydyssä keskustelussa on ollut melkoista ylireagoointia. Syytä tähän ovat olleet surulliset Jokelan ja Kauhajoen tapahtumat. Jopa pääministerikin, toki moni muu, ehdotti, että aseita tulisi säilyttää ampumaseurojen tiloissa. Ehdotuksessa ei ole mitään järkeä. Useimmat ampumaradat ymmärrettävistä syistä sijaitsevat asutuskeskusten ulkopuolella. Mikä on sen helpompaa rikkollisille kuin murtautua rauhallisella alueella ampumaseurojen varastoon. Täydellistä asekieltoa on myös vaadittu. Tässä oli pari esimerkkiä näistä ylilyönneistä.

Jäitä hattuun olisi tarvinnut moni muukin kollega, kun kuunteli heidän puheitaan ja ehdotuksiin näitten traagisten tapahtumien jälkeen. On toisaalta ymmärrettävää, että paineet varsinkin ministeriä kohtaan olivat melkoiset. On helppo olla äänessä, jos ei tiedä aseesta, ampuma- ja metsästysharrastuksesta sekä niihin liittyvästä lainsäädännöstä mitään.

Toivon, että lakiesitys hylättäisiin, kun se tuolla valiokuntakäsittelyssä on, tai paremmin palautettaisiin uudelleenvalmisteluun. Jos hallituspuolueet eivät ole tällä kannalla, eivät halua sen käsittelyä pysäyttää, niin kuitenkin uskon, että varsinaisessa valiokuntakäsittelyssä ja näissä lausunnonlaattijavaliokunnissa ja varsinaisessa mietinnössä sitten tätä esitystä pystytään parantamaan ja merkittävästi.

4 Pentti Oinonen /ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on valmistellut eduskunnalle esityksen uu-

deksi ampuma-aseilaksi. Esityksessä ehdotetaan ampuma-aseilakiin monia laaja-alaisia muutoksia, joilla on heikentäviä vaikutuksia metsästyseen sekä metsästysaseiden lupien hankkimiseen. Haluankin kiinnittää arvon edustajien ja kansalaisten huomiota aselain valmistelussa ja lakiehdotuksen tekstissä ilmeneviin vakaviin ongelmiin sekä puutteisiin.

Erityisenä ongelmana aselakiesityksessä koin sen, että esitys on valmisteltu kiireessä ainoana tavoitteena kiristää järjestelmällisesti mahdollisuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Lakia valmisteltaessa ei ole riittävästi kuultu ase- ja metsästysalan järjestöjä eikä asiantuntijoita, mikä olisi esityksen luonteen huomioon ottaen ollut aivan välttämätöntä. Esityksen laadintatavasta hehkuu läpi asiantuntemattomuus ja todellisuudentajun puute.

Suomessa on yli miljoona metsästyksen ja urheiluummunnan harrastajaa. Sisäministeriön olisi lain valmistelun yhteydessä pitänyt ehdottomasti kuulla ja kuunnella ase- ja metsästysharrastajien mielipiteitä, mitä se ei ole suinkaan tarpeellisessa määrin tehnyt.

Hallituksen tavoitteena lienee lisätä turvallisuutta ja torjua rikollisuutta. Aseharrastajat ja metsästysjärjestöt ovat kannanotossaan 26.8.2009 tuoneet julki, että samat säädökset ja määräykset, jotka lakiehdotukseen on nyt sisällytetty, ovat jo voimassa sitovina viranomaismääräyksinä.

Mielestäni kyseiset muutosehdotukset ovatkin puhtaasti kosmeettisia. Ne eivät käytännössä enää lisääisi yksilöiden ja yhteiskunnan turvallisuutta. Hallituksen esittämät toimet hoitavat vaan pinnallisia oireita eivätkä puutu ongelmien varsinaisiin syihin, jotka ovat aivan muualla kuin aselainsäädännössä tai aseiden hallussapidossa. Lakiehdotukseen sisällytetty yhdistykseen kuulumisen pakko on mielestäni ongelmallinen. Se on myös Suomen perustuslain vastainen. (Ed. Söderman: Tehän sen tiedätte!) Se myös loukkaa kansalaisten perusoikeuksia ja oikeusturvaa. Tätä perussuomalaiset eivät voi hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Lakiehdotus toisi mukanaan poliiseille oikeuden tarkastaa aseiden säilytystiloja yksityiskodeissa. Sisäministeriö vertaa tätä palotarkastukseen, mutta tosiasiallisesti kysymyksessä on poliisin suorittamaan kotietsintään verrattava toimi, joka on voimassa olevan pakkokeinolain mukaan mahdollinen vain sellaisten rikosten tutkinnassa, joista rangaistukse-

na on vähintään 6 kuukautta vankeutta. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa kotietsinnän rikostapauksissa. Mielestäni ei ole hyväksyttävää poliisiin tehdä sattumanvaraisia kotitarkastuksia aseiden omistajien kotona ilman rikosepäilyä, eikä mielestäni oikein ole tehdä Suomesta poliisivaltiota. (Ed. Söderman: Mitä teillä on poliisia vastaan?) — Ei mitään ole poliisia vastaan.

Erityistä kummastusta herättää myös asetta muistuttavien — huom! asetta muistuttavien — esineiden ja tavaroiden tulkitseminen aseeksi tai aseeseen osaksi. Esimerkiksi putkenpätkät, jotka teoriassa kestävät luodin voiman ammuttaessa, olisivat tulkittavissa aseeseen piipuiksi tai putkeksi, jolloin tarvitaan lupa. Tällainen epämääräisyys, kun puhutaan laista, ei voi olla kenenkään edun mukaista. Pitääkö taloa rakentavan yrityksen tai henkilön hakea varmuuden vuoksi lupa kaikille hallussaan oleville metalliputkille, jotka kestävät yhden luodin ampumisen ja jotka voidaan liittää ilman erityistietoja ja -taitoja aseisiin? (Ed. Mustajärvi: Naulapysyys luvanvaraisiksi!) Lakiesityksen epämääräisyyden takia asia voitaisiin tulkita ja voidaan tulkita juuri näin.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset vaativat puutteellista aselakiesitystä uuteen valmisteluun.

⁵ **Juha Hakola /kok:** Arvoisa puhemies! Lähe- tekeskustelussa on suuria tunteita herättänyt asiakokonaisuus. Aselaki on yksi syksyn merkittävimmistä asioista täällä eduskunnassa, ja meille edustajille on tullut pitkin kevättä ja kesää paljon postia kansalaisilta, pääasiallisesti ammunnan harrastajilta. Viestien sisältö on ollut se, että nyt käsitellyssä oleva laki on valmistelultaan kesken- eräinen sekä puutteellinen ja sisältää paljon epä- johdonmukaisuuksia. Tiukimmissa kannanotois- sa on vaadittu lain palauttamista uudelleen val- misteluun tai sen hylkäämistä kokonaan.

Aselain uudistamisen taustalla ovat traagiset tapahtumat sekä Jokelassa että Kauhajoella. Näiden tapahtumien jälkeen julkisuudessa ja täällä eduskunnassakin esitettiin ministerille vaatimuk- sia aselain pikaisesta uudistamisesta. Nyt käsitel- lyssä olevassa laissa on kieltämättä paljon tulkin- nanvaraisuutta sekä monia itseänikin askarrutta- via avoimia kysymyksiä. Tietyllä tavalla esityk- sestä aistii julkisuuden paineen, valmisteluki- reen, ja sitä voi kyllä myös oikeutetusti moitti- akin.

Lakiesitys on kuitenkin nyt täällä eduskunnas- sa ja lähtee tämän käsittelyn jälkeen valiokuntiin

lausunnolle ja mietintöä varten. Asiakokonaisuus- den käsittely tulee vaatimaan meiltä kaikilta ver- rattain tarkkaa perehtymistä lakiesityksen sisäl- töön sekä asiantuntijoiden laajaa kuulemista. Nostan tässä puheenvuorossa esiin muutamia nä- kökohtia, joihin mielestäni tulevissa valiokunta- käsittelyissä tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Viime vuosien valitettavien tapahtumien va- lossa on selvää, että ampuma-aseen luvanhaki- jan ja -haltijan soveltuvuuden valvonnan tehosta- minen on pelkästään hyvä asia. Vaatimus tervey- dentilan valvonnan tehostamisesta parantaa lupa- järjestelmän luotettavuutta. Nykyiselläänkin kä- siaseluvan hakijalta vaaditaan sisäasiainministe- riön poliisiosaston antaman ohjeen mukaan lääkärintodistus, josta pitää selvittää, onko luvan- hakijalla sellaisia mielenterveydellisiä ongelmia tai psyykkistä sairautta, joihin liittyy mahdolli- suus vahingoittaa itseään tai muita. Lisäksi ny- kyisen lain mahdollistamana on monissa poliisi- piireissä aivan tavallista, että luvanhakijalta edel- lytetään lääkärintodistus esimerkiksi päihteiden käytöstä, jos on aihetta epäillä, että hakijalla on ongelmia tällä alueella.

Terveydentilan valvonnalla pyritään siis entis- tä paremmin määrittelemään lupia hakevan hen- kilön terveydentila ja sopivuus. Mitä enemmän on mahdollisuuksia selvittää henkilön sopivuut- ta, sitä vähemmän tulee väärinarviointeja ja lupi- en myöntämissä sopimattomille henkilöille.

Asiaa käsittelevä voimassa oleva sisäasiain- ministeriön kirjelmä linjaa, että terveydentilaa koskevat tiedot tulisi pyytää siltä lääkäriltä, jolla on parhaat edellytykset arvioida hakijan tervey- dentilaa. Tässä kohtaa tie saattaa nousta pystyyn, tai jos ei nyt ihan pystyyn, niin aika jyrkkään kul- maan ainakin. Tosiasia nimittäin lienee, että työssä käyvän henkilön terveydentilan tuntee useimmiten parhaiten työterveyslääkäri. Soitto- kierrokseni muutamille yksityisille lääkäriase- mille kertoi, että niissä lähtökohtaisesti ei kirjoiteta todistuksia kyseiseen tarkoitukseen. Soitto Vantaalle kunnalliselle terveysasemalle antoi sa- man vastauksen kiireisiin vedoten: ei-kiireellisiä todistuksia meillä ei kirjoiteta. Lääkäriliitosta saadun vastauksen mukaan kansanterveyslaki on kuitenkin yksiselitteinen. Viranomaisen vaatima todistus on kirjoitettava kunnallisessa terveystoi- messa. Tätä taustaa vasten on kokonaan toinen kysymys se, joka täällä on aiemminkin esitetty. Onko lääkäriillä, joka tapaa henkilön ensimmäis- tä kertaa noin 30 minuuttia, alkuun riittä-

vät edellytykset arvioida aseluvan hakijan terveydentilaa, kuten sisäasiainministeriön ohje linjaa.

Arvoisa puhemies! Toinen kritiikkiä saanut kohta esityksessä on käsiaseeluvan hakijan velvoite kuulua ampumaseuraan. On muistettava toki, ettei kenelläkään ole Suomessa subjektiivista oikeutta ampuma-aseen saantiin, mutta samalla edellytystä kuulumisesta ampuma-aseyhdistykseen voidaan pitää vähintäänkin ongelmallisena perustuslain kannalta. Voi olla, että ongelmia tulee esimerkiksi paikkakunnilla, joilla ei ole tähän toimintaan edellytykset täyttävää ampu-mayhdistystä tai jos syystä tai toisesta henkilöä ei hyväksytä yhdistyksen jäseneksi. Täällä Helsingissä ja lähikunnissa oman ongelmansa tuo ampumaratojen puute. Pääkaupunkiseudun asukkailla on valtava määrä käsiaseita suhteutettuna ampumaharrastukselle tarkoitettujen paikkojen määrään. Pelkästään helsinkiläiset omistavat yli 20 000 käsiasetta, eli pistoolia tai revolveria, mutta tietämäni mukaan kaupungissa on vain viisi yleisessä käytössä olevaa sisäampumarataa.

Esityksen mukaan ampumayhdistyksiin hyväksyttäisiin kouluttajia, jotka vastaisivat määräysten mukaisesta ampumakoulutuksen antamisesta. Sisäasiainministeriö määrittelee koulutuksen sisällön sekä poliisiorganisaatiosta kouluttajakoulutusta antavat tahot. Huomionarvoista on esityksen lausunto-osuudessa Poliisiammattikorkeakoulun esitys siitä, että valvottua harjoittelua käsiaseella tulisi olla mahdollista suorittaa myös kaupallisilla ampumaradoilla ja että ampumasekouluttaja asetettaisiin myös kaupallisesti toimiville ampumaradoille. Tähän ei esitys anna mitään vastausta, miten tähän esitykseen on suhtauduttu.

Henkilön soveltuvuuteen liittyy uutena elementtinä puolustusvoimien P2-soveltuvuustestissä kehitetty soveltuvuustesti. Testillä pyritään seulomaan epäsoivia hakijoita. Tältä osin totean testin kuormittavan poliisilaitoksen lupayksiköitä, jotka ovat jo ennestään hyvin ruuhkautuneita. Nykyisellään tehtävät henkilökohtaiset haastattelutkin ovat kovin työllistäviä. Esimerkiksi Helsingin poliisilaitoksessa on määrätty viisi virkamiestä haastattelijoiksi oman toimen ohella, siis omien töidensä lisäksi. Joka kuukausi haastatellaan 35—45 luvanhakijaa, ja jokainen haastateltava vaatii aikaa noin 35:stä 40:een minuuttia. Tästä on kohtuullisen helppo laskea haastatteluihin kuuluva henkilötöyvuosien määrä.

Arvoisa puhemies! Viimeisenä kohtana on pakko esittää kritiikkiä myös lakiesityksen arvostelijoita kohtaan. Julkisuudessa ja täällä salisakin on esitetty väite siitä, että poliisin oikeus tarkastaa aseiden säilytyksen lainmukaisuus, rikkoisi törkeästi kotirauhaa, yksityisyyden suojaa tai olisi pakkokeinoin mukainen kotietsintä. Tuohon väittämään ei mielestäni ole perusteita. Kysymys ei ole vähääkään pakkokeinoin mukaisesta kotietsinnästä, vaan ainoastaan siitä, että poliisilla on oikeus tarkastaa, toteutuvatko aseiden säilyttämisestä annetut määräykset. Lakiesityksen mukaan tarkastus voidaan tehdä ennakoilmoituksen jälkeen. Tarkastusilmoituksen saaneella luvanhaltijalla on vähintään kaksi viikkoa aikaa hoitaa asianmukainen säilytystila aseilleen. Tarkastukseen ei kuulu asunnossa tehtävää etsintää eikä siellä olevan omaisuuden takavarikointia, jotka ovat pakkokeinoin takavarikointiin keskeisesti liittyvät elementit. Kysymys on vain siitä, että aseiden omistaja osoittaa asianmukaisen tilan, jossa hän säilyttää aseitaan. Esitys ei siis anna poliisille mahdollisuutta käyttää voimakeinoja tai muitakaan pakkokeinoja tarkastuksen tekemiseksi. Vaihtoehtona tosin on kyllä ampumasevelupien peruuttaminen. Lienee syytä muistuttaa tässä yhteydessä, että suurin osa rikollisten käsiin kulkeutuvista laittomista ampumaseista on peräisin asuntomurroista ja ne ovat juuri niitä aseita, joita ei ole säilytetty asianmukaisissa lukituissa tiloissa. (Ed. Salo: Hyvä pointti!) Todella näin on. Ed. Pentti Oinoselle voin todeta: juuri nämä ovat niitä aseita, joita poliisi päivittäin takavarikoi kenttätoiminnan yhteydessä, ja se on kiistämättä tosiasia. (Ed. Salo: Juuri näin!)

Arvoisa puhemies! Olen esittänyt vain muutamia huomioita nyt käsillä olevasta lakiesityksestä. Se pitää sisällään näiden kaikkien lisäksi paljon teknisiä yksityiskohtia, ja niiden läpikäymisen tässä yhteydessä on turhaa ja aikaa vievää. Aselain käsittely valiokunnissa vaatii syvällistä perehtymistä asiaan niin perustuslaissa kirjattujen oikeuksien kuin lain käytäntöön soveltamisen suhteen. Totean, ettei lakiesitys ole täydellinen ja että siinä on merkittäviä ongelmia. Siitä syystä korostan, että eduskunnalla pitää olla valmius tehdä muutoksia tähän hallituksen esitykseen. Toivottavasti saamme aikaan lain, joka tyydyttää turvallisuuden tarpeen ja samalla huomioi ampumaharrastajat ja harrastukseen liittyvät intressipiirit. Uusi ampumasevelaki ei saa voimaan

tullessaan olla sellainen, että perinteisten ja asiansa hyvin hoitavien ampumaharrastajien ja ampumayhdistysten vastuut ja velvollisuudet käyvät kohtuuttomiksi.

⁶ **Eero Reijonen /kesk:** Arvoisa herra puemies! Jokelan ja Kauhajoen tapahtumien perusteella aselain uudistukselle on kyllä tilaus tavallaan olemassa ja perusteita löytyy. Se, mikä tämän lain vaikuttavuus sitten on, saadaanko sillä jotain uutta aikaiseksi, jää nähtäväksi tulevaisuudessa. Itse kuitenkin arvioisin niin, että syyt tähän käyttäytymiseen näissä tapahtumissa ovat jossakin muualla. Eivät ne aselilla korjaannu, se on täällä jo todettu. Me tiedämme sen, että yhteiskunnassa on syrjäytyneitä, perhepolitiikassa on ongelmia, arvot ovat muuttuneet ja vaikka kaikki aseet Suomesta kerättäisiin, niin siitä huolimatta näitä tapahtua saattaisi olla myöskin tulevaisuudessa.

Suomessa on aseita asetilaston mukaan noin 1,6 miljoonaa kappaletta. Luvanhakijoita on reilu 600 000. Jokaisella luvanhakijalla on noin 2,5 aseita, eli käytännössä metsästäjillä haulikko, hirvikivääri ja lintukivääri, näin ajattelisin. Ja kun tuossa ed. Hakola kertoi, että Helsingissä on pistooleita 20 000, Suomessa pistooleita on kaiken kaikkiaan reilut 100 000, eli kyllä täällä Helsingissä on lähes 20 prosenttia koko pistoolien määrästä, eli sinänsä varsin iso määrä.

Se on minun ymmärtääkseni täysin selvää, että kun uusi aselakiesitys nyt on annettu, niin sillä on valtionalouteen myös fiskaalisia vaikutuksia. Nyt tätä lupaprosessia joudutaan 5 vuoden välein taas tarkastamaan, soveltuuko se, aina uusi lupa haetaan ja siitä maksetaan. Jos mietitään, että kaiken kaikkiaan aseita on 1,6 miljoonaa, niin sillähän on kyllä valtion kassaan myös tulovirtoja, se on aivan selvä, näin se on ajateltava tämä asia ihan oikeasti.

Mutta tietysti itse metsästäjänä lähtisin nyt purkamaan tätä lakiesitystä täältä metsästyksen näkökulmasta. Sinänsähän muutokset tämän metsästysharrastuksen osalta ovat varsin vähäisiä, sanoisin näin, varsin vähäisiä. Tässä tulee tämä 15-vuotiaan rinnakkaislupakäytäntö. Saattaa olla niin, että se voi olla jopa positiivinenkin linjaus, koska nyt 15-vuotias, kun hän rinnakkaislupa saa, ja yleensä se on sitten holhoojan suostumuksella, niin hän voi sen määräajan puitteissa, ennen kuin saa sitten varsinaisen luvan aseelle, arvioida, onko hänestä oikeasti metsästä-

jäksi. Tämän ajan kuluessa hän voi sitä miettiä, ja toisaalta hänen ei välttämättä tarvitse panna aseeseen omaa rahaa, kun hän ei osta sitä asetta, vaan hänellä on siihen holhoojan suostumuksella rinnakkaislupa. Näinkin voidaan ajatella. Asioita voidaan hyvin monesta eri näkökulmasta miettiä eteenpäin. Se on hyvä minun mielestäni, että myös sitten niin sanottu luolametsästys on mahdollista toteuttaa niin, että käsiase lupa saadaan jos riistanhoitoyhdistys esittää, että on tähän pyyntiin niin kuin tavallaan puoliammattilaisesti osallistuva henkilö. Eli ihan oikein minusta on siinä menty.

Sen sijaan soveltuvuudesta puhuttaessa, kun lupa myönnetään, niin on aivan oikein, että tätä testiä kehitetään ja soveltuvuutta tutkitaan hyvinkin tarkkaan, koska kyllä varmaan on niin, että tänä päivänä on henkilöitä, joilla on lupa, mutta joilla välttämättä sitä ei tulisi olla, senkin me varmaan kaikki allekirjoitamme. Tämä on fakta ja näin edetään. Minusta on erittäin arvokasta, että se on otettu huomioon.

Mutta sitten vähän arvioita siitä, mitä tässä nyt tulisi tuolla valiokuntakäsittelyssä muuttaa ja parantaa. Selkeästi näen tilanteen niin, että kun kuuluminen ampumaseuraan on tavallaan pakollista ennen kuin saa käsiase luvan, niin tämä on hieman eriarvoistava alueittain, koska maaseudulla ei juurikaan näitä ampumaseuroja ole. On lähes mahdotonta pitkiä matkoja ajaa ja sitten kaupungissa käydä sen harrastuksen piirissä, että sikäli se on selkeästi eriarvoistava. On myös niin, että vaikka täällä itse ministeri korosti sitä, että tämä on hallinnollinen päätös, että poliisi voi käydä toteamassa, ovatko aseet kaapissa ja ovatko luvallisia, niin kyllä se suomalaisissa varmasti herättää semmoisia tunteita, että se on selkeästi kotietsintää. Se on kotietsintää, ei siitä pääse mihinkään. Meistä kukaan ei halua, että poliisi-auto pihalla seisoo ja naapurit kyselevät, että mil-läs asialla siellä nyt ollaan. Näin se on minun mielestäni ihan selkeästi ajateltava. Kyllä tämä lisää byrokratiaa, siitä ei minun mielestäni päästä yhtään mihinkään, ja toivoisin, että tässä olisi ollut sitten harkintaa hieman pitemmälle.

Mutta kaiken kaikkiaan käsiaseitten luvan kiristämisen osalta olen samaa mieltä, että tiukennukseen on tarvetta ja ne linjaukset, jotka on nyt tehty, ovat pääosin kannatettavia. Kyllä me metsästäjätkin, meitä on reilut 300 000 Suomessa, pärjäämme tämän kanssa. Pitää vaan nyt miettiä ja elää ja asennoitua oikein, että rauhallisesti kun

menemme eteenpäin, niin me saamme sillä parhaan lopputuloksen tämänkin lain uudistamisen osalta.

⁷ **Sisäasiainministeri Anne Holmlund:** Arvoisa puhemies! Tässä tuli oikeastaan kommentteja laidasta laitaan. Olen itse ehkä jokseenkin leipääntynyt vastaamaan siihen kysymykseen, pitääkö putken pätkät luvanvaraistaa, ja uskon, että kaikki varmasti ymmärrätte sen, että tämä ei koske putken pätkiä. Mutta varsinaiseen vastauspatristoon, näihin kysymyksiin, mitä on esitetty.

Ensinnäkin on syytä muistaa, että aselaki uudistettunakaan ei takaa sitä, että meillä ei sattuisi veritekoja, joita tehdään ampuma-aseella. Tällaista ei kukaan voi luvata, enkä sellaista minäkään pysty valitettavasti takaamaan. Sen voin kuitenkin luvata, että tämän lainsäädännön myötä aseturvallisuus lisääntyy huomattavasti. Puheenvuoroista näkyy, että täällä on varsin monen näköisiä ja monen kuuloisia kommentteja asiaan liittyen. Haluan kuitenkin muistuttaa, että tämä on varsin rakentava kompromissi niistä tavattoman kaukana olevista ääripäistä, joita aselain uudistamiseen liittyy, ja erilaisista mielipiteistä, joita tämän osalta on esitetty.

Haluan myös muistuttaa, että Jokelan ja Kauhajoen tragedioiden jälkeen ja osittain jo ennen niitä on käynnistetty kaiken kaikkiaan 115 toimenpidettä, joilla pyritään ehkäisemään vastaavan tapahtuman toistumista. Tämä on merkittävä määrä. Läheskään kaikki eivät kuulu sisäasiainministeriön hallinnoitaviin hankkeisiin, mutta koordinoimme kuitenkin tätä kokonaisuutta. Itse uskon ja toivon, että tällä varsin laajalla kokonaisuudella voidaan tätä tilannetta helpottaa.

Ehkä sen verran taaksepäin niihin hetkiin, joita Kauhajoen jälkeen tapahtui. Silloin oli sisäasiainhallinnossa täysin selkeänä ja kirkkaana mielessä, että meidän välitön tehtävämme on estää, että kolmatta koulusurmaa ei tule. Siinä tilanteessa annoimme mahdollisimman tiukan ohjeistuksen, ja näyttää siltä, että se on myös purrut varsin hyvin. On kuitenkin selvää, että emme voi elää pelkästään ohjeistuksien varassa. Pidän itsekkin kaikkien oikeusturvan kannalta välttämättömänä, että kirjaamme lakiin keskeiset kysymykset. On myös nostettu esille kommentteja siitä, että osa ohjeista olisi lainvastaisia. Tällaista tietoa minulla ei ainakaan ole, ja mikäli näin olisi, pidän entistä välttämättömämpänä sitä, että nämä kohdat kirjataan kaiken kaikkiaan lakiin.

Kun puhutaan veriteoista, helposti vedotaan siihen, miten vähän luvallisilla aseilla tehdään veritekoja. On aivan totta, että tämä määrä ei ole merkittävä. On kuitenkin syytä korostaa, että jokainen veriteko on liikaa ja luvallisella aseella tehty veriteko on erityisen ongelmallinen siksi, että henkilöllä, joka on aseluvan saanut, on ollut tietty yhteiskunnallinen status siihen, että hänet on katsottu henkilöksi, jolla on oikeus aseeseen. Silloin on tehty tavalla tai toisella virhearviointi, ja tämä on mielestäni ongelmallista. Toivon, että uuden lain myötä tähänkin saadaan selkeitä vastauksia.

Täällä on nostettu esille myös se, että terve järki olisi hyvä poliisin lupaharkinnassa. (Ed. Mustajärvi: Eikö se ole niin?) Terve järki on aina hyvä itse kunkin päässä, mutta ongelma syntyy silloin, jos siitä huolimatta, kun käytetään kaikki se terve järki ja noudatetaan lakia, edelleenkin sattuu veriteko. Silloin on luvan myöntäneen poliisin pää pölkylä, ja itse katson sisäministerinä, että minun on pakko esittää sellaista lainsäädäntöä, että poliisilla on myös riittävät työkalut ja riittävä mahdollisuus arvioida tilannetta. Jos tietojen saantioikeutta ei paranneta, kysyn, millä arvioidaan henkilön mahdollisuudet saada lupa ja jatkaa luvan pitoa.

On syytä muistaa, että vastuu on aina poliisilla. Se ei koskaan siirry terveysturvaviranomaiselle, se ei siirry lääkärille. Lyhyellä arvioinnilla ei varmaankaan lääkäri pysty täyttämään kenenkään meidän pääkoppaamme tekemään, se ei ole myöskään tarkoitus. Tarkoitus on, että siltä osin kuin voisi olla mahdollista lääkärin tiedossa oleva syy, joka vaarantaisi henkilön oman terveyden tai muiden terveyden ja turvallisuuden, tämän syyn on syytä olla myös lupaharkintaa tekevän poliisin tiedossa. Muuten jokin täysin oleellinen elementti puuttuu tästä kokonaisuudesta.

Haluan myös korostaa, että kaikki ne kysymykset, joissa on vedottu perustuslakiin, on hyvin tarkkaan arvioitu. Olemme tehneet hyvin tiivistä yhteistyötä oikeusministeriön kanssa, ja varsin hyvin eduskunnassakin tunnettu entinen perustuslakivaliokunnan valiokuntaneuvos Sami Manninen, joka taatusti tuntee perustuslain erittäin hyvin, on ollut tiiviisti tässä työssä mukana. Oikeusministeriön lisäksi oikeuskansleri on luonnollisesti ollut tämän työn osalta myös tiiviisti mukana. Tietenkin on selvää, että perustuslakivaliokunta tulee omassa käsittelyssään myös näihin asioihin vielä puuttumaan.

Herra puhemies! Nyt näyttää 5 minuuttia kuluneen. Toivon, että minulla on vielä myöhemmin myös mahdollisuus vastata muihin kysyksiin.

⁸ **Olli Nepponen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrämme ja hyväksymme ne paineet, mitkä ovat ampuma-aselain muuttamiseksi tulleet. Kannan huolta siitä, mitä ed. Mustajärvi toi, miten me takaamme sen hienon harrastuksen jatkumisen ja aloittamisen, joka tapahtuu niin ampumaurheilussa kuin metsästykseksikin. Itse olen aloittanut nuorena metsästäjänä mutta kuulun tällä hetkellä myöskin Ampumaurheiluliiton hallitukseen. Valitettavasti on todettava, että se valtava moite, mikä nyt liittojen taholta tulee, johtuu siitä, että liittoja ei riittävän ajoissa kuultu. Vasta huhtikuussa saimme ensimmäisen kerran virallisesti liittotasolla lausuntoa varten annettavaksi lakiesityksen, joka oli valmiina, ja muutosten saaminen oli enää mahdollonta. Jos vedotaan ampuma-aselautakuntaan, olen tarkastanut, yhtään kirjallista paperia ei ampuma-aselautakunnalle jaettu, josta olisi pyydetty virallinen lausunto. Tämän johdosta nyt se valtava määrä moitteita tulee. Olisi ollut lain valmistelun kannalta tarpeellista alkuvaiheessa kuulla myöskin asiantuntijaliittoja.

⁹ **Markku Pakkanen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä aselaki aivan syystä herättää intohimoja ja keskusteluja. Mielestäni tässä on kysymys yleisestä turvallisuudesta. Monet eri järjestöt ja yhdistykset ovat meitä kaikkia kansanedustajia lähestyneet tässä. Toivon, että aselaki saa valiokunnassa hyvin laajan, maltillisen mutta perusteellisen käsittelyn näiden kysymysten osalta, mitä täällä salissakin on esitetty, ja itsellenikin niitä on tässä pitkä lista. Toivon, että ne tulevat valiokunnassa käsiteltyä ja niihin sitten tehdään tarpeelliset korjaukset, jotta Suomessa pystytään ampumaurheilua, metsästystä, maanpuolustusjärjestöjen toimintaa harrastamaan, niin kuin nykyisenkin aselain voimassa ollessa on pystytty. Tämä on tärkeä asia, ja toivon, että myös täällä salissa käytettäisiin maltillisia puheenvuoroja, jotta saadaan aselaki valmiiksi ja sillä pystytään tulevaisuudessa harrastusta jatkamaan.

¹⁰ **Jacob Söderman /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä uskon kyllä hyvin tähän ministerin toteamukseen, kun hän sanoi, että hän vaikeassa tilanteessa on etsinyt järkevää kompromissia. Täällä salissa on nyt ollut paljon kriittisiä puheenvuoroja, ja minullekin on tullut tavattoman paljon erilaisia sähköitä, vähän uhkaaviakin sähköitä, että minun edustajanurani on vaarassa, jos en ymmärrä palata järjestykseen. Reserviupseeritkin ovat olleet hyvin aktiivisia, joihin minä itse kuulun. Onko se totta, ministeri, että näitä järjestöjä ei lainkaan ole kuultu? Minusta se tuntuu vähän uskomattomalta.

¹¹ **Matti Kangas /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen metsästysseuran puheenjohtaja sieltä ruohonjuuritasolta ja niitä näkemyksiä tuon esille. Kyllä tässä perustuslain suojaa nyt jo vähän rikotaan kotirauhan osalta, vaikka halutaan muuta väittä. Poliisilla on nyt suurempi mahdollisuus mennä ihmisten koteihin. Toinen perustuslakia sivuava asia on, että Suomessa on perustuslain takaama yhdistymisvapaus. Kuinka tällainen yhdistymisvapautta rikkoiva pykälä voi olla lakiehdotuksessa, että pitää kuulua metsästysseuraan? Tämä vaatimus asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan asuinpaikkakuntansa mukaan. Kaikilla ei ole ampumaseuroja, jolloin ampumaharrastus tulee mahdolliseksi muualla kuin kasvukeskuksissa.

Meillä on hyvä, toimiva aselaki vuodelta 1998, ja se kaipaisi vain tarkennuksia. Käsiaseitten kohdalla voi mennä tiukempaan linjaan, mutta nyt pitäisi antaa (Puhemies: Minuutti on nyt mennyt tässä!) lääkäreille se velvoite, että annetaan tietoja mielenterveyspotilaista vähän niin kuin ajokortissa. Jos tällaisia on, niin sitten tarkistetaan, saako pitää aseita.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Seppo Kääriäinen.

---

¹² **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean vain lyhyesti sen, että kyllä Jokelan ja Kauhajoen tapausten jälkeen täytyy reagoida. Jos ei olisi reagoitu, niin se olisi ollut väärä poliittinen signaali.

Mutta, muutama mutta. Ensimmäinen mutta on se, että meillä on metsästyslaki sitä varten, että metsästystä rajoitetaan. Sitä ei pidä tehdä aselailla, ja siinä on tässä semmoinen veteen piirretty viiva, jota pitää kyllä eduskuntakäsittelyn aikana ainakin sanallisesti selvästi viilata.

Toinen juttu. Erikoisesti ministerin esittelypuheenvuoro sisälsi vetoomuksen ampumaratoihin, ampumaseuroihin, ampumaratoihin, ampumaseuroihin, ja käytännön tilanne on juuri sellainen kuin tässä käytetyissä puheenvuoroissa on erittäin selkeästi tullut esille. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että kun sanoo a, niin pitää sanoa myöskin b ja ryhtyä sen b:n mukaisiin toimenpiteisiin. Siinä mättää pahemman kerran.

¹³ **Toimi Kankaanniemi /kd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Jokelan ja Kauhajoen vakavat tapahtumat tietysti antavat erittäin hankalan lähtökohdan lainsäädännön uudistamiselle, koska tunteet ovat pinnassa. Siitä huolimatta minäkin peräänkuulutan kyllä hyvin maltillista, rauhallista, asiallista ja perusteellista harkintaa valiokuntiin.

Nämä pienet ja pienehköt tehokkaat käsiaseet pitäisi kyllä käsitellä aika lailla eri lailla kuin metsästys- ja muut harrastusaseet, lähinnä metsästys- ja ampumaurheiluaseet, mutta se voi olla tietysti käytännössä vaikeaa. Näitä yliampumisia ei tässä lainsäädännössä kaivata.

Uskon, että perustuslakivaliokunta kyllä käy nämä perustuslakiin liittyvät kotirauha- ja muut kysymykset huolella läpi, koska se on sen tehtävä, ja sen mukaiset muutokset eduskunta varmasti sitten myös tekee tähän esitykseen.

¹⁴ **Eero Reijonen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on ministeriön tiedotteessa kerrottu, että tässä on kaksivaiheinen eteneminen ja toisessa vaiheessa myös ampumaratojen perustamista ja ylläpitoa tarkastellaan. Koskeeko tämä myös metsästysharrastuksessa käytettäviä ampumaratoja, koska tälläkin hetkellä on erittäin suuria ongelmia sen takia, että metsästäjät eivät pääse harjoittelemaan, kun maakuntakaavoissa ollaan tiukentamassa tätä linjaa? Liittyykö tämä siihen, ja koska tämä uusi ampumaratoja koskeva kakkosvaihe-esitys on tulossa?

¹⁵ **Petri Salo /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän kyllä myöskin

sen julkisen paineen, mikä ministeriä kohtaan on Kauhajoen tapauksen johdosta syntynyt. Varmasti se on myöskin vaikuttanut tämän lakiesityksen aika nopeaankin käsittelyyn ja tänne eduskuntaan tuloon. (Ed. Rajamäki: Ei sitä kyllä nopeudesta voi syyttää!)

Sen verran sanon omana mielipiteenäni, että suurin ongelma Suomessa ei ole tietenkään luvalliset aseet luvanhaltijoilla vaan ehdottomasti luvattomat aseet rikollisilla ja muilla sairailta yksilöillä. Tämäkään lakiesitys ei tätä perusasetelmaa muuksi muuta.

Täällä on ensimmäisissä puheenvuoroissa kiinnitetty huomiota lääkärintodistuksiin ja niiden saantiin. Minun mielestäni olisi parempi, että jokaisella alueella olisi esimerkiksi sellaisia erityisiä lääkäreitä, jotka voisivat ottaa vastaan henkilöitä, joilla olisi asiantuntemusta myöskin käsitellä henkilöitä, jotka näitä lupia hakevat. Jos se siirtyy terveyskeskuskäsittelyyn ja tällaiseen menettelyyn, mitä nyt epäillään, niin se ei tule toimimaan käytännössä.

¹⁶ **Kari Rajamäki /sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Jo Jokelan järkyttävä tapahtuma osoitti, että lupa- ja valvontajärjestelmä ei ollut kunnossa. Silloin olisi välittömästi pitänyt sisäministerin johdolla ryhtyä määräysten uudistamiseen, käynnistää se työ. Näin ei tapahtunut. Olisi välittömästi pitänyt lisätä krp:n nettivalvontaa ynnä raskaiden käsiaseiden myöntämisen tarkistusta. Näin ei tapahtunut. Tältä osin on turha EU-lainsäädäntöön viitata. Ruanda-piikistä puhuttiin krp:n voimavaroissa, mutta krp ei saanut mitään erityistä lisäpanostusta siinä vaiheessa.

Mutta, herra puhemies, minusta on erittäin tärkeää, että nyt tässä turvallisuutta lisäävillä toimilla edetään mutta myös pidetään huoli siitä, että meidän lupajärjestelmässä mahdollisuuden kenen tahansa käytännössä eräillä alueilla hankkia jossain hallissa käymällä raskas käsiase pitää loppua ja pitää ottaa huomioon vakaan aseenkäytön, armeijan asepalveluksen ja metsästysharrastuksen näkökulma.

¹⁷ **Jari Leppä /kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Aselaki kaipaa ajantasaistamista. Se on ihan selvä. Siihen sisältyy muutamia sellaisia kohtia, mitkä täällä ovat jo tulleet esille, muun muassa suhde metsästyslakiin ja alueellinen yhdenmukaisuus ja myöskin se arveluttava kohta, joka liittyy poliisin oikeuteen säilytyksen

tarkastukseen, mutta ne käydään varmasti valiokunnassa läpi.

Mutta ministerille kysymys, joka liittyy yhteen kohtaan tässä laissa, ja se on eri viranomaisen tiedonvaihto. Onko nyt varmasti niin, että poliisin, Puolustusvoimain, terveydenhuollon ja sosiaalitoimen viranomaisten tiedonvaihto tulee niin joustavaksi ja rajapinnat käydään lävitse, että aina silloin, kun on vakava epäily jostakin tämän tyyppisestä toiminnasta henkilön kohdalla, epävakaudesta taikka muusta tällaisista, se tulee myöskin toisten viranomaisten tietoon? Tämä on mielestäni kaikkein tärkein asia silloin, kun mietitään niitä traagisia asioita, mitä Kauhajoella ja Jokelassa tapahtui. Viranomaisten tiedonvaihdossa on muutenkin Suomessa puutteita, mutta tässä jos missä sitä tarvitaan.

¹⁸ **Juha Hakola /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa ed. Leppä vei osan kysymyksestä, mutta totean siihen, mitä ed. Salo täällä mainitsi näistä laittomista aseista: On aivan selvää, että tällä lailla ei laittomia aseita poisteta tästä maasta. Laittomia aseita on ollut maailman sivu, ja niitä tulee olemaan. Jos järjestäytyneet rikollisuus tai jotkut muut rikolliset niitä haluavat, he niitä aivan varmuudella saavat, ja hintaa on mielestäni turha spekuloida, mikä hinta on laittomilla markkinoilla. Sitä ei missään ole määritelty.

Toinen huomio kiinnittyy siihen, että kun puhuttiin siitä, että veriteot tehdään pääasiallisesti laittomilla aseilla, sehän ei pidä paikkaansa. Pikaistuksissa tehdyt tapot tehdään pääsääntöisesti teräaseilla ja toissijaisesti luvallisilla ampumaseilla, ja se on kokonaan toinen kysymys, mutta siihen tämä laki antaa hyvän vastauksen.

Sen sijaan olisin kysynyt ministeriltä aivan nopeasti tuohon, kun viittasin puheenvuorossani siihen kansanterveyslain mukaiseen edellytykseen, että kunnallinen viranomainen on velvollinen antamaan, niin onko nyt ollut ministeriön ja terveystieteiden kesken jotain keskustelua siitä, koska nyt aidosti on tilanne se, että kunnallinen (Puhemies: Minuutti!) viranomainen ei näitä lupia myönnä, siis terveysasemilta niitä ei saa.

¹⁹ **Lauri Kähkönen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksikin asiaa, johon viittasi ed. Reijonen. Esimerkiksi omassa kunnassani on erittäin, sanon, uudenaikainen, toimiva ampu-marata, mutta kun luvan uusinta tuli, niin yksit-

täinen valitus on estänyt tämän ampumaharrastuksen useammaksi vuodeksi. Eli jo omassa puheenvuorossani viittasin tähän, että siihen harrastusmahdollisuuteen myös ratojen suhteen on ongelmia.

Toiseksi, arvoisa ministeri, myöskään seuroihin pääsy ei ole itsestäänselvyys, ja liittymismaksut ovat usein kohtuuttoman kalliita tämän nuoren kannalta. Eli mitenkä voidaan sitten asettaa tällaiset edellytykset, kun käytännössä ei ole siten mahdollista sitä harrastusta suorittaa?

²⁰ **Inkeri Kerola /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyseenalaista minusta tämän lakiesityksen sisällössä on se, että vähemmistöjen ehdoilla pyritään tekemään lakia enemmistöille, ja viitataan tällä ed. Pulliaisen puheenvuoroon, jossa hän asetti rinnakkain metsästyslain ja aselain, joissa on ilmiselviä eroja. Tästä johtuen kysyisin ministeriltä: Kuuntelin valmistelevan virkamiehen haastattelua, ja häneltä kysyttiin, onko laissa voitu ottaa huomioon alueellisia eroavaisuuksia ja painotuksia liittyen muun muassa kuulumiseen metsästysseuroihin ja ampumaseuroihin. Hän myönsi auuliisti, että ei ole otettu. Ymmärsin, ettei ole myöskään haluttu ottaa. Kysymykseni ministeri kuuluu: Onko totta, että tällaisiin asioihin ei voida tämän lain sisällä puuttua? Kyseenalaista on tämä kuuluminen ampumaseuraan alueella, jossa tällaista toimintaa ei lainkaan ole.

²¹ **Kalle Jokinen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärtää hyvin, että aselaki on vanhentunut ja paineita tämän muuttamiseen on sekä kansainväliseltä taholta että näiden traagisten kotimaisten tapahtumien myötä. Lainlaati-ajan pitäisi kuitenkin tällaisissa tilanteissa pitää pää kylmänä ja kädet lämpimänä. Kaikkea ei voi lainsäädännöllä estää, mitä ihmismielen syvissä säikeissä kulkee.

Satojentuhansien harrastajien leimaaminen ikään kuin etukäteen rikoksesta epäillyksi vaan sen takia, että heidän harrastukseensa liittyy väline, jolla voidaan toista ihmistä vahingoittaa, on kohtuutonta. Yksi esimerkki tästä: Se, että on kahden vuoden harrastusvelvollisuus ennen kuin pystyy hankkimaan oman välineen harrastaa, on kohtuuton. Kuka tässä salissa antaisi harrastusvälineensä, tuhansien arvoisen harrastusvälineensä, toisen kokemattoman harrastajan käytettäväksi kahdeksi vuodeksi?

Yksi kysymys vielä: Ollaanko (Puhemies: Miinuutti on mennyt!) poliisin resursointia lisäämässä sen takia, että tämän lain myötä mittavasti tulee lisää velvoitteita?

²² **Tero Rönni /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yleensä kun aseista puhutaan ja sitten lehdissä kirjoitetaan, niin saadaan vain kielteiset puolet esiin, mutta täytyy huomauttaa, että on meillä viime vuodelta oikein positiivinenkin kuva, kun me saimme Satu Mäkelä-Nummelan kuvaa ja suoritusta ihailla. Elikkä kyllä ampumaurheilu on sentään positiivista, jota me kaikki voimme jossain määrin olla hyväksymässä ja tukemassa. Itse en ole metsästäjä, mutta olen kuunnellut täällä tänään näitä puheita, ja täytyy kiittää hyvinkin asiallisista ja analyyttisistä puheenvuoroista ensimmäisenä ed. Mustajärveä, ja ministerikin oli perehtynyt hyvin asioihin.

Mutta muutama kommentti. Tässä ed. Jokinen otti puheeksi juuri tämän, ollaanko tässä nyt luomassa semmoista järjestelmää, että me joudumme palkkaamaan ihan ylimääräisiä lääkäreitä ja poliiseja vain näitä asioita varten, kun tuntuu siltä, että lisätään ja lisätään ja jo entisistään vähistä värkeistä ja toimista joudutaan tinkimään eikä sittenkään kukaan takaa sitä, etteikö tämän tarkastuksen jälkeen jollain voi nikahtaa. Miesten kohdalla muistetaan ja tiedetään näitä mustasukkaisuusmurhia, (Puhemies: Minuutti!) joita tulee, niin se on hankala.

Yliä yksi kysymys: Kuka maksaa ja miten nämä luvat tulevat aseharrastajille ja museoille? Miten näitten lupien kohdalla siellä käy? Ovatko ne saman hintaisia?

²³ **Markus Mustajärvi /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn ministeri Holmlundilta, tietääkö hän, kuinka monta rikosta tai väkivallantekoa on tehty sellaisella aseella, jonka omistaa 15 vuotta täyttänyt mutta alle 18-vuotias, jolla on metsästyskortti ja lupa aseeseen. Minä veikkaan, että se luku ei ole kovinkaan suuri. Jos ministeri ei nyt pysty sanomaan sitä, niin toivottavasti tämän jatkokäsittelyn aikana. Heidän oikeuksiaanhan tässä nyt kavennetaan oleellisella tavalla. Siinä mielessä se on mielenkiintoinen asetelma, että kun nuorella, 15-, 16-, 17-vuotiaalla, on oikeus kantaa ja käyttää asetta, mutta ei oikeutta omistaa sitä, niin onko se omistaminen se riski vaiko se aseensa käyttö? Minusta siinä ei ole mitään logiikkaa.

Sitten tästä tarkastusoikeudesta. Siinähan tulee käytännössä se valintatilanne, että joko luovut omista perusoikeuksista tiettyiltä osin, omasta kotirauhasta, kun vaihtoehtona on se, että poliisilaitokselta ilmoitetaan, että tuopas huomenna aseet takaisin, jos et päästä poliisimiestä sisään.

²⁴ **Sisäasiainministeri Anne Holmlund:** Arvoisa puhemies! Tässä on ehkä heti syytä aivan alkuun sanoa yksi asia. 15—17-vuotiaiden aseensa omistukseen tuleva rajoite tulee suoraan direktiivistä, niin että tästä on ainakin turha minua tai hallituksen linjausta syyttää. Tämä on suoraan direktiivistä tuleva määräys, ja sille emme voi mitään. Eli toivon, että tästä ei enää käytetä enempää puheenvuoroja. Tämä on kuitenkin fakta tältä osin.

Toinen kysymys, joka tulee suoraan direktiivin määritelmästä, on 2 §:ssä oleva määritelmä siitä, että eräät asetta muistuttavat esineet on myös tulkittava luvanvaraisiksi. Haluan korostaa, että myös tämä tulee suoraan ampuma-asedirektiivistä. Meidän oma lisäyksemme siinä on se, että kyseisen esineen tulee olla helposti ilman erityisasiantuntemusta tai erityisvälineistöä muutettavissa ampuma-aseeksi. Haluan korostaa, että tämä ei koske ilma-aseita, ei myöskään mitään muita harrastusvälineitä, ei putken pätkiä eikä muitakaan vastaavia. Tämä on aivan yksiselitteinen kirjaus. Peruslinja tulee siis direktiivistä, eli tältä osin myös korjaus näihin virheellisesti esitettyihin väitteisiin.

Järjestöjen kuuleminen on suoritettu aivan normaalin käytännön mukaisesti. Toinen kysymys tietysti on se, että silloin, jos ne poikkeavat täysin hallituksen yksimielisestä pääministeri Matti Vanhasen johdolla tehdystä iltakoululinjauksesta, niitä voidaan ottaa huomioon erittäin rajallisesti. Aselainsäädännön ykkösvaihe, joka nyt on hallituksen esityksenä, on jouduttu valmistelemaan kiireellisesti, tämä osa sen takia, että saisimme käytännössä nämä erityiset määräykset ja ohjeistukset kirjatuksi lakiin ja sitä kautta esimerkiksi keventämään ylimääräisten ohjeistusten määrää. Ampuma-aselautakunnassa asia on ollut käsittelyssä neljä kertaa, ja siellähän ovat keskeiset asealan järjestöt edustettuina. Eli siellä on selkeästi myös tämän tahon kysymykset kuul-
tu.

Tietojen vaihto oli tässä myös esillä. Sen tulee toimia mahdollisimman joustavasti, ja myös tä-

män esityksen myötä se paranee. Mutta rehellisyyden nimissä uskon, että siinä on haasteita myös tämän jälkeen, koska tietosuojaan liittyvät kysymykset ovat tavattoman herkkiä. Silloin, kun kuitenkin kaikki viranomaistahot ovat salassapitovelvollisia, tässä ei pitäisi olla ongelmaa. Uskon, että joudumme edelleen työstämään tätä. Toivon, että hallintovaliokunta kuten myös perustuslakivaliokunta suorittavat hyvin perusteellisen kuulemisen, minkä itsekkin uskon näin olevan. Mikäli löytyy joku yksittäinen kohta, joka on ongelmallinen, toki sitä on silloin syytä tarkentaa. (Ed. Laitinen: Eduskunta säätää lait, ei ministeri tai hallitus!) — Näinhän minä totesin, että valiokunta tekee, vai kuuliko edustaja jotakin muuta? Näin en ainakaan sanonut. (Ed. Laitinen: Vähän sinne suuntaan oli menossa!) — No, nyt ei pidä tulkita, jos on kuullut itse väärin.

Toinen kysymys: Sosiaali- ja terveysministeriö tulee ohjeistamaan lääkäreitä siltä osin, kun on kyse lääkärintodistusten myöntämisestä. Ed. Hakola nosti esille tämän kysymyksen ja muutama muukin, ja on aivan totta, että tässä on hienman kirjava käytäntö. Pyrimme kuitenkin tässä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa entistä yhdenmukaisempiin käytäntöihin.

Ampumaratoja koskeva lainsäädäntö tulee kakkosvaiheessa käsittelyyn, eli siihen paneudumme tarkemmin siinä tilanteessa. Tämä työ on jo aloitettu.

Mielestäni ed. Hakola oikeastaan kannasi varsin hyvin ne kysymykset, jotka liittyvät poliisin oikeuteen tarkastaa säilytys. Tässä on myös syytä muistaa se, että tälläkin hetkellä meillä ampuma-aselaki määrittää yksiselitteisesti, miten asetta tulee säilyttää. On aivan totta, että tavallaan voidaan sanktioida, mikäli säilytys ei ole asianmukaisesti hoidettu. Mutta kun ei ole oikeutta tarkastaa säilytystä, niin miten tämä yhtälö käytännössä toimii? Mielestäni tämä täyttää eräänlaisen tyhjän aukon, joka tällä hetkellä lainsäädännössä on ollut. Mutta tältäkin osalta valiokunnat varmasti tekevät hyvin tarkan työn.

Se on myös totta, että seuroja on eri puolilla Suomea eri tavalla, eikä välttämättä yksikään seura ota jäsenekseen, tai ei ole velvollisuutta ottaa jäsenekseen. Korostan myös sitä, että toki uusiakin ampuma-aseuroja voidaan perustaa. Tälle ei ole mitään estettä, mikäli tietyt edellytykset täyttyvät, ja uskon, että näin myös tulee olemaan. Seurojen merkitys on mielestäni sikäli

hyvin suuri, että siinä on erään tyyppinen toissijainen sosiaalinen valvonta. Eli kun henkilöt toimivat ampuma-aseuroissa tai metsästyseuroissa, silloin voidaan havaita, mikäli henkilön käytöksessä, terveydentilassa tai jossakin muussa on sen tyyppisiä piireitä, että on syytä huolehtua, ja tämä on omalla tavallaan hyvin tärkeä tieto silloin, kun pohditaan, voiko henkilö edelleenkin olla sopiva aseensa haltijaksi.

Koetin kerätä tähän useampia kokonaisuuksia.

Täällä nostettiin myös esille, että 22-kaliiperinen ase olisi tulivoimainen ase. Haluan kuitenkin muistuttaa, että se on teholtaan varsin kevyt ase, mutta valitettavasti nimenomaan tämän tyyppinen ase on ollut käytössä näissä ikävissä ja hyvin dramaattisissa koulusurmissa.

Ed. Rajamäki totesi, että olen toiminut hitaasti. Tietysti herää kysymys, että jos marraskuussa on tapahtunut koulusurma ja edellinen ministeri on jättänyt tehtävänsä samana vuonna puoli vuotta aikaisemmin, niin on peräti kummallista, että ette ole itse havainnut tätä asiaa.

Tässä kohtaa on syytä myös muistuttaa, että ampuma-asekäytäntöjen yhtenäistämisohje valmistui muutamia viikkoja ennen Jokelan koulusurmaa. Valitettavasti emme olleet ehtineet kouluttaa henkilöstöä sen käyttöön, eikä niin sanotusti jalkauttaa sitä asiaa kentälle. Eli silloin ensisijainen tavoite oli se, että mahdollisimman nopeasti ohjeiden kautta pystytään puuttumaan. Me kaikki tiedämme sen, että lainsäädäntö on hidasta. (Puhemies: 6 minuuttia!) Ohjeet ovat nopeampi tapa, ja silloin, kun on kyse siitä, että pitää äkkiä puuttua, näistä asioista on kyse.

Ihan lopuksi vielä, herra puhemies, lyhyesti totean, että ampuma-aselainsäädännön uudistaminen on aloitettu vuoden 2008 keväällä. Eli väitte siitä, että mitään ei olisi tehty, ei todellakaan pidä paikkaansa. Kyse on ollut siitä, että olemme aloittaneet perusvalmistelun, mutta itse varsinaisen kirjallinen hanke on käynnistetty vasta valitettavasti Kauhajoen jälkeen. Väitteet siitä, että mitään ei olisi tehty, ovat kuitenkin perusteettomia. Meillä on ollut hyvin laaja koulutus suunnitelma, 850 henkilöä on koulutettu yhtenäistämisohjeiden toteuttamiseen ja soveltamiseen. Itse ainakin toivoin silloin, että se olisi riittänyt; valitettavasti ei näyttänyt silloin riittävän.

Ensimmäinen varapuhemies: Jatkamme debattia vielä parikymmentä minuuttia.

²⁵ **Pekka Vilkuna /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Heti aluksi haluan ministerille muistuttaa, kun hän vetäytyy jälleen kerran, niin kuin Suomessa tuntuu olevan tapana, direktiivin taakse: Ei direktiivi ole laki. Direktiivi on toimintaohje, ja sitä sovelletaan kansallisen kulttuurin ja tapojen mukaan, jos on oikeutta ja halua, mutta kun meillä ei ole. Me olemme koko ajan paavillisempia kuin paavi itse kaikissa asioissa.

Tässä on koko ajan puhuttu sitä, että joukkosurmat vähenevät, jos ampuma-aselakia kiristetään. Ei ihmisen hulluksi tulemistä voi estää lakia kiristämällä. Jos näin tehtäisiin, niin silloinhan meidän pitäisi reppukin kieltää, koska siinä Myyrmäen ostoskeskussurmasthan se pommi oli repussa.

Kyllä meidän pitää huolehtia siitä, että ikärajat pysyvät metsästysaseiden kohdalla entisellään tässä uudessakin laissa, eikä missään tapauksessa passaa suostua siihen, että kerran viidessä vuodessa pitäisi uusi lupa hankkia, koska nykyinenkin lupa on toistaiseksi voimassa, se voidaan peruuttaa milloin hyvänsä. Se on vaan yksi veronmaksun muoto, (Puhemies: Minuutti!) jos pannaan metsästäjät kerran viidessä vuodessa se 68 euroa joka aseesta maksamaan. Se on 20 miljoonaa vuodessa. Taitaa olla valtiovarainministerilläkin sormet pelissä.

²⁶ **Olli Nepponen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En haluaisi ministerin kanssa kiistellä, mutta kun vedottiin, että liittoja on kuultu ampuma-aselautakunnan kautta. Olen tarkastanut tämän iltapäivän aikana: Ampuma-aselautakunnassa ei ole jaettu yhtään kirjallista paperia, joka olisi annettu liitoille lausuntoa varten, ja siellä ei ole pidetty asianmukaisesti pöytäkirjaa. Minä toivon, että virkamies, joka tästä vastaa, antaisi rehellisen kuvan ministerille asioista.

Toinen asia, missä minä pikkuisen vetoaisin: Ampumaurheiluliitto kantaa suuren vastuun, ja seuroille sälytetään nyt äärimmäisen suuri vastuu. Siellä joudutaan antamaan lausuntoja, vedotaan niin kuin pillososiaaliseen lausuntoon. Ei se ole ihan oikein. Me tiedämme, että äärimmäisen vähän on todellisia aktiivisia toimijoita ja harrastajia kyllä on. Siksi täytyy tarkoin miettiä, miten paljon paineita laitetaan liitolle, sen kouluttajille, valvoa ja tehdä niitä päätöksiä, jotka koskettavat henkilökohtaisen luvan saantia.

²⁷ **Kari Rajamäki /sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kiinnitin huomiota siihen, että Jokela paljasti, että aselupa- ja valvontajärjestelmä petti selkeästi ja se ei ollut kunnossa. Peräsin niitä konkreettisia toimia, joihin niiden havaintojen perusteella ryhdyttiin muun muassa ministerin johdolla. Niitä ei ole.

Toinen asia on se, että keskusrikospoliisi on muun muassa valitettavasti tuonut ilmi, että sillä on ollut Ruandan aiheuttamia lisämenoja mutta ei mitään erityisiä projekteja nimenomaan tämän vakavan uhan toistumisen torjumiseksi. Nämä ovat asioita, jotka jäivät myöskin niissä selvitystoimikunnissa läpikäymättä, mitkä ovat Jokelan ja Kauhajoen väliset konkreettiset toimenpiteet. Eli tämä on sen takia vaan tärkeää, että meillä olisi välittömästi pitänyt ryhtyä ennalta ehkäiseviin ja tutkintaa ja järjestelmää korjaaviin toimiin, koska oli selvästi osoitettu, että tämä ei ollut kunnossa.

²⁸ **Annika Lapintie /vas** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässä on nyt sillä tavalla aika outo juttu, kun yleensä ne samat tahot, jotka ovat oikein tyytyväisiä poliisin toimivaltuuksien lisäämisestä — ja perustelu aika usein kuuluu niin, että eihän niillä kansalaisilla, jotka noudattavat lakia, voi olla mitään sitä vastaan, että poliisin toimivaltuuksia lisätään — ovat nyt aivan järkyttyneitä siitä, että poliisi saa oikeuden tarkastaa, että aseita säilytetään oikein asekaapissa. Eli tämä on todella outo yhdistelmä.

Mutta sen lisäksi itse olen vuonna 2000 tehnyt ensimmäisen aloitteen täällä eduskunnassa käsiaseiden saatavuuden rajoittamiseksi ja nimenomaan sen vuoksi, eli aseiden määrällä ja asurmillalla on aivan yhtä suoraviivainen yhteys. Sen lisäksi, mitä enemmän aseita on liikkeellä, sen isompi mahdollisuus on, että ne joutuvat niin sanotusti väriin käsiin, ja sitä vaikeampaa on aseiden ja aselupien valvonta. Eli olen tyytyväinen, että ministeriö ja hallitus on antanut tämän esityksen, (Puhemies: Minuutti!) mutta itse olen menossa vielä pitemmälle ja esittelen tuossa puheenvuorossani rinnakkaislakialoitteen, jossa on muutamia parannusesityksiä tähän hallituksen esitykseen.

²⁹ **Anne-Mari Virolainen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä mainitaan, että henkilöstön soveltuvuuden arvioinnin kehittämiseen ja viran-

omaisten väliseen tietojen vaihtoon liittyvät uudet menetelmät ja niitä tullaan kehittämään. Tämä on varsinkin kannatettava asia ja erityisesti se, että Puolustusvoimien P2-soveltuvuustestistä kehitetään soveltuvuudesta aseluvan hakijoiden seulontaan.

Minua henkilökohtaisesti pohdituttaa se, kun poliisille annetaan oikeus saada tietoja luvanhakijasta sekä luvanhaltijasta Puolustusvoimien rekistereistä, että ovatko nämä, sekä poliisin rekisterit että Puolustusvoimien rekisterit, tällä hetkellä aidosti yhteensopivia. Jos ne eivät ole, niin millä aikataululla rekistereistä kehitetään sellaisia, että ne keskustelevat keskenään?

³⁰ **Timo Korhonen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä lainvalmistelua on seurannut ja keskustelua tämän ympärillä kuunnellut, niin kieltämättä on tullut mieleen myös hiukan tällainen näkemys tai ajatus, pyritäänkö tällä lailla ikään kuin vastaamaan myös jollakin tavalla tämän yhteiskunnan pahoinvointiin. Siitähän tässä ei suinkaan missään tapauksessa ole kysymys. Varmasti aseturvallisuus lisääntyy, mutta niin kuin tätä keskustelua seuranneina ovat kaikki huomanneet, niin pelkona on myös se, vaikeuttaako tämä ikään kuin näitten hyvien ja terveitten harrastusten harrastamista: metsästystä, aseurheilua jnp. Arvostettu ministeri, kysyisinkin: Minkälainen arvio teillä on tämän lakiesityksen vaikutuksista näihin tämän tyyppisiin eri harrastuksiin?

³¹ **Jacob Söderman /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä oikeastaan heräsin siihen, kun ed. Pekka Vilkuna oli sitä mieltä, että direktiiviä ei tarvitse noudattaa. Tässä on nyt valitettavasti kyseessä semmoinen direktiivi, jota on Suomen noudatettava, niin kuin hallitus on tekemässä. Se pieni helpotus siihen on, että 15-vuotiaat saavat tämän rinnakkaisaseen. Niin on ainakin europarlamentaarikko Lasse Lehtinen useissa pakinoissaan väittänyt, että on hänen ansiotaan, että hän sai sen sinne läpi, mutta tässä suhteessa ministeri oli oikeassa.

³² **Pentti Tiusanen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni on kummallista, että kun eduskunta todella vaati aselakiin toimenpiteitä Jokelan jälkeen, erityisesti Kauhajoen jälkeen, ja arvosteli silloin hallitusta, ettei Jokelan ja Kauhajoen välillä ole juuri mitään tapah-

tunut, niin nyt sitten täällä on sellainen ilmapiiri kuin Kansallisen Kivääriyhdistyksen juhla kokouksessa, ollaan huolestuneita metsästyksestä, hyvä ettei kalastus lopu tähän hallituksen esitykseen. (Ed. Salo: Oho! Oho!) Mielestäni tässä ollaan tilanteessa, että olemme maassa, jossa on aivan liikaa aseita. Me olemme neljännellä sijalla maapallolla mitä tulee aseiden määrään asukasta kohden, eikä sitä selitä vain metsästysharrastus.

Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeätä, että me etenemme tällä tavalla. Hallituksen esitys on aivan oikealinjainen. Ed. Lapintien lisäys siihen omalla lakialoitteellaan on ihan paikallaan.

³³ **Sisäasiainministeri Anne Holmlund: Arvoisa puhemies!** Pahoittelen sitä, että joudun kohta lähtemään. Yritän tulla vielä uudelleen, mikäli ehdin ja täällä keskustelu jatkuu. Koetan kuitenkin vastata pikaisesti muutamiin kysymyksiin.

Ensinnäkin direktiivi on minimilainsäädäntöä, eli se on vähimmäisraja, joka pitää saattaa Suomen lainsäädäntöön eli implementoida 2 vuoden kuluessa, eli tämä tarkoittaa vuoden 2010 kevättä. Eli tässä ei ole mitään muuta vaihtoehtoa kuin huomioida direktiivin muutokset tältä osin.

Täällä on myös nostettu esille se, että luvat tulisivat määräaikaisiksi. Näinhän ei ole. Mutta kun lupa on annettu harrastusperusteella, toistaiseksi voimassa olevana, niin on varsin luontevaa, että kun peruste on harrastus, niin sen harrastuksen tulee myös jatkua. Jos harrastus ei jatku, se on pysyvästi loppunut, on selvää, että ei silloin myöskään luvan peruste ole enää voimassa. Myös tämä on mielestäni täydennys nykyiseen ampuma-aselainsäädäntöön ja sikäli ihan tarpeellinen ja välttämätönkin muutos. Tältä osin ei kysymys myöskään ole mistään massiivisesta rahan keruusta, vaan ainoastaan harrastuneisuuden osoittamisesta. Tämä pyritään tekemään mahdollisimman vähällä byrokratialla eli kehitetään siihen malli, jotta tässä ei myöskään seurojen työtaakka kohtuuttomasti lisäänty.

Tässä on noussut kysymyksiä myös metsästyksestä, ja oikeastaan ed. Reijonen mielestäni hyvin toi esille sen, että tämä koskee varsin vähän metsästystä, käytännössä ei oikeastaan lainkaan. Luola- ja loukkupyynti on ehkä ainoa osaluokka, jossa selkeästi tämä koskee myös metsästysharrastusta. Olen erityisesti lähtenyt siitä, että nuorten metsästysharrastus tulee voida sallia sil-

tä osin, kun direktiivi antaa siihen mahdollisuuden, ja sikälähän meille on tulossa lainsäädäntöön uusi lupaperuste eli huoltajuu.

Ed. Rajamäki nosti esille internetin valvontaan ja tietoverkkoihin liittyvät kysymykset. Tältä osin voin todeta, että hallitus tarttui asiaan välittömästi (Ed. Rajamäki: Kauhajoen jälkeen!) ja olemme saaneet 9 uutta virkaa, joka on erittäin merkittävä tulos. Vältän nykyään sanaa "yksittäistapaus", mutta silloin kun on tapauksia yksi, emme voi myöskään puhua ilmiöstä. On selvää, että jos tapauksia on kaksi, meidän on syytä ottaa erittäin vakavasti siihen liittyvät kysymykset. On tietysti aina jälkiviisautta myös minun kannaltani pohtia, olisiko jotain pitänyt tehdä toisin. Nyt pitää pohtia sitä, mitä teemme, että voimme kaikki keinoin estää vastaavat tragediat.

Aserekisteri on tällä hetkellä menossa. Se on työn alla. Ja tavoitetila on se, että uusi aserekisteri olisi käytössä vuoden 2011 kevätpuolella, eli silloin muun muassa tietojen vaihtoon liittyvät kysymykset ja muu vastaava turvallisuuteen liittyvä tiedonvaihto on mielestäni toivottavasti sillä tasalla kuin sen olisi pitänyt olla jo vuosia sitten. Valitettavasti meillä on täysin aataminaikuisen aserekisteri vielä tällä hetkellä. Osa luvista on edelleen pahvikortilla. Se olisi pitänyt uusia vuosia sitten. Myös tähän hallitus tarttui, ja tältä osin mielestäni olemme (Puhemies: 3 minuuttia!) erittäin hyvässä vauhdissa uudistustyön osalta.

Vielä yksi lyhyt kommentti, jos saan sanoa. Tässä puhuttiin poliisien määrän lisäämisestä. Haluan todeta sen, että hallitus on panostanut hyvin voimakkaasti poliisien työttömyyden ehkäisyyn ja poliisien työllistämiseen. Siinä tulee myös lisätalousarviossa lisämäärärahaa ja tulevan vuoden talousarviossa. Poliisien määrä on suurempi kuin se on ollut vuosiin, eli tältä osin ei kovin suurta huolta mielestäni tarvitse kantaa. Aivan varmasti pystymme näillä resursseilla hoitamaan myös aselupiin liittyvät kysymykset.

³⁴ **Tapani Tölli /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ennakkokäsityksen mukaan tästä lähetekeskustelusta näyttää tulevan varsin vilkas. Tässä on muutaman kerran viitattu tämän lakiesityksen valiokuntakäsittelyyn. Tämähän tulee mietinnön antamista varten hallintovalio-kuntaan, jolle lausunnon antavat perustuslakivaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta ja puolustusvaliokunta.

Haluan todeta sen, että tulemme valiokunnassa tähän asiaan huolella paneutumaan ja asiantuntijakuuleminen tulee olemaan kattava ja riittävä, ja tavoitteena on hyvä lainsäädäntö. Uskon myös, että lausuntovaliokunnat tulevat tähän huolella paneutumaan. Vasta kuulemisen jälkeen sitten otamme kantaa. Ja tavoitteenahan on, mikä tämän lakiesityksen tavoitteena on, että aseturvallisuus paranee ja toisaalta sitten nämä hyvät harrastukset, metsästysharrastus ja urheilumunnta jne., voivat jatkua.

³⁵ **Tuulikki Ukkola /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärtääkseni tässä laissa on ainakin kolme perustuslain kannalta tärkeää asiaa. Kaksi näistä on tuotu esillekin elikkä kotirauha ja yhdistymisvapaus, mutta kolmas on se, että Suomessahan 18-vuotias on täysi-ikäinen. Mutta tämän lakiesityksen mukaan 18-vuotiaan ammatinharjoittamista rajoitetaan elikkä alle 20-vuotias ei voi jatkossa enää työskennellä aseliikkeessä, koska ei saa käsitellä lyhyitä käsiaseita. Eli näihin ainakin perustuslakivaliokunta joutuu ottamaan kantaa.

Sen sanoisin, että tämän lain valmistelu ja ylipäätänsä lakien säätäminen, jos jotakin yhteiskunnassa tapahtuu, totta kai on ymmärrettävää, mutta ei niillä yksinkertaisesti pystytä estämään. Jos joku haluaa tapaa, se tapaa ja sillä siisti, olipa laki minkäläinen tahansa. Tällä kynälläkin voi tappaa, jos haluaa. Tämänkin voisi lukea aseeksi, jos haluaa.

³⁶ **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en kyllä äsken ymmärtänyt ed. Tiusasen puheenvuoroa ollenkaan. Monessa puheenvuorossa on käynyt selville, että täällä tasavallassa on 100 000 laillista pistoolia jnp. Ja me kaikissa puheenvuoroissa olemme halunneet, että säännellään, säännellään niin pitkälle saakka kuin mahdollista, että mitään harkitsematonta ei pääsisi tapahtumaan, mutta te tuomititte sen sillä tavalla kuin äsken teitte. Voi sentään!

³⁷ **Tuomo Hänninen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kriitikissä hallituksen esitystä kohtaan on usein huoli metsästysharrastuksen hankaloitumisesta ja erityisesti nuorten vieraantumisesta harrastajakunnasta. Metsästyksen pariin on saatava nuoria, jotta metsästäjien yhteiskunnallinen vastuu, riistanhoito, liikenne-

turvallisuus ja kestävä kehitys luonnossa voi toteutua. Nyt kun me tätä lakia säädämme, käsittelemme valiokunnassa, meidän pitää aseturvallisuuden ohella myös nuorten harrastusmahdollisuuksista huolehtia, jotta metsästäjien tulevaisuus myöskin turvataan.

³⁸ **Tuula Peltonen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asiaankuuluvasti voisi kysyä kuitenkin, tuhlataanko tässä ruutia liikaa väärin asioihin. Täällä ministeri selvitteli, mitä on tehty Kauhajoen ja Jokelan jälkeen, mutta ehkä myös sopinee kysyä muilta ministeriöiltä, esimerkiksi opetusministeriöltä ja nimenomaan valmiussuunnitelmia mielenterveyden hoitamisen suhteen sosiaali- ja terveysministeriöltä. Sillä tavalla haluaisin, että näitä asioita käsiteltäisiin laaja-alaisesti eikä pelkästään tällaisen tekniikan säätelyn osalta.

Moni on sitä mieltä edelleenkin, että tämä 1998 voimaan tullut aselaki on toimiva tänä päivänä, joskin käsiaseiden osalta sinne tarkennuksia nyt tarvitaan. Mutta edelleenkin peräänkuuluttaisin muuta tähän liittyvää, mistä keskustelu on noussut. Näiden aseiden parissa tähän muuhun työhön pitäisi myös panostaa.

Enkä oikein usko sitäkään, että näitä alan harrastajia ja yrittäjiä olisi riittävästi kuultu tässä asiassa. (Puhemies: Minuutti!) Sillä tavalla tämän valmistelu on puutteellinen. Harmi, kun ministeri lähti. Olisin halunnut kuulla näistä poliisien käytännöistä, onko niitä tutkittu ja aiottu ottaa käyttöön tässä uudessa laissa.

³⁹ **Outi Mäkelä /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri toi äsken esiin, ettei tämä juuri koske metsästystä. Mutta eikö tämä harrastuksen sitominen ampumaseuroihin koske juuri myös metsästystä ja metsästysseuroja?

Toinen asia, mikä tässä on hämmästyttänyt, on se, että kun lakiin sisällytetään tämä tarkastusoikeus, niin olisin halunnut kysyä, miten realistisella pohjalla tässä tarkastusasiassa ollaan ja löytyvätkö poliisilta resurssit tarkastuksiin ja millä taataan, että kahden viikon varoitusaajan puitteissa löydetään niitä oikeita ongelmakohtia ja ongelmatapauksia.

⁴⁰ **Juha Mieto /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaute on ollu aivan maharotoonta. Meikäläisellekin on tullu monenmoista hätähuutoa justiin ampumaharrastajilta, niin

mettästäjiltä ku kilpa-ampujiltaki. Kyllähän Jokela ja Kauhajoki sai melekosen mylläkän aikahan. Mutta jos verrataan sitä, että itte hommasin 1971 high standardin Kauhajoen Ikkeläjärveltä reserviläisurheiluhun, ja piti olla monenmonenmoista lupaa ja kysyttihin, jotta onkohan se sellaanen, että se pystyy sitä hallussa pitämään. Kiinnittäisinkin huomiota täs kaikkes mylläkäs siihen, että ku uusia pistoolilupia annetaan, niin viranomaisilla olis keskinäiset kommunikointimahdollisuudet, kuka henkisesti voi asetta ostaa ja kantaa. Tähän puolehen meirän pitää kiinnittää huomiota.

⁴¹ **Marko Asell /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä on monia epäselviä asioita, mutta hyvä, että ed. Töllä lupasi, että kaikki valiokunnassa perataan ja saadaan se semmoiseen muotoon, että sen voi hyväksyä.

Täällä on korostettu viranomaisten yhteistyötä nyt paljon ja pidetty erittäin hyvänä poliisin ja lääkärin välistä yhteistyötä. Täällä muun muassa sanotaan, että lääkärille ja muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle ehdotetaan oikeutta tehdä perustellusta syytä salassapitosäännösten estämättä poliisille ilmoitus henkilöstä. Mitkä ovat ne perustellut syyt, onko niitä millään tasolla harkittu? Onko se sitten alkoholismi vai väkivaltainen käyttäytyminen vai huumeiden käyttö vai onko mahdollisesti jokin masennus? Jos se on masennus, voiko olla semmoinen vaara, että henkilö, joka on masentumassa, ei sen takia hakeudu lääkärin hoitoon, että pelkää, että kun ensin on menettänyt esimerkiksi työpaikan, on sitten menettämässä pian harrastuksensakin? Asete lähtevät sen takia, että on diagnosoitu masennus. Tässä on tietysti semmoinenkin vaara, (Puhemies: Minuutti!) että ihmiset eivät hakeudu hoitoon.

⁴² **Lyly Rajala /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lain käsittelyssä on vaarana, että kaksi hienoa harrastusta, metsästys ja ampumaurheilu, syyllistetään näitten kahden tragedian, Jokelan ja Kauhajoen, vuoksi. Se olisi ikävää, että noiden kahden hienon harrastuksen toimintaa vaikeutettaisiin. Minä kuitenkin peräänkuulutan sitä, minkä vuoksi ja mikä meillä on pielessä Suomessa. Se on tämä meidän lähes maailman ankarin tietosuojamme. Ainakin Jokelan tapauksessahan tekijällä oli diagnosoitu psykiatrinen sairaus ja lääkitys, mutta niitä ei ollut tullut aselupaviranomaisten tietoon.

Täällä joku sanoi, muistaakseni ed. Vilkuna, että ei voi estää lailla sitä, että jos tulee hulluksi, niin tappaa toisen. Mielestäni tässä täytyisi ottaa huomioon tietosuojan avaus, niin että samalla tavalla kuin ministeri sanoi, että jos harrastus loppuu, silloin myöskin aseenkantolupa loppuu, että samalla tavalla täytyisi ottaa (Puhemies: Minuutti!) huomioon myöskin, että kun ihminen sairastuu, niin lääkärillä olisi velvollisuus ilmoittaa siitä samaan tapaan kuin lääkärillä on velvollisuus ilmoittaa myöskin ajokortin menetys.

⁴³ **Oiva Kaltiokumpu /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on väkivaltainen maa, yksi Euroopan väkivaltaisimmista maista. On hyvä, että tämä aselakiuudistus tulee eduskuntaan, mutta tämä keskustelu yhteiskunnassa on ajautunut harhateille, kun oletetaan ja luullaan, että tämä ratkaisee suomalaisen väkivaltaisuuden. Siinä mielessä laillisesti ammuttaa tai metsästystä harrastavat ovat ihan oikeassa, kun he kritisoivat tätä tai tuovat äänensä kuuluviin ja pelkäävät sitä, viekö tämä semmoisia perusoikeuksia, jotka heillä nyt on.

Mutta yksi asia, joka täällä ei ole noussut esille, on viranomaisten rooli. Kun me hyväksyimme uuden poliisihallintolain, niin siellähän nimenomaan oli pelkoa siitä, operoiko ministeriö suoraan päätöksiä. Täällä nyt esitetään, että ministeriö hyväksyisi kouluttajat ampumaseuroihin ja terveydenhuollon ammattihenkilökunnan ilmoitukset menisivät (Puhemies: Minuutti!) ministeriöön ja sieltä takaisin piiriin. Tämä on kyllä semmoinen asia, joka täytyy valiokunnassa korjata. Tässä menee ministeriö operatiiviselle puolelle ja varmasti ruuhkauttaa ja vaikeuttaa lupien hakijoita.

⁴⁴ **Arto Satonen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On itsestäänselvää, että aselakia muuttamalla voidaan vain osittain vaikuttaa siihen, että tämmöisiltä tragedioilta jatkossa vältyttäisiin. Aivan kuten ministeri täällä sanoi, niin 115 muuta toimenpidettä on tehty hallituksen toimesta eri aloilla, esimerkiksi kouluissa, sosiaalipuolella ja muualla, mutta nyt tietysti keskustellaan vain aselaista, ja sen takia tämä huomio keskittyy tähän.

Täällä on aika paljon puhuttu tästä viranomaisten tiedonvaihdosta keskenään, ja minä kyllä ihmettelen sitä, miten siinä voidaan ylipääntään nähdä jotain uhkakuvia. Toki täällä ed. Asell

toi esille, että joku ei ehkä uskalla hakeutua hoitoon, kun pelkää menettävänsä aselupansa. Voi olla näinkin, mutta on se kyllä todella marginaalinen juttu, jos verrataan siihen, mitä hyötyjä saadaan sillä, että tieto kulkee ilman esteitä eri viranomaisten kesken. Minä en ymmärrä sitä, että perustuslakivaliokunta joutuu edes sitä miettimään, onko se mahdollista. Tämähän pitäisi olla itsestään selvää, että tämä toimii tällä tavalla, ja se varmasti toimii (Puhemies: Minuutti!) yhteiskunnan turvallisuuden eduksi.

⁴⁵ **Janne Seurujärvi /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ampuma-aselain uudistus sisältää oikean suuntaisia ja toisaalta kriittistä tarkastelua vaativia kohtia. Esimerkiksi käsiaseiden käytön ja aseiden deaktivoimien tiukentaminen ovat varmasti perusteltuja, samoiten kuin luvanhakijoiden terveystietojen tarkastaminen.

Sen sijaan nämä kriittiset huomiot liittyvät muun muassa nuorten ase- ja metsästysharrastuksen vaikeuttamiseen ja rajoittamiseen, jota tämä esitys eittämättä tekee. Muun muassa tiukennukset 15 vuotta täyttäneiden oikeuteen aseiden hankintaan ovat sellaisia sekä ampumaseharrastuksessa seuraan kuulumisen velvoite, joka myös tämän esityksen perustelutekstin mukaan tulee vaikeuttamaan syrjäseudulla asuvien ampumaharrastusta.

Siksi onkin tärkeätä, että valiokuntakäsittelyssä hyvin kriittisesti ja analyttisesti valiokunta tarkastelee näitä asioita. (Puhemies: Minuutti!) Myös perustuslaillisten oikeuksien tarkastelu muun muassa poliisin tarkastusoikeuden osalta tullaan tekemään perustuslakivaliokunnassa.

⁴⁶ **Klaus Pentti /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin nyt keskustelussa on käynyt ilmi, niin nämä traagiset koulusurmat ovat, totta kai, tämän ampuma-aselain uudistuksen taustalla, ja on välttämätöntä tarkastellakin, onko siellä seikkoja, joihin joudutaan puuttumaan. Niin kuin täällä on käynyt ilmi ja me omista sähköposteistamme tulleista yhteydenotoista olemme joutuneet toteamaan, nimenomaan metsästäjäjärjestöjen ja reserviläisjärjestön, ampu-maurheiluseurojen taholta on koettu, että valmistelussa heitä ei riittävästi ole kuultu, ja siinä mielessä on kyllä tarpeen, että viimeistään valiokuntakäsittelyssä nämä asiat nousevat riittävän selvästi esiin ja ne otetaan sitten lopullisessa lainsäädännössä huomioon.

On selvä, että tiedonkulkua viranomaisten kesken tulee varmentaa, ja uskon, että ehkä tällä puolella olisi voitu enemmän tehdä Jokelan ja Kauhajoen surmien kohdalla kuin pelkästään puuttua aselakiin. Toimenpiteisiin on ryhdytty ja niitä on tarkennettu (Puhemies: Minuutti!) ja siinä mielessä varmaan ollaan oikealla tiellä, mutta nyt on tärkeitä, että saadaan tämä valmistelu oikealle väylälle.

⁴⁷ **Pentti Oinonen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ampumaurheilu on laji, jossa Suomi on menestynyt kautta aikojen erinomaisesti. Toteutuessaan tämä esitys vaikeuttaisi suomalaisen ampumaurheilun asemaa ratkaisevasti. Esityksessä alle 18-vuotiaiden vapaa ampumarjoitus käytännössä kiellettäisiin ja laillinen harrastaminen sidottaisiin yhdistyksen jäsenyyteen ja siihen, että aselupa on vanhemman nimissä. Tämä kyllä hankaloittaa erinomaisesti mainiota harrastamista.

⁴⁸ **Lasse Hautala /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kauhajoelta kotoisin olevana on tullut varsin tarkasti seurattua tätä ampuma-aselain valmistelua, ja voin tässä yhteydessä kyllä vahvistaa sen näkökulman, minkä ed. Rajamäki täällä toi siitä, että kun ei mihinkään toimenpiteisiin ryhdytty jo Jokelan tapauksen jälkeen. Mutta hyvä on se, että näitä toimenpiteitä on nyt tehty. Lohdullista on se, minkä edustaja, hallintovaliokunnan puheenjohtaja Töllä toi esille, että hallintovaliokunta tulee perusteellisesti tämän asian käsittelemään. Lisäisin tähän kohderyhmään myöskin alalla toimivien yrittäjien näkökulman hankinnan ja kuulemisen. Se on tässä otettava myöskin jatkossa huomioon.

Lopuksi tämä ampumaseuroihin liittyminen ja se, että sinne pitää nimetä kouluttajia, tuntuu kyllä varsin byrokraattiselta järjestelmältä ja kun sitten vielä poliisihallitus järjestää erillisiä kursseja, niin kuka lienee maksajana näissä kurssitukissa, sitten kun niitä järjestetään.

⁴⁹ **Annika Lapintie /vas:** Herra puhemies! Nyt on käsittelyssä hallituksen esitys ampumase-lain muuttamisesta, ja sen vuoksi, vaikka syytä on aina keskustella kokonaisvaltaisesti yhteiskunnasta ja yhteiskunnan ongelmista ja kansalaisten turvallisuudesta ja koska nyt käsittelemme nimenomaan aselakia, niin olen tehnyt rinnakkaislakialoitteen tähän hallituksen esityk-

seen. Tässä keskustelussa monet kansanedustajat ovat olleet huolissaan siitä, että ampumaurheilun harrastajia ja metsästäjiä, asekauppiaita, ei ole riittävästi kuultu, mutta toivon, että kun valiokunta käsittelee asiaa, niin kuunnellaan myös niitä tahoja, jotka ovat huolissaan siitä, että Suomi on yksi maailman aseistetuin maista, kuunnelkaa myös vaikkapa rauhanjärjestöjä, ja sen lisäksi toivon, että otatte myös käsittelyyn tämän rinnakkaislakialoitteeni.

Suomessa on 1,5 miljoonaa pienasetta. Tämä on asukasta kohden enemmän kuin missään muussa EU-maassa. Euroopan ulkopuolelta Suomen edelle menevät vain Yhdysvallat ja Jemen. Aseiden hallussapito kodeissa aiheuttaa turhia riskejä, loukkaantumisia, kuolemia. Ampumaseet ovat erittäin tehokkaita ja vaarallisia väkivallantekovälineitä: yksi pikaistuksissa ammuttu laukaus riittää tappamaan. Aseiden joutuminen väärin käsiin on sitä todennäköisempää, mitä enemmän yhteiskunnassa on aseita. Samoin aseiden ja aseenkantolupien valvonta on sitä vaikeampaa, mitä enemmän aseita on. Sen lisäksi, vaikka näiden asioiden luulisi olevan aivan päivänselviä, asiaa on myös tutkittu. Aseiden määrällä ja asesurmilla on selkeä yhteys. Tätä on tutkittu muun muassa Toronton yliopistossa.

Isossa-Britanniassa Dunblanen lastentarhasurmien jälkeen käsiaseet kiellettiin yksityishenkilöiltä vuonna 1997. Ampuma-asesurmat ovat siellä harvinaisia. Asukaslukuun suhteutettuna ampuma-aseisiin kuolee Suomessa vuosittain noin 20 kertaa enemmän ihmisiä kuin Isossa-Britanniassa. Vuonna 2008 aseiden uhreina kuoli Suomessa lähes 200 ihmistä, joista yli 20 tapon tai murhan seurauksena. Teollisuusmaissa ampuma-asesurmat ovat Suomea yleisempiä vain Yhdysvalloissa, Sveitsissä ja Ranskassa. Ampumaseilla tehdään Suomessa itsemurhia kolmanneksi eniten maailmassa. Ampumaseita on Suomessa käytetty esimerkiksi poliisiturvassa, ketutarhaiskuissa, Helsingin ampumaratasurmassa, erilaisten ryyppyporukoiden välienselvittelyssä, Liedon arvokuljetusryöstössä sekä huume- ja moottoripyöräjengien välienselvittelyssä. Viime vuosien vakavimmat aseelliset rikokset olivat vuonna 2007 ja 2008 Jokelassa ja Kauhajoella kouluissa tapahtuneet joukkomurhat.

Tämä kaikki perusteluna sille, että aseturvallisuutta on edistettävä. Olen tyytyväinen siihen, että hallitus on tehnyt esityksen vihdoin, mut-

ta mielestäni se ei ole riittävä ja haluaisinkin tehdä siihen nämä muutamat, 4 muutosesitystä.

1) Käsiaseiden käyttö on siirrettävä yksinomaan ampumaseuroihin. Käsiaseiden löyhiin lupakäytäntöihin ja niiden jatkoon ei ole riittävä perustelu se, että riistaeläinten lopettamisessa niitä tarvitaan. Muuhun kuin metsästykseseen tai ampumaurheiluun soveltumattomat aseet on saatava pois kierrosta. Myöntämällä käsiaseiden hallussapitoluvat ainoastaan ampumaurheilua harrastaville seuroille estetään myös tähän tarkoitukseen sopimattomien aseiden leviäminen. Käsiaseen hankintaluvan voisi yksityishenkilö saada ainoastaan rekisteröidyn ampumaseuran yhteisöluvan kautta. Lupia ei tule myöntää muille kuin urheiluammuntaan hyvin soveltuville aseille.

2) Ampumaurheiluun tarkoitettujen käsiaseiden säilytys on siirrettävä ampumaseuroihin. Käsiaseita ei ole mitään syytä säilyttää kodeissa. Ampumaseurat on jatkossa organisoitava uudelleen siten, että niillä on materiaaliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia ampuma-aseiden turvallisuudesta säilytyksestä lukituissa tiloissa. Yhteiskunnan turvallisuutta ei paranna se, jos jokainen vastaantulija voi kantaa kassissaan tai taskussaan harrastusvälineeksi tarkoitettua tuliasetta. Ampuma-aseita ei ole mitään syytä käyttää muuhun kuin aseluvan myöntämään tarkoitukseen.

3) Kaikki aseluvat on myönnettävä määrääkäsina korkeintaan 5 vuodeksi kerrallaan. Tämä koskee niin ampumaurheilu- kuin metsästysaseita. Myös kaikki lain voimaan tullessa voimassa olevat luvat on uusittava. Lupien säännöllisellä uusimisella niin poliisi, terveysviranomaiset kuin ampumaseurat ja metsästysseurat voivat riittävästi valvoa, ettei aseharrastuksesta koidu vaaraa sivullisille. Seurojen, poliisin ja terveysviranomaisten sujuvalla yhteistyöllä voidaan parhaassa tapauksessa estää viimeaikaisten ampumatapausten toistuminen.

4) Yhdelle henkilölle myönnettävien aselupien määrää on syytä rajata. Suurten käsiaseiden kasautuminen yksityisten ihmisten käsiin voi olla vaarallista. On tullut ilmi tapauksia, joissa henkilöillä on aseiden keräilyn tai muun synn vuoksi hallussaan jopa satoja aseita. Poliisin pommiryhmä on joutunut tyhjentämään hengenvaaralliseksi asevarastoiksi muuttuneita asuntoja. Ruotsissa on henkeä kohti myönnettävien aselupien määrää rajoitettu kymmeneen ampumaur-

heilun osalta ja neljään metsästyksen osalta. Mielestäni samanlainen rajoitus on syytä ottaa käyttöön myös Suomessa.

Toivon, että valiokunta voisi hyväksyä lakia käsitellessään myös tässä rinnakkaislakialoitteessa tehdyt esitykset.

⁵⁰ **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti ed. Lapintielle, että tähän olisi sopivasti voinut saada vielä yhden semmoisen terävän täydennyksen tähän teidän arvokkaan rinnakkaislakialoitteenne perusteluun. Nimittäin Neuvostoliitossa oli täsmälleen tuollainen järjestelmä.

⁵¹ **Arto Satonen /kok:** Arvoisa puhemies! Vaikka ei olekaan kyse vastauspuheenvuorosta, niin haluan myöskin erikseen todeta, että en kannata ed. Lapintien tekemää rinnakkaislakialoitetta, en varmaan miltään osalta mutta en ainakaan siltä osalta, jossa vaaditaan sitä, että nämä aseet keskitetään ampumaseuroihin. Minä kyllä olisin erittäin huolestunut siitä, jos sellainen toimenpide tehtäisiin, että millä pystyttäisiin sen turvallisuus takaamaan, ettei sieltä käy sitten niitä aseita ottamassa joku muu kuin sellainen, joka on siellä asiallisella asialla.

Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun kuluessa on oikeastaan jo puhuttu aika paljon niistä eri kohdista, jotka ovat myöskin kansalaisia keskusteluttaneet. Haluaisin tässä todeta sen, että vaikka aselakia onkin välttämätöntä muuttaa niiden tapahtumien johdosta, jotka ovat maamme kohdanneet, niin se ei missään nimessä voi merkitä sitä, että ampumaharrastuksesta, metsästyksestä, reserviläistoiminnasta tai muusta tällaisesta toiminnasta, joka vielä tukee meidän maanpuolustustamme, tulisi jotenkin ei-toivottu harrastus. Tästä ei missään nimessä ole kyse, ja mielestäni ministeri ja ministeriö ovat joutuneet hakemaan sitä kultaista keskitietä sitä kautta, että nämä tiukennukset eivät saa vaarantaa niiden oikeiden harrastajien asemaa ja tilannetta.

Sen sijaan, toisin kuin monessa puheenvuorossa täällä, itse en pidä tätä harrastuneisuuden osoitustarvetta huonona tekijänä. Minun mielestäni se, että aktiivisesti käy harrastamassa, on peruste nimenomaan aseluvan saannille. On tietysti niin, että Suomesta löytyy sellaisia kolkkia, joissa on vaikean tien päässä mahdollisuus päästä harrastamaan ammuntaa ampumaradalla, ja siellä tämä yksittäisessä tapauksessa varmaan ai-

heuttaa ongelmia. On myöskin niin, että meillä on esimerkiksi sellaisia metsästäjiä ja myöskin ampumaseuroissa harrastavia, jotka eivät ehdi jatkuvasti harrastamaan, ja siellä voi tulla näistä aikarajoista ongelmia. Mutta lähtökohtaisesti ainakin niillä paikkakunnilla, joissa toimii ampumaseuratoiminta hyvin, on erittäin hyvä asia se, että tämä harrastuneisuuden osoittaminen on otettu mukaan tähän lainsäädäntöön. Olen täysin vakuuttunut siitä, että se osaltaan poistaa niitä luvan myöntämiseen liittyviä riskejä ja myöskin helpottaa sen päätöksen tekevän poliisin toimintaa, kun hän voi luottaa niihin henkilöihin, jotka ovat paikkakunnalla tunnettuja ja jotka ovat sitten itse siellä ampumaseurassa tämän harrastuneisuuden havainneet. Se sitten, onko tämä oikea aika kaksi vuotta vai joku lyhyempi aika, tällaisiin yksityiskohtiin minun mielestäni voidaan sitten valiokuntakäsittelyssä käydä, mutta peruseriaatteena pidän tätä harrastuneisuuden osoittamista ihan hyvänä.

Arvoisa puhemies! Vieläkin parempana pidän sitä, että terveydenhuoltoalan ammattilaisille annetaan ilmoitusoikeus henkilöstä, jolle ei voi myöntää aselupaa. Tämä on ihan avainkysymys, ja tähän jo tuossa debatissa aika paljon viitattiin, että tämä tietojen välitys eri viranomaisten välillä pitää saada selvästi paremmaksi. Toivon todellakin, että perustuslakivaliokunnan käsittely ei tuota tässä ongelmia, koska aivan varmasti juuri tällä toimenpiteellä pystytään kaikkein tehokkaimmin estämään näitä potentiaalisia vaaratilanteita siltä osin kuin niitä ylipäätään vain aselakia muuttamalla voidaan estää. Kuten ministerikin täällä aiemmin totesi, niin on tietenkin niin, että näiden Kauhajoen ja Jokelan tragedioiden taustalla on montaa muutakin kuin pelkästään se, että on saanut aseensa hankittua. Tietenkin ministeriöissä on tehty paljon monia muitakin toimia, jotka sitten vaikuttavat sosiaalitoimessa, kouluissa ja muuten ennalta ehkäisevästi siihen, että meillä ei olisi nuoria, jotka ajautuvat tällaiseen henkiseen tilaan tai voivat tällaisen kauhuksen tehdä.

Arvoisa puhemies! Täällä on aika paljon puhuttu myöskin niistä yksityiskohdista, millä tavalla voidaan tämä asetarkastus suorittaa. Onko siitä, että asetarkastus, joka kaksi viikkoa ennen pitää ilmoittaa ja sopia, koska poliisi tulee tarkastamaan, onko sillä mitään hyötyä? Itse näkisin niin, että tässä on kyse sellaisesta lisämahdollisuudesta, jossa sitten käytäntö tulee näyttämään,

kuinka paljon sitä ylipäätään tullaan käyttämään. Varmaan vielä valiokuntakäsittelyssä on hyvä myöskin tässä kuulla sitten laajasti erilaisia tahoja ja myöskin aseharrastajia siitä, millä tavalla tämä kohta koetaan, myöskin poliisia siitä, miten on ajateltu tämä käytännössä toteuttaa, jotta päästään käsitykseen siitä, minkälaisesta asiasta tässä on kyse.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä aivan lopuksi todeta sen, että olosuhteisiin nähden tässä on pystytty tekemään kohtuullisen hyvää työtä. Varmasti tämä kuunteluvaihe ja muu olisi voinut olla parempi, ja yksityiskohtien osalta, kuten sanoin, valiokunnissa on vielä syytä tarkastella, mutta asia on ollut varsin hankala, koska selvästi valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti tavoitteena on ollut rajoittaa käsiaseitten saatavuutta, ja samalla on tietenkin ollut varmistettava se, että tämä ei merkitse kuoliniskua suomalaiselle ampumaurheilulle, ei metsästyseuratoiminnalle, ei reserviläistoiminnalle eikä millekään tällaiselle, jota vielä korostan, jolla on myöskin maanpuolustuksellista merkitystä.

52 Reijo Paajanen /kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys ampuma-aselain muuttamisesta on tuonut myös allekirjoittaneelle ennätysmäärän tulikivenkatkuista palautetta. Ampumatoimintaa harrastaa noin vajaat 700 000 tavallista suomalaista. Kun mukaan lasketaan ilma-aseet, on harrastajia yli miljoona. Ei siis ole ihme, että lakia on kritisoitu vähän joka taholta. Osaksi kritiikki on varmasti ollut asiallista, osaksi taas ehkä liian suppeasta näkökulmasta katsovien ääriä.

Ampuma-aselakiesitys koskee suurta joukkoa suomalaisia metsästäjiä ja ampumaharrastajia ja vaatii sen vuoksi tarkan ja laaja-alaisen valmistelun. Asiassa on edettävä määrätietoisesti, mutta ottaen samalla kaikkien osapuolten kannat huomioon. Esitystä on käsitelty sisäasiainministeriön yhteydessä toimivassa ampuma-aselautakunnassa, jossa keskeiset asealan järjestöt ovat olleet edustettuina. Hallituksen esitystä on kuitenkin haukuttu erityisesti siitä, ettei asealan toimijoiden mielipidettä ole otettu riittävästi huomioon. Heitä on kuultu, mutta ei kuunneltu, on kerrottu sanotun.

Kansalaiseskustelua on käyty erilaisilla foorumeilla internetissä ja lehtien sivuilla. Esitetyissä mielipiteissä on havaittavissa yhteinen huoli siitä, miten aselupiin liittyvä byrokratia tulee tiukkenemaan jopa siihen pisteeseen saakka, että

aseharrastuksen jatkuminen vaarantuu. Myös aseluvan hakijan ja viranomaisten käsittelykulut tulevat kasvamaan. Valmistelutyötä on syytetty hätäiseksi ja lakiesityksen väitetään menevän huomattavasti EU:n asedirektiivin vaatimuksia pidemmälle. Nämä näkökohdat on otettava vakavasti ja selvitettävä perin pohjin. Tarvittaessa lainvalmistelussa pitää ottaa vaikkapa takapakia, jotta käsittelyssä voidaan jokainen osapuoli paremmin huomioida.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että ampuma-aselaki saadaan päivitettyä kansainvälisiä vaatimuksia vastaavaan muotoon. On ymmärrettävää, että muun muassa poliisin tiedonsaantioikeuksia on parannettava ja ampuma-aseluvan saamisedellytyksiä täytyy selkeyttää. Olen kuitenkin erittäin huolestunut lain mahdollisista vaikutuksista suomalaisen metsästysharrastukseen. Monien mielestä esitykseen kirjattu pakollinen ampuma- tai metsästysseuran jäsenyys tulee käytännössä lopettamaan yhden käsiaseella tapahtuvan harrastuksen erityisesti haja-asutusalueilla.

Ampuma-aselakia esitetään myös muutettavaksi siten, että käsiaseeseen lupaa hakevan on jatkossa esitettävä ampumaseuran ampuma-asekouluttajan antama todistus harrastuksestaan. Metsästäjät voisivat saada vastaavan todistuksen riistanhoitoyhdistykseltä tai metsästysseuralta, jolla on kouluttaja. Myös loukku- tai luolapyynnin aktiivisesta harjoittamisesta tarvitaan todistus. Mietinkin, onko pohdittu lainkaan sitä, miten suuret riistanhoitoyhdistykset pystyvät selvittämään kaikkien jäsentensä harrastuksen jatkuvuuden, kuten laissa nyt vaaditaan. On huomiotava, että monet metsästysseurat eivät halua olla lausuntoja antavan viranomaisen roolissa. Vastuu tulisi edelleen olla viranomaisilla, joille metsästäjät voisivat itse toimittaa tiedot harrastuksestaan.

Laissa metsästysaseiden osalta hankkimis- ja hallussapitoluvan saamisen alaikäraja esitetään korotettavaksi 18 vuoteen. Varsinkin maaseudulla metsästys aloitetaan nuorena. Siksi pidän positiivisena sitä, että 15 vuotta täyttänyt henkilö voisi edelleen saada rinnakkaisluvan toisen henkilön omistamaan ampuma-aseeseen ja metsästää sillä itsenäisesti.

Arvoisa herra puhemies! Vaikka hallitus tähtäkin selkeästi käsiaseiden saatavuuden rajoittamiseen, on muistettava, että monipuolinen ampumaharrastus on osa suomalaista vapaa-ajan kult-

tuuria. Suomessa on noin 300 000 metsästäjää ja väkilukuun nähden se on enemmän kuin missään muussa Euroopan maassa. Ampumaharrastuksen soisi vastuullisissa ja turvallisissa muodoissa säilyvän osana suomalaista kulttuuria myös tulevaisuudessa. Perustuslakia rikkovaa esitystä ei pidä hyväksyä ja valmistelussa täytyy ehdottomasti ottaa huomioon muun muassa yhdistymisvapautta ja omaisuuden turvaa koskevat näkökulmat. Näin suurta harrastajaryhmää koskevassa asiassa pitäisi päästä kaikkia osapuolia jollakin tavalla tyydyttävään kompromissiin. Jokainen asiaa valmistellut taho ja lain vaikutuspiirissä oleva ihminen toivoo uudelta lailta samaa. Sen pitäisi lisätä aseturvallisuutta ja vähentää koulurmiin kaltaisia tapahtumia vaarantamatta elinvoimaista ja vastuullista ampumaharrastusta.

⁵³ **Anne-Mari Virolainen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Aselain uudistus on kimurantti aihe, kuten olemme tämän illan aikana huomanneet. Täällä on tuotu esiin uudistustyön tavoitteita, on esitetty selkeystarpeita sekä pohdittu nykyesityksen kykyä vastata näihin moniin odotuksiin. Kansainväliset velvoitteet, YK:n ampuma-aseita koskeva pöytäkirja ja EU:n asedirektiivin voimaan saattaminen tekevät uudistustyön välttämättömäksi. Kansallisena tavoitteena on aseturvallisuuden lisääminen. Tähän päästään muun muassa poliisin tiedonsaantia parantamalla ja ampumaurheiluun ja aseharrastamiseen myönnettävien lupaedellytysten selkeyttämisellä.

Hallituksen tavoitteena on rajoittaa käsiaseiden saatavuutta merkittävästi. Uudistuksen osana on muun muassa esitetty, että alle 18-vuotias olisi oikeutettu metsästykseen tai ampumaurheiluun tarkoitetun aseennakkaislupa, mutta henkilökohtaista lupaa ei myönnettäisi. Alle 20-vuotias taas ei voisi saada lupaa käsiaseisiin lainkaan. Niin ikään aseluvan hakijan soveltuvuutta arvioitaisiin tarkemmin. Toimet ovat oikeasuuntaisia ja selkeästi ja yksiselitteisesti kirjattuna mahdollistavat jopa nykytilanteen parantamisen.

Ampumajärjestöt ja -harrastajat pitävät voimassa olevaa aselakia toimivana. Ajatusta lain päivytyksestäkään ei otettu kielteisesti vastaan, mutta nyt tuki nykyesitykselle on hyvin ohutta. Syitä on lueteltu useita. Ensinnäkin esitystä pidetään epämääräisenä eikä sen nähdä tuovan toivottua selkeyttä käytäntöihin. Toiseksi valmistelutyötä on kritisoitu ja viitattu muun muassa

asiantuntijalausuntojen ja harrastajien näkökantojen huomiotta jättämiseen. Tämän kaiken me varmaan olemme huomanneet sähköposteista, joita on tulvinut, ja niistä lukuisista yhteydenottoista, joita olemme saaneet.

Nykyesityksen pelätään johtavan tiettyjen ampujaharrastusmuotojen kuihtumiseen, kohdistavan kohtuuttomia vaatimuksia luvan saamiseen, asettavan eri osissa Suomea asuvat harrastajat eriarvoiseen asemaan ja yhdistymispakon myötä loukkaavan perusoikeuksiamme. Lisäksi on nähty, ettei nykyehdotus tuo lisäarvoa jo olemassa olevan säätelyn rinnalle, vaan sama ja jopa parempi tulos saavutettaisiin toimintaohjeita ja niiden soveltamista selkeyttämällä. Toimintaohjeiden selkeyttäminen ja lainsäädännöllinen yksiselitteisyys ovat varmasti myös poliisien toiveissa.

Arvoisa herra puhemies! Laillisia ampumaseiden omistajia on Suomessa noin 670 000. Määrä on merkittävä. Luvulla on selvä yhteys metsästyksen ja ampumaurheilun suosioon ja merkittävään asemaan eräänä suomalaisina yksikösharrastuksina. Keskeistä uudistusta tehtäessä onkin, ettei näitä harrastajia aseteta eriarvoiseen asemaan muiden lajien harrastajiin verrattuna. Niin ikään aseluvan hankkimisen pelisääntöjen selkeyttäminen ei saa hankaloittaa tai tehdä lupa-prosessia liian raskaaksi. Jos näin käy, voisi se pahimmassa tapauksessa johtaa vahvan, vapaaehtoisuuteen perustuvan reserviläistoiminnan elinvoiman heikkenemiseen. Suomella, jonka maanpuolustus pohjaa reserviläisten aktiivisuuteen, ei ole varaa tähän. Lisäksi huoli terveydenhuollon ja poliisien riittävästä resurssista on aivan aiheellinen.

Arvoisa herra puhemies! Nyt tehtävä uudistustyö on välttämätön, mutta se on tehtävä harkiten ja kaikkia osapuolia kuullen. Olen iloinen, että hallintovaliokunnan puheenjohtaja Töllä vaikuutteli huolellista valiokuntakäsittelyä ja laajaa kuulemistä. On huolehdittava siitä, ettei lakiesitys riko perustuslaissa taattuja oikeuksia eikä aikaansaa liiallista hallinnollista taakkaa. Ennen kaikkea on muistettava, ettei uudistus itsessään poista häiriökäyttäytymistä ja mielenterveydestä aiheutuvia lieveilmiöitä, vaan myös tähän työhön on taattava riittävät resurssit tulosten saavuttamiseksi.

⁵⁴ **Jacob Söderman /sd:** Herr talman! Jag skulle först vilja säga några ord på svenska. Det är ju väldigt många finlandssvenska jägare, reservof-

ficrare och skytteföreningars representanter som har varit i kontakt med mig om det här lagförslaget och de flesta har ju varit väldigt kritiska. Jag tycker att det är väldigt positivt att ett sådant här lagförslag nu äntligen har kommit till riksdagen och den här kritiken som man nu har hört måste säkert noga övervägas i utskotten, och möjligen kan man hitta på sådana förändringar som gör det enklare för de här organisationerna att sköta sin viktiga uppgift.

Men man måste ju ändå minnas utgångspunkten för den här lagen, det vill säga de här olyckliga händelserna i Jokela och Kauhajoki där unga människor utan något skytteintresse hade fått lagligen hand om ett handeldvapen med en oerhörd eldkraft, som då kom åt att döda både lärare och egna goda skolelever. Det är ganska normalt att man måste agera i en sådan situation och lyckligtvis har man ju redan i praxis kunnat få till stånd det att man är mycket mera noggrann i att bevilja de här tillstånden. Så personligen tycker jag att minister Holmlund har varit väldigt tapet, att hon har kommit med det här lagförslaget och jag tycker att regeringen ska vara lite flexibel nu för att få bort de här värsta ändringsförslagen eller de mest kritiserade.

Jag tror ändå att det är viktigt att förstå att de här organisationerna som sysslar med vapen ju är de som egentligen kan garantera en väldigt bra vapenkultur i vårt land. Men å andra sidan så förstår jag ministeriet att vapnet är ju ändå fråga om ett medel som man kan döda folk med och regeringen måste ju ta till sådana åtgärder att folks liv ska skyddas. Så manne man inte hittar en utgångsväg här.

Arvoisa puhemies! Nämä Jokelan ja Kauhajoen tapahtumathan aiheuttivat pitkän ja äänekään keskustelun aseluvista, ja nehän koskivat lähinnä tilanteita, joissa kaksi nuorta ihmistä, joiden henkinen tasapaino ei ollut lainkaan kunnossa, oli laillisesti saanut hyvin tulivoimaiset aseet ja lähinnä harrastaneet jonkinlaista sora-kuoppa-ammuntaa. Siitä lähtivät nämä vaatimukset. Nyt, kun on kuullut tätä keskustelua, tänään on tullut semmoinen tunne, että koko laki kohdistuukin osapuoliin, jotka eivät olleet lainkaan syyllisiä, eli näihin metsästäjäjärjestöihin, ampumajärjestöihin ja reserviupseereihin, jotka ovat kiitettävällä innolla informoineet minua, ja, voi sanoa, äänensävy ei ole aina ollut niin kauhean toverillista.

Minusta pitäisi varmaan nyt löytää semmoinen ratkaisu hallintovaliokunnassa, jossa nämä hallituksen hyvät tarkoitukset eli aseturvallisuuden lisääminen ja kaikenlainen asekuulttuurin kohtaminen turvataan. Mutta sen sijaan sellaiset määräykset, jotka nyt vaan lisäävät byrokratiaa ja muuta, voitaisiin poistaa tai niissä joustaa. Uskon, että ed. Tapani Tölli on mies, joka saa tämän aikaan siellä valiokunnassa, että minä en ole kauhean huolissani tästä.

Ensin olisin antanut ministerille tunnustusta, mutta kun hän ei ole paikalla, niin ehkä hallitusneuvos Laiho on ystävällinen ja vie sen hänelle, että minusta se oli oikein hyvä, että hän oli täällä puhumassa ja puolustamassa ja selvittämässä esitystä. Sekin on hyvä, että on nyt saatu aikaan se, että käytäntö on muuttunut aselupa-asioissa, eli tällainen huolimaton lupien myöntäminen, jota oli näissä kahdessa tapauksessa, on tällä hetkellä, sanoisin, mahdotonta. Tietysti olisi hyvä, jos se olisi tapahtunut aikaisemmin, mutta sille ei voi kovin paljon mitään.

Nyt, kun minä luin näitä perusteluosia, siellä hyvin paljon korostetaan sitä, että aseuskantoluvan myöntämisessä kenelläkään ei ole siihen subjektiivista oikeutta ja se myönnetään aina hyväksyttävään tarkoitukseen, jollainen hyväksyttävä tarkoitus on juuri näiden kolmen järjestön harrastus, siis ammunta, metsästys tai sitten tämä reserviupseeritoiminta, mikä on luonnollista.

Nyt kuitenkin minä olen ollut koko ajan hyvin huolestunut siitä, että tulee jatkuvasti sellaisia aseita, joiden tulivoima ja käyttötarkoitus ovat erittäin epätavalliset. Kuitenkin on kysymys siitä, että kun näitä aseita on markkinoilla, nekin aseet, jotka näillä pojilla oli käytössä, se ammattiryhmä, joka ensiksi joutuu siihen, on yleensä järjestyspoliisi, ja kyllä minusta poliisin työsuojelelun kannalta pitäisi nyt vähän pohtia, eikö olisi hyvä, jos voisi tiettyjä aselupia kieltää.

Hallitusneuvos Laiho on 17.12.2006 myöntänyt haastattelun Keskisuomalaiseen. Tekstissä ei näy nyt, onko tämä annettu huumorimielellä vai ei, mutta siinä hän toteaa, että lain mukaan lupa voidaan myöntää hyvin järeille aseille ja ammuksille, periaatteessa lupa voidaan myöntää vaikka toimintakuntoiselle panssarivaunulle. Näin sanoo hallitusneuvos Laiho, ja sitten hän kertoo, että Suomessa on lupia myönnetty muun muassa tykkien hallussapitoon. Tietysti tämä Magnum Colt, jolle nyt poliisit eivät oikein itse löydä käytötarkoitusta, on jo eräänlainen tykki.

Minä toivoisin, että ed. Tapani Tölli valiokunnassa voisi nyt vähän miettiä sitäkin, eikö ole semmoisia aseita, joilla ei ole järkevää käyttötarkoitusta ja joita ei kerta kaikkiaan päästettäisi markkinoille. Edelleen minä sanon sen, että jos me lähetämme tavalliset järjestyspoliisit selvittämään tällaisia, niin mitä he sille tulivoimalle pystyvät. Siinä voisi olla vähän uudelleentarkastelua. Toinen kysymys on aseluparekisteri. Minä luulen — tässä ei puhuta siitä ollenkaan — että se on tuskin vieläkään kunnossa, ja minusta semmoinen kaikista aseluvista koottu rekisteri pitäisi ehdottomasti saada aikaan vaikka sitten asteittain. Se olisi erittäin suuri parannus.

Sitten puhutaan tästä perustuslainmukaisuudesta, ja siinä minä nyt sanoisin, että siitä on kyllä hallituksen esitykseen kirjoitettu erittäin perusteellisesti. Minä luulen, että jos joku nyt vaihtuu lukemaan, niin siitä saa vastauksen lähes kaikkiin näihin asioihin. Tässä kotitarkastuksessa, joka tuli niin valtavan vahvasti esille, on ehkä tarkennuksen paikka. Siinä ehkä kuvataan hyvin selvästi, missä tarkoituksessa tällainen tarkastus tehdään, mitä sillä yritetään tavoitella. Ehkä laittamalla nämä säännökset osittain itse pykälään voisi helpottaa sitten sen ymmärtämistä, ettei tule näitä hurjia tulkintoja, jotka — meinasin sanoa toveri Mustajärvi, mutta ehkä sanon ed. Mustajärvi täällä selitti.

Samoin sitten tämä järjestöihin kuuluminen, niin eikö sitä nyt järjestöissä voisi nähdä myönteisenä, että hallitus on sitä mieltä, että nämä järjestöt tekevät työtä asekuulttuurin kehittämiseksi ja niissä pitäisi olla jäsenenä ja että niillä on tiettyjä lähes viranomaistehtäviä. Minusta sitä ei niin kauhean myönteisenä pidetä, kun sitten puhutaan siitä, että negatiivinen yhdistykseen kuuluminen eli että ei ole pakko kuulua yhdistykseen, on perustuslaissa turvattu, mutta se ei nyt ihan pidä paikkaansa. Täällä hallituksen esityksessä mainitaan ne perustuslakivaliokunnan hyväksymät tilanteet, joissa on ollut pakko kuulua yhdistykseen, tarkoitus on ollut riittävän hyvä. Sitten kun sanotaan, että muutamilla maaseutupaikkakunnilla ei ole yhdistyksiä, niin eikö näitä yhdistyksiä voisi perustaa sitten, että ei kai tästä nyt pitäisi tulla tällaisista ongelmista.

Mutta kuten sanottu, minä pidän hyvänä, että tämä käytäntö on tiukentunut. Minusta on hyvä, että tämä esitys on täällä, mutta jos esitystä voidaan hallintovaliokunnassa katsoa, ettei olisi sellaisia turhia hallintomenettelyjä, jotka raskautta-

vat toimintaa, niin niitä olisi hyvä muutella. Sit- ten toivoisin, että nämä reserviupseerijärjestöt ja muut järjestöt, kun ne nyt lähettelevät näitä meil- jä meille, joskus edes olisivat sanoneet, että heidän mielestään oli hyvä, että hallitus lähti tut- kimaan asiaa näiden kauhistuttavien tapahtumi- en jälkeen. Se on kuitenkin asia, joka on vähän tärkeämpi kuin heidän harrastuksensa.

⁵⁵ **Olli Nepponen /kok:** Arvoisa puhemies! Ku- ten niin moneen kertaan täällä on todettu, lähtö- kohdat lain uudelleen laatimiselle ovat äärim- mäisen haastavat tilanteessa, jossa takana ovat ikävät tapahtumat. Siksi erityisen huolestunut olisi pitänyt olla valmisteluvaiheessa, ettei olisi tullut tilanne, jossa me nyt olemme, että saamme jatkuvasti sähköpostia siitä, että niitä järjestöjä, eri liittotasolla, joita laki koskettaa, ei ole riittä- västi kuultu. Se on valitettavasti näin, ja se on huono lähtökohta hyvälle lainsäädännölle. Siksi se viesti on tärkeä, mikä täällä on annettu ja jo- honka itse mielelläni yhdyin, että nyt eduskunnan käsitellessä lakia syksyn aikana näissä kaikissa valiokunnissa, niin mietintö- kuin lausuntovalio- kunnissakin, äärimmäisen perusteellisesti kuul- laan asianomaisia ja pyritään tekemään sellaiset muutokset, että myöskin niiltä tahoilta, jotka sit- ten joutuvat tämän lain kanssa tekemisiin, on sel- lainen hyväksyntä, että laki antaa perusteet sille valvotulle toiminnalle, mitä ampuma-aseiden käyttö edellyttää. Itse olen siihen valmis, ja siitä on myöskin laajasti jo täällä keskusteltu. Näin me saamme todella myöskin sitten hyväksynnän käyttäjiltä.

Täällä on kannettu huolta siitä, että todella niin metsästyksen kuin ampumaurheilun harras- tus voisi jatkua. Se on hyvin tärkeä osa siinä toi- minnassa, missä nuoria vedetään hyvän harras- tuksen pariin ja estetään myöskin heidän syrjäy- tymisensä.

Hyvää tässä lakiesityksessä on se, että nimen- omaan aseluvan hakijan soveltuvuus on tärkeänä läpi koko lain, ja se on äärimmäisen tärkeää, että voitaisiin karsia sitten sellaiset henkilöt, joista olisi sitten vaaraa. Itse aseestahan ei ole vaaraa, vaan käyttäjät sen vaaran tuovat. Järjestöt ovat valitettavasti vaatineet lain uudelleen valmiste- lun. Sehän on sula mahdollisuus, kun lakiesitys on eduskunnassa, ja toivon, että ne myöskin nyt sitten tässä alkusyksyn myötä myöskin näkevät, että perusteellisella valmistautumisella asiantun- tijakuulemiseen oman järjestön kannalta saavu-

tetaan varmasti ne parhaat lopputulokset lain si- sällön osalta, ja siihen täällä kaikilla tasoilla on valmiutta.

Täällä on vedottu direktiiviin, ja hyvä on, jos näin on metsästyksen rinnakkaisluvan saannin osalta. Itse aloitin jo 8-vuotiaana ja setäni kanssa kuljin. Isällä ei ollut mahdollisuuksia, edellytyk- siä sotainvalidina olla tässä harrastuksen parissa. Toivottavasti nuorilla jatkossakin löytyy sellai- nen henkilö läheltä, joka metsästyksen pariin oh- jaa. Sama on ampumaurheilussa. Valitettavasti vain käsiaseiden osalta luvan saannin alaikära- jaksi on määritetty 20 vuotta. Nuoret ja lapset aloittavat jo alle 10-vuotiaana ampumaharrastuk- sen ilma-aseella, josta aikaa myöten siirrytään sitten ruutiaseisiin jo alle 15-vuotiaana ohjatusti tukiasemmuntana ja sitten haulikolla jo 15-vuo- tiaana, ja kiväärillä ja pistoolilla jo 16-vuotiaana on ihan omat sarjansa. Siksi ampumaurheilun kannalta, joka on menestyksekkäin olympialaji täällä vuosituhannella ollut, olisi äärimmäisen tär- keää, että tuo sama menettely, mikä metsästyks- sen osalta on rinnakkaisluvilla, voitaisiin säätää myöskin ampumaurheilun osalta poikkeuslupa- na silloin, kun nähdään, että nuori on edennyt harrastuksensa parissa niin pitkälle, että edustaa seuraansa suomenmestaruustasolla tai liittoa jos- sain Pohjoismaassa tai jopa Suomea sitten olym- pialajeissa. Elikkä tällainen hienosäätö olisi toi- vottavaa, koska tiedän ja tunnen sen, että ampu- maseuroissa johdatetusti tapahtuva nuoren kehittäminen johtaa yhä vastuuntuntoisemmaksi myöskin sen aseiden käsittelyn osalta, ja tätä kaut- ta tämän harrastuksen tukeminen on äärimmäis- sen tärkeä antamalla myöskin urheiluammun- taan poikkeuslupia.

Sitten täällä on 2 vuoden harrastuneisuus lajin parissa. Se on äärimmäisen vaativa. Jollakin alu- eella, missä ampumaratoja on läheisyydessä, se on ehkä helppoa, mutta jollakin muulla alueella, missä ei ole kuin sorakuoppa, niin miten se hoi- detaan? Siksi voisi miettiä vielä tuota vaaditta- vaa aikaa. Olisiko se 1 vuosi? Elikkä siinä voisi olla vähän poikkeuksia silloin, kun olosuhteet ovat sellaiset, että yksinkertaisesti etäisyydet, ampumaratamahdollisuudet ja muut vaikeutta- vat sitten tuon harrastuksen läpiviemistä, jos kui- tenkin on palava halu päästä tämän harrastuksen pariin. (Ed. Heinonen: Juuri näin!)

Sitten vielä haluaisin sanoa, että ruutiaseen li- säksi ilma-aseella tapahtuva harjoittelu voitai- siin katsoa osaksi tätä harjoittelua, joka olisi pe-

rusteena sitten ruutiaseelle. Kuitenkin loppuvaiheessa harjoittelun pitäisi kohdistua juuri ruutiaseella tapahtuvaksi. Soveltuvuustestit yhteis-toimintaviranomaisten kanssa luvanhakijan soveltuvuuden toteamiseksi ovat paikallaan. Ja kaikki se tieto, jota viranomaiset voivat toisil-lensa välittää, olisi saatava sellaiseen muotoon, että se olisi käytettävissä lupaa myönnettäessä, kun valitettavasti ei ole enää sitä vanhanaikaista nimismiestä, joka melkein joka kylällä oli ja joka tunsu lähes jokaisen luvansaaajan ja jos totesi, että tuo kaveri on vähän huolimattomasti asettaan käsitellyt, niin hän sanoi "tuoppas ase tänne, pide-tään vähän aikaa tallessa" ja esti sen käytön. Nyt valitettavasti sellaista ei ole, ihmisiä ei tunneta ja joudutaan toimimaan papereiden ja lausuntojen perusteella, ja silloin on äärimmäisen tärkeää, että siellä sitten toimitaan hyvällä tavalla.

Seuroille, kun itse olen Ampumaurheiluliiton varapuheenjohtaja, niin seuroille tulee äärimmäisen suuri haaste. Ja yhdyin siihen, mitä ed. Söderman totesi, että tämä jäsenyys on myöskin mahdollisuus ampumaseuroille, mutta se tuo myöskin määrätyn, hyvin kovan vastuun, koska siellä on asevastaavat, siellä on ampumakouluttajat jne. Eivät meidän seuramme kylve rahassa, päin-vastoin talkootyö on se keskeinen toimintamuoto, ja siksi, kun tällaisia sinänsä hyviä velvoitteita ja myöskin, sanoisin, oikeuksia, tulee seuroille, pitäisi nähdä myöskin resurssit, niin että seuroilla olisi edellytykset hoitaa ne vaativat tehtävät, jotka lain myötä tulevat ja jotka sinänsä ovat perusteltavissa, ja varmasti saadaan asianmukai-sesti uutta verta myöskin seurojen toimintaan. Itse katson myönteisenä tätä. Onko se sitten perustuslaillinen kysymys, se sitten ratkaistaan täällä, mutta tätä kautta varmasti päästään mahdolisimman hyvään lopputulokseen.

Viimeisenä asiana ottaisın esille ampumaradat. Tällä hetkellä useimmat ampumaradat ovat ympäristölupien osalta juuri mietinnän alla, jatkuuko tuo toiminta. Siksi myöskin yhteiskunnan pitäisi nähdä, että nämä hyvät harrastukset ohjattaisiin sellaisiin paikkoihin, joissa valvonta on mahdollista, oli se sitten ulkoampumarata, mutta myöskin olisi oltava sisäämpumaratoja, koska talvi tuo omat haasteensa tähän. Tähän yhteyteen vetoamus siitä, että myöskin valtiovallan taholta suunnataan riittävät resurssit ampumaratojen ylläpitoon, niiden rakentamiseen, mutta että toisaalta myöskään ei sitten lupien, erityisesti ympäristölupien kiristämällä aiheuteta ongel-

mia siitä, että ampumarata joutuu pois käytöstä. Olen vakuuttunut siitä, että huolellisella ja hyvin-kin perusteellisella asiantuntijakuulemisella ja hyvällä yhteistyöllä eduskunnan eri valiokuntien kesken tästä laista saadaan sellainen, että se soveltuu ja myöskin täyttää ne odotukset, että voidaan valvoa, ketkä saavat luvan, ja myöskin valvoa sitä, millä tavalla aseita käytetään.

⁵⁶ **Lyly Rajala /kok:** Arvoisa herra puhemies! Aluksi voisin vaikkapa ed. Nepposen puheeseen liittyen muistuttaa meitä, että millään lain säätämisellähän me emme näitä tragedioita voi poistaa. Puhuitte tuossa järjestäytyneistä ampumara-doista. Meidän tulee muistaa, että semmoinenkin tragedia tapahtui kymmenen vuotta sitten Helsingissä ihan laillisella ampumaradalla ja laillisella aseella, että jos ihminen sekoaa, niin sillehän ei laki pysty tekemään yhtään mitään.

Arvoisa puhemies! Aika harvoin on tullut niin paljon postia eri muodoissa kuin aselain osalta on jatkuvasti ja toistuvasti lähetetty niin yksityisiltä kansalaisilta kuin eri järjestöiltäkin. Puhelin on soinut, sähkö- ja perinteistä kirjepostiakin on tulvinut, viimeksi tänään. Laki herättää siis suuria tunteita ja miksipä ei herättäisi? Onhan selvä asia, että esimerkiksi metsästyksen parissa lie-nee enemmän ihmisiä kuin minkään muun har-rastuksen. Ajatelkaapa — vielä suositempi laji — jos kalastuksen harrastajille tulisi samanlaisia pykälää täältä meidän talosta, niin saattaisi olla, että olisi vielä suurempi määrä tuota postia, mitä meille tulisi.

Olen tutustunut lakiesityksen sisältöön ja ymmärrän kyllä lain uudistamisen tarpeen ja turval-lisuusnäkökohtien korostamisen sekä asiaan liit-tyvän kansainvälisen näkökulman YK- ja EU-kytkentöineen. Aseturvallisuuden parantaminen on tärkeää sekä yksilön että yhteiskunnan kan-nalta, ja on tehtävä kaikki mahdollinen, että välttymme traagisilta tapahtumilta, joista esimerk-kejä on sekä yksilö- että perhetragedioista ja rikollisten välienselvittelyistä, puhumattakaan joukkomurhista. Täytyy aina muistaa kuitenkin, että kylläpä me hyvin harvoin kuulemme sellai-sia asioita, että esimerkiksi ampumaharrastajat omissa piireissään tai metsästäjät harrastuksensa parissa rupeaisivat ammuskelemaan toisiaan tai yleensä ketään muita ihmisiä.

Lakiesityksen muutamat kohdat herättävät kuitenkin näin maallikkona, joka en ole alan har-rastaja, muutamia kysymyksiä.

Ensinnäkin järjestelmä käsiaseiden osalta. Vaikuttaa siltä, että byrokratia ja kustannukset kasvavat. Pystytäänkö ampuma- ja muissa seuroissa sekä viranomaistaholla todella seulomaan ja kontrolloimaan aseiden hankintaa ja käyttöä? Mikä taho kustantaa kouluttajat ja järjestää kouluttajien koulutuksen, ja kuka valvoo koulutuksen laatua ja tehoa? Kenelle tai mille elimelle tulee mahdollisuus ja oikeus seurata aseharrastuksen omaavia henkilöitä? Paperisotaakin tulee paljon todistusten kirjoittamisesta.

Arvoisa puhemies! Toiseksi mietin, miten luvanhakijan tietojen saanti onnistuu ja millä työvoimalla tietojen hankinta tehdään, kun poliisin resurssit jo nyt varmasti menevät niin sanotusti oikeaan poliisityöhön. Paperin pyörittämistä on siinäkin jo paljon ennestään. Soveltuvuustestit vaativat asiantuntijavoimia ja aiheuttavat kustannuksia. Kuka maksaa? Terveystieteiden ammattilaiset ovat jo nyt kovilla ihan perustyoissään.

Kolmanneksi pohdin, ovatko pykälät ja säännökset riittävän selkeitä ja yksiselitteisiä, ettei tule heitetyksi lasta pois pesuveden mukana eli vaikeuteta sinänsä hyvän ja eri sukupolvia yhdistävän metsästys- ja ampumaharrastuksen harjoittamista.

Neljänneksi on aina otettava huomioon vaara, että rikolliset, joille asekauppa on jo nyt kannattavaa toimintaa, saavat uutta virtaa bisneksiinsä. Aseita on kaupan niitä haluaville laittoman tien kautta. Sitä me emme voi lailla estää, vaikka yritämmekin. Laiton asekauppa varmasti ja laittomien aseiden takaisin viranomaisille, poliisin haltuun, saanti lienee vaikeaa. Siitä seuraavalla puhujalla on varmasti poliisimiehenä hyvää tietoa.

Arvoisa puhemies! Viidenneksi tulee mieleen se, että Jokelan ja Kauhajoen tragediat ovat meille varoitusmerkkejä siitä, että vaikka aselakiakin tarvitaan, kuitenkin parasta toimintaa on ennalta ehkäisevä työ. Jospa erinomaisinta aselainsäädäntöä onkin panostaa lasten ja nuorten hyvinvointiin, mielenterveyspalveluihin sekä tukeen perheille, päiväkodeille ja kouluille. Ajan mittaan tällainen satsaus olisi halvempaa periaatteella 10 euroa nyt ennaltaehkäisyyn eikä 100 euroa myöhemmin korjaaviin toimiin. Edellinen lama oli siitä hyvä opetus. Pahoinvointi ei valitettavasti parane aselaille eikä uusilla organisaatioilla eikä parhaimmallaan valvonnalla. Siksi aselakiestystä on hyvä ruotia ja keskustella siitä perusteellisesti.

Vastauspuheenvuorossani otin jo kantaa tähän ehkä maailman tiukimpaan tietosuojaan, mikä Suomessa on vallalla. Se on varmasti yksi suuri este. Esimerkiksi Jokelan tapauksessahan tekijällä oli todellakin psyykinen diagnoosi ja lääkitys, mutta poliisi, joka sen luvan myöntää tietenkin, ei sitä tiennyt. Pari vuotta sitten täällä eduskunnassa teimme sellaisen lain, jota puolet lääkäreistä vastusti ja puolet kannusti. Kyseessä olivat ajokorttiin liittyvät asiat. Kaiken kovan keskustelun, tunnerikkaankin keskustelun ja asiapitoisen keskustelun jälkeen kuitenkin laki tehtiin sillä tavalla, että lääkärillä ei ole enää oikeus vaan nykyisin lain mukaan velvollisuus ilmoittaa viranomaisille, mikäli hän kokee, että henkilö ei ole enää kykenevä ajelemaan autoa vaan on vaaraksi itselleen ja muulle yhteiskunnalle tuolla teillä. Saman tyyppinen asia tulee mieleen tässä aselaisissa, että tässäkin lääkäri voitaisiin velvoittaa, mikäli ihminen tulee vaikkapa psyykkisesti sairaaksi ja sellaiseen kuntoon, että lääkäri toteaa, että hänellä ei ole edellytyksiä enää asetta kantaa tai sitä hallussa pitää. Laissahan on myöskin pykälä olemassa jo siitä, että jos harrastus loppuu, niin silloin myöskin aseenkantolupa peruutetaan. Aivan vastaavasti myöskin, kun psyykinen sairaus yllättää tai joku muu sellainen sairaus, joka on esteenä tälle harrastukselle, lupa pitäisi voida peruuttaa ja lääkärillä tulisi olla velvollisuus siitä ilmoittaa. Tämä eri viranomaisten välinen tietojen saanti on Suomessa hyvin vaikeaa edelleenkin. Tässä laissa sitä kai jonkin verran yritetään ainakin helpottaa, mutta vielä on paljon tekemistä.

Arvoisa puhemies! Toivotan voimia aselakia käsitteleviin valiokuntiin. Mietinnön antavan hallintovaliokunnan puheenjohtaja Tölli näyttääkin olevan paikalla, joten voimia teille vaatimaan tehtävään.

⁵⁷ **Oiva Kaltiokumpu /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Suomi on hyvin väkivaltainen maa, ja viime vuosien tapahtumat näiden joukkomurhien osalta ovat nostaneet entistä enemmän esille ihmisissä pelkoa, mihin sisäisen turvallisuuden suunta on menossa ja millä lailla kansainvälinen erilainen tiedonsaanti ja käyttäytymistavat vaikuttavat suomalaiseen yhteiskuntaan.

Tämä nousi kovasti keskusteluun kansalaisten osalta, ja tuli vaatimuksia tiukentaa aselakia, ja hyvin moni vaati, niin kuin ministeri täällä on todennut, 57 000 suomalaista vaati, että käsi-

aseet on Suomessa kokonaan kiellettävä, ja muutoinkin näitä kiristyksiä vaadittiin. Ministeriö ja hallitus on tietysti ollut siinä paineessa, että nopeasti täytyisi tehdä jotain lainsäädäntöä, ja toisaalta kuitenkin, kun kysymyksessä on ampuma-aselainsäädäntö, joka ei ole mitenkään yksinkertainen, niin sen valmistelu ei ole ollut niin yksinkertaista. Tätähän on arvosteltu huonosti valmistelluksi ja esitetty paljon puutteita. Monet järjestöt ovat esittäneet, että tämä tulisi hylätä tai laittaa uudelle lausuntokierrokselle. No, nyt kuitenkin tosiasia on se, että hallitus on antanut yksimielisen esityksen ja tämä laki on täällä eduskunnassa käsiteltävänä.

Voin kyllä yhtyä näiden eri harrastajien, metsästäjien, ampumaharrastajien ja monien muiden huoleen siitä, mitähän tämä aselainsäädännön uudistus tarkoittaa sen tavallisen lainkuuliaisesta harrastajan näkökulmasta.

Olen juuri ollut puhelinyhteydessä erään metsästysjärjestössä pitkään mukana olleen asiantuntijan kanssa, ja hän esitti näkemyksiä, joissa erästä upseeria, joka on palvelut kansainvälisissä tehtävissä ja omaa tällaisen isopistoolin, ampuma-aseen, kun hän olisi halunnut ostaa joltakin sukulaiselta, sehän on mahdollista, käsiaseen, joka oli sinne jäänyt, oli sitten kovasti, lähes kenraalitason miestä, tentattu, onko hän sitten pätevä tämän aseensa kanssa toimimaan. Lopputuloksiksi oli todettu, että ei sitä asetta kuitenkaan nyt voida sitten antaa, vaikka hänellä on aseet ja hän on aktiivi metsästyksen harrastaja, eikä millään tavalla ollut mitään semmoista syytä, että olisi tähän menettelyyn ollut sellaisia perusteita, että hänen henkinen tai muu kanttinsa ei olisi kestänyt, vaan oli vaan katsottu, että no, et sä nyt tarvitse sitä toista lisäasetta.

Toisaalta sitten ovat tavalliset metsästäjät joutuneet semmoiseen tilanteeseen, että ovat hakenneet ampuma-aseluvan jatkoa sellaiseen pienaseeseen, pienkäsiaseeseen, jolla eläimiä lopeetaan, ja sitten on alettu arvioida, kuinka tarpeellinen tämä ase nyt sitten on ja kuinka paljon niitä tällä tavalla lopetettavia pieneläimiä on. Tietysti, kun tällä tavalla tapahtuu nyt jo, kun ministeriö on tätä ohjeistanut, niin näillä ihmisillä on pelko siitä, että tämä ampuma-aselaki mahdollistaisi niin tiukat tulkinnot, että tavalliset ampumaharrastajat ja metsästäjät joutuvat ihan mahdottoon tilanteeseen ja menettävät ne mahdollisuudet toimia, jotka heillä on.

No, tietystikään ministeriön ja hallituksen tarpeellisuus ei varmasti ole tämä, mutta tämä pelko on aiheellinen sen vuoksi, että ihmiset tekevät näitä ratkaisuja ja arviointoja siitä, mikä on aseensa käytötarkoitus tai tarvitaanko sitä samalla tavalla kuin silloin, kun se on myönnetty. Nämä ovat kyllä aiheellisia.

Sisäisestä turvallisuudesta voin todeta, että tyydytys meillä monilla on siitä, kun yli sata kansanedustajaa vaati täällä toimenpideoitteella hallitukselta sisäisen turvallisuuden käsittelevää selontekoa, joka pitää antaa eduskunnalle, ja nyt sitten puolustus- ja turvallisuuspoliittisen selonteon yhteydessä eduskunta päätti, että tällainen erillinen selvitys sisäisestä turvallisuudesta on eduskunnalle tuotava. Tästä olen kovasti tyytyväinen, koska olin tämän toimenpideoitteen ensimmäinen allekirjoittaja ja katson, että tällaiset aselakipykälät ja näillä nikkarointi eivät ratkaise Suomen väkivaltaisuutta, eivätkä tietenkään asiaan perehtyneet niin uskokaan, mutta valitettavasti hyvin paljon on ollut semmoisia kannanottoja, että on ajateltu, että juuri tällä nyt ratkaistaan.

On nimittäin huomioitava, että kaikista henkirikoksista vuonna 2007 vain 16 prosenttia tehtiin ampuma-aseilla. Sekin on tietysti liikaa, ja näistä henkirikoksista teräaseilla tehtiin yli kaksi kertaa enemmän eli 39 prosenttia tehtiin teräaseilla ja keittiöveitsillä tästä 26 prosenttia. Pitäisikö meidän sitten lähteä siitä, että jos tätä logiikkaa mennään, niin pitää kieltää keittiöveitset ja muutkin teräaseet, ettei tapahtuisi näitä henkirikoksia? Tällä rinnastuksella haluan hakea vaan suhteellisuutta tämän lain käsittelyyn ja myöskin tästä käytävään keskusteluun ja toisaalta sitten sitä, että emme tuodittautuisi siihen, että nyt kun eduskunta sitten viimein lain hyväksyy, niin sitten Suomen sisäinen turvallisuus on hyvällä mallilla tai me olemme sitä eduskunnassa kansan hyväksi kauheasti parantaneet. Väkivaltarikollisuutta tapahtuu. Siihen täytyy käydä laajaa poikihallinnollista keskustelua ihan perhearvoista ja lapsen mahdollisuudesta kasvaa tässä yhteiskunnassa, saada turvallisuutta, rakkautta, oikeita rajoja, ymmärtämystä ja mahdollisuutta kehittää itseään ja kasvaa tämän yhteiskunnan jäseneksi.

Tämän esityksen yksi lähtökohta on tietysti YK:n ja nämä kansainväliset muut päätökset, YK:n sopimukset ja pöytäkirjat, jotka meidän on saatettava voimaan. Minusta tämä kansainvälinen osio tässä lakiesityksessä on hyvä, ja on täs-

sä hyvin paljon muitakin hyviä asioita, muun muassa se, että osista ei saa koota asetta, että äänenvaimennin on luvanvarainen, paitsi jos on itsellä ampuma-aselupa. No, miksi näin? No, sen takia, että rikolliset saavat aseita, pimeitä aseita, lähes kuinka paljon vaan. Kun äsken totesin, kuinka paljon ampuma-aseilla on tehty henkiriikoksia, siis 16 prosenttia, niin näistä aseista vain 42 prosenttia oli luvallisia ja kaikki muut luvattomia. Äänenvaimentimien käyttö on näissä erilaisissa rikollisissa teoissa yleistynyt, ja tällähän halutaan estää, että henkilö ei voi mennä ostamaan äänenvaimentajaa ja kytkeä sitä laittomaan aseeseen, vaan äänenvaimennin on luvanvarainen, ja tämä on erittäin hyvä asia.

No, sitten tietysti ovat nämä järjestöjen asevastaavat ja asekouluttajat, toisaalta ihan hyvä asia, palaan siihen tuossa myöhemmin ja myöskin pidän tätä erittäin tärkeänä. Kun itse olen poliisipäällystössä vastannut poliisin asekoulutuksesta ja ampuma-asekoulutuksesta ja lainsäädäntökoulutuksesta ja tunnen kyllä tämän aika hyvin, niin on tullut esille tämä aikaisempi deaktivoiminen, joka on mahdollistanut myöhemmin tämän deaktivoimisen purkamisen, ja nyt se tulee aseseville, käytännössä luvallisille aseeseville niin, että nämä aktivoinnit olisivat niin hyvin tehtyinä, että niitä ei voida palauttaa käyttöön.

No, sitten on tämä tiedonsaanti. Kun täällä ed. Rajala totesi tiedon panttaamisesta tai nykyisestä lainsäädännöstä, joka estää tämän tiedon siirtämisen, niin nyt esimerkiksi Ruotsissa on lääkäreiden ja hoitohenkilöstön velvollisuus ilmoittaa poliisille ampuma-ase, jos henkilöllä on sillä tavalla fyysisesti tai psyykkisesti vaurioita, ettei voi olla ampuma-aseen hallussapitäjä. Tässä esitetään, että se olisi mahdollista. Minä pidän sitä oikein hyvänä. Muutoinkin viranomaisten yhteistyötä estää tällainen lain sallima suoranainen salailumentaliteetti, joka koituu loppujen lopuksi yksilön ja yhteiskunnan, kaikkien kansalaisten vahingoksi.

No, sitten tässähan koko luvan myöntämisperusteena on semmoinen yläkäsite, että ampuma-aselupa voidaan myöntää sellaiselle henkilölle, jota on pidettävä henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella sopivana, ja tämä viidakko, joka siitä sitten seuraa näiden soveltuvuustestien kanssa, viranomaisten lausuntojen kanssa ja myöskin lääkärinlausuntojen kanssa, työllistää kyllä poliisia, joten yksinkertainen asia tämä ei

ole. Siltikin voi käydä niin, että kansalainen, joka omasta mielestään olisi oikeutettu saamaan aseita, ei sitä saa. Tämä on se yksi akilleenkantapä.

Sitten tämä asioiden käsittely. Minä olen ihan vakuuttunut 35 vuoden poliisiurani jälkeen, että tämä ruuhkauttaa, haluttiin tai ei ja sanottiin perusteluissa mitä vaan, poliisin toiminnan. Poliisi joutuu panemaan poliisin voimankäyttö- ja ampmakouluttajia kouluttamaan urheiluseurojen ampuma-asekouluttajia, ja varmasti joudutaan perustamaan näitä seuroja ja pitämään jatkuvasti kouluttajakuntaa yllä. Mutta yksi kummallisuus tässä on, joka ei nykyisessä lainsäädännössä minikään ministeriön osalta ole yleinen, ja se on se, että sisäministeriöllä ja ministeritasolla on tällainen operatiivinen rooli. Se on laissakin. Kun nyt uudistettiin poliisihallintoa, niin nimenomaan mietinnössä ja lakiin haluttiin merkintä, että ei vaan sitten tämä Poliisihallitus lähde itse johtamaan siellä niitä poliisilaitoksia. Minä kyllä koen, että tässä kouluttajien hyväksymisessä on todellinen ongelma sen suhteen, millä asteellisella tasolla tehdään ratkaisu, ja toisaalta se, että varmuudella viivästyttää tätä luvan saantia.

Ensinnä poliisi järjestää kokeneelle ampujalle koulutusta ampumaseurassa yhden päivän, lähettää paperit ministeriöön hyväksyttäväksi, ministeriö suuressa viisaudessaan ne tutkii, lähettää poliisilaitokselle tiedon, ja poliisilaitos (Puhemies: 12 minuuttia!) sitten henkilölle palauttaa sen takaisin.

Toinen asia on tämä, että kun hoitohenkilöstö tekee ilmoituksia, niin ne menevät ministeriöön saakka ja se opastaa sitten poliisipäällikköä. En näe tätä ollenkaan tarpeellisena. Ministeriön ja tämän Poliisihallituksen rooli on strateginen, ei operatiivinen, ja tässä menevät puurot ja vellit sekaisin. Mutta uskon, että jos tämä laki tällaisen hyväksytään, niin muutaman vuoden kuluttua se joudutaan korjaamaan.

Sitten vielä menen tähän kansainväliseen rikollisuuteen. Tässä kansainvälisessä osassa on erittäin hyvin huomioitu se, että tänä päivänä rikolliset vievät aseita maasta toiseen ja kauppaavat, ja siinä suhteessa tämä laki kyllä vastaa niihin haasteisiin.

Sitten kommentoin vielä ed. Pentti Oinosen näkemystä, kun hän (Puhemies: 13 minuuttia!) tästä tarkastusasiasta totesi, että ei tule mennä poliisivaltioon. Poliisivaltioon ei voida koskaan mennä demokratiassa, jos poliisi ei ota valtaa de-

mokradiasta, joten tämmöinen poliisivaltiokäsityshän on löysästi esitetty. Niin ei voi olla. Kyllä tarkastamisessa varmasti on pohdimista, onko se oikein tai hyvä, mutta tiedän tapauksia, joissa poliisille tulee tietoon asioita, että henkilö säilyttää aseita, miten sattuu, ja siellä käyneet ovat sitä kauhistelleet, mutta poliisilla ei ole perusteita mennä sinne kotiin tällä hetkellä, jos ei ole syytä, semmoista näyttöä, että joku todistaa, että siellä nyt on joku pielessä. Silti on tärkeää tietysti kotirauhan piiri ja kansalaisten oikeudet.

⁵⁸ **Elsi Katainen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva ampuma-aselain muutos on sarjassamme niitä lakiesityksiä, missä yhteensovittettavien asioiden ääripäät ovat kaukana toisistaan. Toisessa ääripäässä on Suomen rikshistorian surullisimpia draamoja, joukkosurmia, joissa ampuma-ase on ollut väärissä käsissä. Toisessa ääripäässä ovat taas noin puoli miljoonaa tunnollista ja kunnollista ampuma-aseharrastajaa, jotka tuntevat aheet ja käyttävät niitä ihan oikealla tavalla. Asian valmistelu onkin herättänyt tunteenpalavaa keskustelua.

Mielestäni Jokelan ja Kauhajoen kaltaiset tapahtumat ovat aivan aiheellisesti herättäneet tarkastamaan ja korjaamaan ampuma-aselain puutteita. Selvää on, että korjauksia tulee tehdä nimenomaan käsiaseiden osalta. On kuitenkin todettava se, että käsittelyssä oleva lainmuutos ei kuitenkaan missään nimessä tule ratkaisevasti parantamaan ihmisten turvallisuutta tai poistamaan aseiden väärinkäytöksiä. Kaikki keinot kuitenkin tulee käyttää turvallisuuden lisäämiseksi ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi, ja sitä tämä lakiesitys osaltaan tekee. Muun muassa aseluvan voimassaolon muuttaminen toistaiseksi voimassa olevasta määräaikaiseksi antaa viranomaisille mahdollisuuden tarkastaa tilanne aika ajoin, samoin viiden vuoden välein suoritettava tarkastus. Toki näillä määräaikaisratkaisuilla ja tarkastusten määrien kasvulla kasvatetaan samalla myös byrokratiaa, mikä huoli kasvaa tätä lakiesitystä läpikäydessä monessa muussakin kohdassa.

Ampuma-aseharrastajat ja metsästysseurat arvostelevat jyrkin sanoin lakiesitystä. Itse arvostan heidän harrastustaan. Erityisesti metsästysseurojen tekemä työ on ehdottoman tärkeää muun muassa petokantojen kasvun ehkäisijänä ja myöskin liikenneturvallisuuden kannalta. Näitä tahoja tulee esityksen valiokuntakäsittelyssä

kuulla, samoin myös reserviläistoiminnan tunti-joita. Tosin juuri metsästyspuolelle vaikutukset tulevat olemaan vähäisempiä kuin mitä julkisessa keskustelussa esille tuodaan. Ainoa todellinen muutos on rinnakkaislupamenettely, jonka mukaan lupa myönnettäisiin 15-vuotiaalle holhoojan suostumuksella.

Arvoisa puhemies! Suomessa on asukasluvuun nähden paljon luvallisia aseita. Onko lain tarkoituksena vähentää nimenomaan luvattomia aseita vai saada aheet pois vääristä käsistä? Aseiden väärinkäyttäjää on vaikea tunnistaa. Siksi on hyvä, että soveltuvuutta aseenkantoon tutkitaan ja että testejä kehitetään. Olen kuitenkin huolissani siitä, miten paljon lääkäreitä työllistävät esityksen mukaiset tarkastukset muun muassa niissä kunnissa, missä lääkäreistä on muutenkin pulaa ja aikaa yhtä potilasta kohden on jo nyt liian vähän. Ymmärrän myös lääkäreitä, jotka eivät koe mielekkääksi esityksen kaltaista tehtävää. Samoin on poliisin laita. Aseluvan hakijan soveltuvuutta tutkitaan testeillä, jotka poliisi tekee. Se tulee ruuhkauttamaan jo ennestään kuormittunutta poliisia. Byrokratian lisääntyminen on väistämätöntä, jos laki tulee esitetyn kaltaisena voimaan.

Esitys sisältää niin sanotun seurapakon, joka todella herättää vastustusta. Kaikkialla ei välttämättä edes ole metsästys- tai ampumaseuroja, joihin pääseminen ei ole itsestäänselvyys, eikä olemassa olevilla seuroilla ole resursseja kouluttamiseen ja tiedottamiseen. Ne edellyttäisivät taas valvontaa ja lisää byrokratiaa. Alueelliset erot on otettava huomioon, jotta kaikkialla Suomessa olisi samankaltaiset mahdollisuudet toteuttaa hyvään pyrkivää lakia.

Poliisin, Puolustusvoimien ja terveydenhuollon tiedonvaihdon toimivuus on edellytys lain toimivuudelle ja turvallisuuden todelliselle paranimiselle. Aserekisteri esimerkiksi ei ole kokonaisuudessaan tietokannoissa, ja se keskeisenä tietona ei siis kaikilta osin ole viranomaisten käytössä. Viranomaisten tiedonvaihdon esteettömyyteen on erityisesti kiinnitettävä huomiota. Se taas vaatii tietosuojan uudelleenarviointia.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on jatkuvasti kyseenalaistettu perustuslain toteutumista muun muassa kotitarkastustapauksissa. Ministeri vakuuttaa, että lakiesityksen valmisteluvaiheessa asia on otettu huomioon eikä pelätynlaisia ongelmia ole. Muutoinkin esityksen monista puutteista huolimatta toivon lakiesityksen valio-

kuntakäsittelyyn malttia, selvyyttä moniin avoinna oleviin kysymyksiin sekä toivotun lopputuloksen: turvallisemman ympäristön tässä Euroopan väkivaltaisimpiin kuuluvassa maassa.

⁵⁹ **Timo Korhonen /kesk:** Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että hallintovaliokunnan jäsenenä olen kuunnellut tätä keskustelua hyvin suurella mielenkiinnolla. Tämän lainuudistuksen tausta sinällään on monellakin tavalla ihan ymmärrettävä, mutta kuten tästä keskustelustakin kuuluu, varmasti tämän lain valmistelun nopeus näkyy monella tavalla. Se näkyy muun muassa hyvin suurina pelkoina metsästäjien ja ampumaseharrastajien keskuudessa, ja, kuten monta kertaa täällä on todettu, se myös näkyy meidän kaikkien edustajien sähköposteissa.

Tuntuu jotenkin siltä, kun tätä lainvalmistelua on seurannut ja sen ympärillä ollutta keskustelua kuunnellut, että on syntynyt ikään kuin kuva siitä, että tällä lakimuutoksella pyrittäisiin hakemaan apua myös tämän yhteiskunnan kaikenlaisen pahoinvointiin ja kouluongelmiinkin. Mutta on tietysti selvä asia, että ei tällä lailla voi löytää vastauksia niihin; niitä varten on muut keinot.

Kieltämättä hiukan myös tuntuu siltä, että tämän lakiesityksen kohteeksi joutuvat osittain ainakin myös väärät tahot. On huomattava, että metsästäjien, ampumaurheiluharrastajien, reserviläisten tai keräilijöitten asetet eivä t ole meille turvallisuusongelma, jos ne pysyvät oikeissa käsissä. Metsästäjille ja ammunnan harrastajille ampumase on vain väline, joka sopii tiettyyn käyttötarkoitukseen. Onkin tärkeä huomata, että metsästyksellä, ammunnan harrastuksella ja monilla muilla terveillä yhteisöllisillä aktiviteeteilla on edelleen tärkeä tehtävä myös nuorten kasvatamisessa yhteisöllisiksi ja vastuullisiksi aikuisiksi.

Käymättä lakiesityksen tarkempiin yksityiskohtiin on todettava, että lakiesitykseen sisältyy hyvinkin paljon esityksiä, joiden osalta on suuriakin riskejä tulkintaepäselvyyksiin, ja myös esityksiä, jotka ehken kohtuuttomasti vaikeuttavat järkevää harrastamista. Valiokuntakäsittelyssä onkin syytä olla hyvin tarkka ja avoin, jotta lakiesityksessä olevat ongelmat ja tässäkin salikeskustelussa esille nousseet epäselvyydet pystytään poistamaan. Näitä erityistarkastelun kysymyksiä varmasti ovat muun muassa seuraavat: Miten aseluvan hakijan sopivuus aseiden hallintaan voidaan todeta ja selvittää käy-

tännössä, voidaanko käsiaseiden saamisen edellytyksenä pitää kuulumista ampumaseuraan, kykeneekö viranomaistaho selviytymään resurssien laan lupabyrokratiasta, jne. jne.

Aiemmin tässä debattikeskustelussa ministeri katsoi, ettei lakiesityksellä ole muun muassa metsästystä vaikeuttavaa vaikutusta, mutta kun lain lupamenettelyesitystä katsoo, asia kuitenkin monella tavalla kyllä mietityttää. Joka tapauksessa, arvoisa puhemies, on hyvin tärkeää, että valiokuntakäsittelyssä käydään erittäin laaja asiantuntijakuuleminen, ja hallintovaliokunnan osalta valiokunnan puheenjohtaja Töllä myös tämän lupauksen antoi.

⁶⁰ **Tuomo Hänninen /kesk:** Arvoisa puhemies! Aselain uudistamisen tavoitteena on, aivan kuten illan mittaan on kuultu, aseturvallisuuden parantaminen. Viime vuosina tapahtuneet kouluammukset ja muu räiskintä ovat nakertaneet kansalaistemme turvallisuuden tunnetta. Huomiota näissä tilanteissa on kiinnitetty erityisesti aseiden saatavuuteen. Vuosi sitten alkaneeseen lain valmisteluun on osallistunut lausuntokierroksen myötä laaja asiantuntijajoukko. Lisäksi sisäministeriö järjesti muutosesityksistä sähköisen kuulemisen Otakantaa.fi-foorumilla, jossa kaikilla oli mahdollisuus esittää näkemyksensä uuden lain sisällöstä.

Hallituksen esitys sisältää useita muutoksia nykykäytäntöön. Jatkossa esityksen mukaan käsiaseeseen voi saada luvan vain 20 vuotta täyttänyt henkilö, joka on harrastanut aktiivisesti amuntaa vähintään 2 vuotta ampumaseuran jäsenenä. Lupaa haettaessa on esitettävä ampumasekouluttajan antama todistus harrastuksesta. Näitä kouluttajia koskevat kriteerit sisältyvät myös esitykseen. Edellä mainittuja seikkoja on kritisoitu kentällä.

Ensimmäiseen käsiaseeseen hallussapitolupa ehdotetaan myönnettäväksi aina määräajaksi, enintään 5 vuodeksi. Ensimmäisen määräaikaisen luvan jälkeen luvanhaltija voisi saada käsiaseelleen toistaiseksi voimassa olevan hallussapitoluvan. Luvanhaltijan on kuitenkin 5 vuoden välein toimitettava lupaviranomaiselle ampumasekouluttajan antama todistus ampumaurheilun, metsästyksen, aktiivisesta harrastamisesta. Lisäksi uudistuksessa kiinnitetään enemmän huomiota ampumase-luvan hakijoiden terveydentilaan. Pyrkimyksenä on, että hakijan tervey-

dentilaan liittyvien tietojen tulisi olla lupakäsittelijöiden saatavilla nykyistä paremmin.

Aselakia valmisteltaessa muutama kohta on noussut näkyvästi keskusteluun. Uudessa laissa aseluvan saannin ikärajaa nostetaan, mutta miten tulisi suhtautua alaikäisiin metsästyksen harrastajiin. Tästä on illan mittaan keskusteltu tässä salissa. Esityksessä metsästysaseeseen voisi jatkossa saada hankkimisluvan vasta täysi-ikäisenä. Huoltajien suostumuksella voisi 15 vuotta täyttänyt henkilö saada rinnakkaisluvan metsästystä taikka ampumaurheilua ja -harrastusta varten. Pohdinnassa on ollut myös poliisin oikeus aseiden kotitarkastuksiin. Tulevaisuudessa poliisi voisi kerran vuodessa kirjallisen ennakoilmoituksen jälkeen tarkastaa kansalaisten kotona olevat aseiden säilytystilat. Tämä on herättänyt närää aseharrastajien keskuudessa.

Arvoisa puhemies! Uudistuksen tavoitteena on ehkäistä rikoksia jo ennakolta. Ampuma-aseita koskeva lupamenettely on yksi keskeisistä ennalta ehkäisevistä toimista. Muistettava kuitenkin on, että edes ampuma-aseiden totaaliokiellolla ei Kauhajoen ja Jokelan kaltaisia tragedioita voida kokonaan estää. Tapahtumien syyt eivät löydy aselain puutteista, vaan erityisesti nuorten pahoinvoinnista. Mielestäni aselakia on syytä uudistaa, mutta sitäkin suurempaa huomiota tulisi kiinnittää ihmisten hyvinvointiin, mielenterveyspalveluihin ja koulujen opinto-ohjaajien sekä koulukuraattorien riittävään määrään.

Aselaki on käsiteltävä huolella ja siihen tehtävä asiantuntijakuulemisessa esille tulevat tarpeelliset muutokset. Myös meillä metsästystä harrastavilla on oma vastuumme häiriöiden ilmetessä harrastuksessamme puuttua lähimmäistemme turvallisuuteen. Tarvittaessa on oltava aktiivinen.

—————

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Johannes Koskinen.

—————

⁶¹ **Anne Kalmari /kesk:** Arvoisa puhemies! Suomessa on voitava harjoittaa metsästystä ja reserviläisammuntaa asuinpaikasta riippumatta kohtuullisin kustannuksin. Edes aseiden totaali-kielto ei estäisi yksittäissurmia esimerkiksi perheissä.

Osa uuteen aselakiin kohdistuvista peloista ja parjauksesta on kuitenkin ollut turhaa. Laki on myös muuttunut jo valmisteluvaiheessa. Täällä istuntosalissa on siteerattu usein sähköposteja. Itse sain postia 14-vuotiaalta Kallelta, joka on harrastanut papan kanssa hirvenmetsästystä: "Huolehdihan, Anne, että aselakiin ei tule muutoksia metsästyksen suhteen. Haluan metsästää ensi vuonna omatoimisesti, jota olen odottanut jo monta vuotta. Minusta olen tarpeeksi vastuuntuntoinen metsästämään itsenäisesti." Juuri näitä kavereita me tarvitsemme huolehtimaan luonnosta, sen tasapainosta ja hirvikannan säätelystä. Kallella ei ole syytä huoleen. Huoltajien suostumuksella voisi 15 vuotta täyttänyt henkilö saada rinnakkaisluvan haulikkoon, yhdistelmäaseeseen, kivääriin tai pienoiskivääriin metsästystä tai ampumaurheilua ja -harrastusta varten. Huoltajalle voitaisiin puolestaan antaa lupa ampumaseen hankkimiseen ja hallussapitoon, jos alle 18-vuotias lapsi harrastaa metsästystä tai ammuntaa. Tilanne siis paranee tältä osin.

Varmasti kaikkien mielestä on hyvä, että aseluvan hakijan soveltuvuutta valvotaan entistä tarkemmin. Poliisilakiin ehdotetaan lisättäväksi poliisin mahdollisuus saada tietoja henkilön soveltuvuuden arviointia varten. Poliisi voisi saada tietoja asevelvollisuuden palveluksesta ja palveluskelpoisuudesta. Henkilön suostumuksella poliisi voisi saada myös henkilöä koskevia terveystietoja. Jos luvanhakija ei poliisin pyynnöstä anna suostumusta terveystietojen saamiseen, poliisi voisi aloittaa aselupaa koskevan peruutusmenettelyn. Tämä on hyvä asia.

Käsiaseluvan saannissa on kuitenkin muutama asia, johon haluan puuttua. Lakiesityksen muutoksen mukaan ensimmäisen aseluvan hakijan tulee harjoitella kaksi vuotta säännöllisesti seuran jäsenenä ennen kuin hänelle voidaan myöntää käsiaselupa viiden vuoden määräajaksi. Käytännössä kahden vuoden harjoitteluvaikeus asettaa maaseudun harrastajat täysin eriarvoiseen asemaan, sillä maaseudulla ei ole kohtuullisella etäisyydellä ympäri vuoden auki olevia harjoitusratoja. Lisäksi kahden vuoden harjoittelusta kaikkine kuluineen tulee jopa tuhansien eurojen kustannus aloittelijalle silloinkin, jos se ylipäättään on mahdollista. Ampumaharrastuksesta on siis käytännössä tulossa suurkaupunkien lähellä asuvien varakkaiden ihmisten elitistinen harrastus. Maaseudulta tarkkuusammunta ja

toiminnallinen ammunta loppuisivat varsin nopeasti lakimuutoksen astuttua voimaan.

Lakiin on saatava mukaan joustavuutta kuvattaessa harrastuksen säännöllisyyttä. 6—8 kuukauden kestävä harjoittelu pitäisi riittää, ja sen sijaan tai jopa rinnalla ensiaseen hakijalta voitaisiin vaatia kahden moitteettoman kansalaisen puolto, ikään kuin kummi-ajattelu, jolloin luvan myöntävä viranomais saisi lääkärintodistuksen ohella enemmän tietoa hakijan sosioekonomisesta tilanteesta. Mikäli perheessä on lähisukulaisilla ollut aseita jo vuosikymmenet, on varsin epätodennäköistä, että hakija tekisi omalla-kaan aseella ei-toivottuja tekoja. Poliisiviranomaisten tulisi selvittää nykyistä selvästi paremmin muun muassa hakijan perhetaustat ja henkilöhistoria yhdessä kodin, terveydenhoidon ammattilaisten ja vaikkapa kuntaviranomaisten kanssa sen sijaan, että tuijotetaan laskennallisiin harrastuneisuuskuukausiin. Laajoilla kollegiopäätöksillä varmasti karsiintuisi pois epäsoveltavat hakijat. Harkintavaltaa ja vastuuta täytyy nimenomaan jättää paikallisviranomaisille, koska he tuntevat seutukuntansa ihmiset parhaiten.

Arvoisa puhemies! Aseen hankintalupa nousi keväällä 100 prosenttia ja on nyt 68 euroa. Ensiaseen hankkijan kohdalla virkamiesten työaika menee perustellusti enemmän, mutta jos hakijalla on ollut aseita jo vuosikymmenet, niin hinnoittelu on pakostakin tulkittava rajoittamaan harrastusta. Aselain ykkösasia tulisi olla aseenomistajien soveltuvuus harrastukseen, ei se, että aseiden määrää ylipäätään vähennetään.

⁶² **Jyrki Kasvi /vihr:** Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan kansalaisten vapaudelle asettamat rajoitukset ovat arvoliberaalille poliitikolle vaikeita kysymyksiä. Esimerkiksi minun mielestäni hyvässä yhteiskunnassa kansalaisten vapauksia rajoitetaan mahdollisimman vähän, siksi vastustan lähtökohtaisesti perusteettomia kieltoja ja viranomaisvalvontaa. Mutta en silti vastusta esimerkiksi nopeusrajoituksia enkä ylinopeusvalvontaa.

Tällä kertaa me etsimme tasapainoa aseharrastajien vapauden ja aseiden riskien välillä. Vaikka vain promillen sadasosia luvallisista aseista käytetään henkirikosten välineenä, sekin on liikaa. Aselupakäytännön puutteista on saatu kaksi karmivaa esimerkkiä, kaksi asetta on päätynyt täysin laillisesti täysin väärin käsiin. En väitä, että käytännön tiukentaminen yksin riittää paran-

tamaan koulujen turvallisuutta, mutta se on osa kokonaisuutta, jonka muita osia ovat muun muassa koulukiusaamisen vähentäminen ja koulu-terveydenhoidon kehittäminen.

Mielestäni tämä esitys uudeksi aselainsäädännön osaksi on oikeaan suuntaan. Monia asioita jää kuitenkin ratkaistavaksi vasta aselakiuudistuksen toisessa vaiheessa. Tärkein on se, pitäisikö joitakin asetyyppejä kieltää kokonaan.

Varsinaiset aseharrastajat pitävät hyvää huolta aseistaan ja käyttävät niitä vastuullisesti. Viime vuosina halpoja, pienikaliiberisiä, itsevirittyviä käsiaseita on kuitenkin alettu ostaa myös leluiksi, eikä niiden omistajilla ole aina riittävää aseuria eikä kokemusta aseiden käsittelystä. Jokelan ja Kauhajoen kokemukset ovat opettaneet, että itsevirittyvien aseiden tulivoima on kaliiberista riippumatta suuri. Ihmiset eivät ehdi paeta tai ottaa asetta pois, kun sitä ei tarvitse laukausten välillä virittää. Tulisiko itselataavat ja muut nopean ampumisen mahdollistavat käsiaseet siten kieltää kokonaan? Olen sitä ehdottanut, mutta aseharrastajien kanssa käymieni keskustelujen jälkeen en ole enää täysin varma, olisiko totaali-kielto sittenkään yksinkertainen tai tehokas ratkaisu.

Hyvän esimerkin aukottoman aselainsäädännön vaikeudesta tarjoaa lakiesityksen 2 §:n aseiden määritelmä. Sitä on mahdotonta ymmärtää lukematta ensin pitkää, ristiriitaista perustelutekstiä. Hetken luulin jo lelu- ja airsoft-aseidenkin vaativan jatkossa aselupaa, kunnes aseiden yhdeksi määrittäväksi tekijäksi nostettiin osien painekestävyys. Miksi leluaseet ylipäätään pitää mainita koko tekstissä?

Arvoisa puhemies! Meidän on kiinnitettävä aseiden lisäksi huomiota nimenomaan aseiden haltijoihin. Tässä suhteessa esitys on selvä parannus nykytilanteeseen. Aseluvan ikärajan nostaminen 18 vuoteen ja käsiaseiden osalta 20 vuoteen on perusteltua. Aseluvan hakijalle tehtävä soveltuvuustesti ja tietojen saaminen Puolustusvoimilta tukevat lupaviranomaisen päätöksentekoa, vaikka pikaisen soveltuvuustestin reliabiliteetti on tietysti rajallinen. Myös lupaviranomaiselle ehdotettu oikeus saada luvanhakijasta ja haltijasta terveystietoja hänen suostumuksellaan on kannatettava. Tärkeää on, että kyseessä on nimenomaan lääkärin arvio, voiko henkilö pitää hallussaan asetta, ei sairauskertomus. Meidän tulee välttää kaikkien psyykkisistä ongelmista joskus kärsineiden leimaamista.

Myös lupaviranomaisten ohjeistusta tulee tämentää siten, ettei aseiden kaliiberin pienuutta enää voi käyttää perusteluna sille, että aseluvan saa helpommin. Kenenkään ensimmäinen aselupa ei saisi myöskään kohdistua itselataavaan tai muuhun nopean ampumisen mahdollistavaan aseeseen. Ne ovat aivan liian tulivoimaisia asekurin ja -kulttuurin opetteluun. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla myös ajokortin tapainen asekontti, johon kuuluu opetusta, harjoittelua, psykologinen testaus ja loppukoe. Asekortilla voisi olla myös ajokortin tavoin eri luokkia, M, niin kuin metsästysaseet, 22, niin kuin pienikaliiberiset. Viranomaisresursseja tähän ei kuitenkaan ole, eli asekontin kustannukset maksaisi kortin hakija omasta kukkarostaan, aivan kuten ajokortinkin.

Arvoisa puhemies! On tässä keskustelussa ollut toki hupaisatkin puolensa. Täällä on oltu hyvin perusteellisesti huolissaan aseiden haltijoiden kotirauhasta ja yksityisyydestä. Mutta eniten viranomaisvalvonnan lisäämistä ovat vastustaneet ja kotirauhaa puolustaneet nimenomaan monet sellaiset edustajat, jotka yleensä ovat turvallisuuden nimissä vaatineet viranomaisille lisää valtaoikeuksia. Ehkä ajatus poliisista omalla ovelta lääkärinlausunto kourassa on havahduttanut uusiin outoihin kysymyksiin. Olkoon tämä kokemus meille opiksi ja ojennukseksi, kun seuraavan kerran tekee mieli rajoittaa muiden vapauksia ja oikeuksia.

⁶³ **Marko Asell /sd:** Arvoisa puhemies! Käsitteilyssä oleva hallituksen esitys laiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta on herättänyt voimakasta keskustelua jo pitkään siitä, millaisin edellytyksin aseidenhankintalupia voisi tai pitäisi myöntää. Jokelan ja Kauhajoen tragedioiden jälkeen käydyissä kannanotoissa on vaadittu jopa käsiaseiden täyskieltoa, joka ainakin omista korvissani kuulosti heti alkuun ylireagoinnilta, toki nähtyjen järkyttävien tapausten johdosta kuitenkin ymmärrettävältä reagoinnilta. Lain valmistelun alkuvaiheissa tätäkin vaihtoehtoa on arvioitu, mutta se on rajattu kuitenkin vaihtoehtojen ulkopuolelle, mikä on mielestäni ihan viisaus rajaus. Käsiaseiden täyskielto olisi johtanut tilanteeseen, jossa aseita olisi niin sanotusti kadonnut valtava määrä ja luvattomien aseiden pimeä kauppa olisi lisääntynyt eikä hyötyä varmasti turvallisuusnäkökulmastaan olisi saavutettu.

Faktaa on kuitenkin se, että ase itsessään ei surmaa, vaan ihminen asetta välineenä käyttäen sen tekee. Joku aina vetää liipaisimesta. Jos ihminen on paha tai, niin kuin ed. Rajala täällä sanoi, sekoaa yksinkertaisesti, tulee hulluksi, ja haluaa tappaa, niin välineeksi käy mikä vaan. Osa tietysti perustelee, että ampuma-aseella voi tehdä isompaa tuhoa ja nopeammin. Se on tietysti totta, mutta niin voisi esimerkiksi autollakin, ja aika monella on ajokortti. Toisaalta esimerkiksi käy nyt Ruanda 1994, kun tässä nyt on tätä oikeusjuttua parasta aikaa käyty. Siellä surmattiin 800 000 ihmistä parissa kuukaudessa ja surmat tehtiin pääosin veitsillä ja nuijilla. Joku aika sitten muistan, kun Suomessa surmattiin henkilö lyömällä kaulimella päähän.

Eli tekijä on siis ihminen ja jotain välinettä käyttää, mutta silti itsekkin tässä useamman aseiden omistajana, satunnaisena metsästäjänä, kannatan käsiaseiden myöntämisen tarkentamista ja tiukentamista, ja tässä lakiesityksessä on paljon asioita, jotka pienellä hionnalla varmasti tulevat ihan hyväksi ja kannatettaviksi. Lakiesityksen kohta, jossa esitetään pakollista tai käytännössä pakollista liittymistä yhdistykseen, on kuitenkin varmasti ongelmallinen, ja sitä pitää pohtia, mutta taas toisaalta ministeri Holmlund tässä todisti aikaisemmin, että suhteessa perustuslakiin siinä ei olisi ongelmia. Saattaa olla, että jonkun alueellisen tasa-arvon kannalta se voisi olla ongelmallinen säädös. Toisaalta se voisi tuoda seuroihin ehkä jonkin verran lisää jäsenistöä ja elvyttää sitä toimintaa. Ongelmaksi tietysti tulevat ampu- ja seurojen tilat.

Yksi mielestäni ehkä huono, turha ja byrokraatia lisäävä vaatimus on harrastamisen raportointi poliisille. Siitä saatavaa turvallisuutta lisäävää arvoa en oikeastaan näe, vaan siinä nyt aseiden omistaja pakotetaan täyttämään erilaisia lappuja, toimittamaan todistuksia aktiivisesta aseharrastuksesta, mutta se on vaikea sitten määrittellä, mikä se on se raja, kuinka paljon pitää harrastaa. Ihmisten elämäntilanteet muuttuvat, ja voi olla vuosienkin tauko, ettei harrasta. Pitäisikö silloin aseesta luopua, vai mikä on tilanne?

Julkisuudessa on myös paljon arvosteltu poliisin mahdollisuutta tulla tarkastamaan aseiden säilytyspuutteet ja sitä on verrattu tammoseksi kotietsintätoimeksi ja peloteltu sillä ja nähty se pahana, mutta tässä esityksessä kirjoitetussa muodossa, jossa poliisin pitäisi asiasta ilmoittaa pari viikkoa aikaisemmin ja ennen kaikkea se so-

vittaisiin asian omistajan kanssa etukäteen, se lienee ihan toimiva tapa tarkastaa turvallinen säilytys kodeissa niin, ettei niitä voisi kotimurtojen yhteydessä helposti varastaa. Joka tapauksessa ehdotukset siitä, että aseita alettaisiin säilöä ammusaseurojen tiloissa, jossain yhdessä paikassa, varastoissa, on huono, koska se tosiaan helpottaa sitten niitten aseiden varastamista.

Arvoisa puhemies! Merkittävin toimi, jota nykyinen voimassa oleva laki tarvitsee, on henkilön sopivuuden parempi arviointi. Se voi olla psykologinen testaus, poliisin saamat tiedot hakijan asepalveluksesta, viranomaisten tiedonvaihto, jossa olisi mahdollisuus tiedottaa henkilön olevan sopimaton aseiden haltijaksi. Tässä on tärkeätä tietysti se, mitkä ne kriteerit ovat, onko se huumausaineet tai alkoholi vai onko masennus. Lääkärin salassapitovelvollisuuden raottaminen voisi tulla kysymykseen juuri esimerkiksi huumausaineiden käytön kohdalla. Jonkun henkisen vaivan ilmoittaminen taas johtaisi ehkä siihen, että mielenterveysongelmien takia ei enää hakeuduta lääkärin pakeille niin helposti, jolloin siitä voi aiheutua hoitamaton ja entistä syvempi masennus. Nämä ovat asioita, jotka pitää jollain tavalla myöskin tässä varmasti käsitellä.

Mutta selviin tapauksiin, kuten päihteiden käyttöön aseiden kanssa, tässä tulee puuttua, ja juuri muun muassa alkoholin käyttö aseiden käsittelyn yhteydessä on seikka, joka tämän aselain yhteydessä tulee arvioida. Alkoholin käyttö ei suuressa mittakaavassa ole ongelmallista aseharrastajien ja metsästäjien keskuudessa, mutta sitä tapahtuu kuitenkin niin kuin rattijuopumustakin, ja asiaa koskeva lakialoitteeni 0,5 promillen alkoholirajasta panostetun aseiden käsittelyssä saikin hyvin ymmärrystä täällä eduskunnassa, kun siihen lakiesitykseen nimiä keräsin. Toivon, että asia saa kannatusta myös valiokuntakäsittelyssä mieluummin tämän kokonaisuudistuksen yhteydessä. Promillerajan asettaminen olisi hyvä työväline poliisille valvoa aseiden käyttöä. Se olisi selkeä myös metsästyksen johtajille, se olisi hyvä myös niille harrastajille, joilla ei ole tarvetta alkoholin käyttöön aseita käytettäessä.

⁶⁴ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Tätä lakiesitystä edeltäneenä aikana olemme joutuneet aikamoisen lobbauksen kohteeksi. Se on kansalaisyhteiskuntaan kuuluva peruuttamaton ja luovuttamaton oikeus. Siitä olemme varmasti kaikki yksimielisiä. Mutta se sävy, millä eräät

lobbaukset on sävytetty, ansaitsee kyllä pienen kommentin.

Ajatellaanpa, mikä oli se stimulus, joka kiirehti tätä ampuma-aselain muutosta. Sehän oli nämä mainitut Jokelan ja Kauhajoen tapahtumat, siis hyvin traagiset tapahtumat. Kun lakia on rustattu, sitä on rustattu uuteen asuun siinä katsannossa, että tällaiset traagiset tapaukset eivät enää toistuisi. Siinä ei uhkailla, vaan siinä tehdään juuri päinvastaista työtä vallitsevissa olosuhteissa. Sitten kun ne, jotka aseiden käytön liberaalisointia kannattavat, käyttäytyvät lievästi sanotuna aggressiivisesti, niin se tuntuu erittäin huonosti valitulta strategialta ja taktiikalta tällaiseen tilanteeseen ja teki vähän murheelliseksi. Eihän sillä uhkauksella mitään merkitystä sinänsä ole, mutta näin huonosti tämä vaikuttamisen psykologia toimii.

Arvoisa puhemies! Toinen yleinen näkökohta: Jo nämä lähetekeskustelun puheenvuorot, jotka olemme tänä iltana täällä kuulleet, merkitsevät sen, että perusteellisista ja pitkistä ja syvällisistä mietintöteksteistään tunnettu valiokuntaneuvos Ossi Lantto joutuu kyllä elämänsä tehtävän eteen kerta kaikkiaan, koska tässähän on aivan välttämätöntä nyt kerta kaikkiaan vastata joka ikiseen niistä kommentteista, olivat ne minä sävyisiä tahansa tai epätietoisuutta uhkuvia, jotka olemme kuulleet. Joka ikinen tällaisessa tapauksessa ansaitsee tulla vastatuksi niin, että on eduskunnan tulkinta ja näkemys, lain tekstin tarkistaminen jnp. hyvin perusteltuna olemassa. Nyt pitää muistaa se, mikä pisti meidän liikkeelle, valiokunnan arvoisa puheenjohtaja. Se oli nämä traagiset tapahtumat. Teillä on valtava vastuu Ossi Lanton kanssa, kun väsäätte tästä nyt sellaisen mietinnön, että tämän lainmuutoksen perimmäinen tavoite toteutuu.

Nyt pitää muistaa vielä kolmas asia siitä lyhyestä ajasta, joka oli tämän jälkimmäisen tragedian jälkeen. Se oli täällä kyselytunnilla käyty keskustelu, johonka muun muassa ed. Nepposen kanssa osallistuimme, ja olimme aivan samaa mieltä, muistanette, ed. Nepponen, hyvin sen, että me olimme aivan yksimielisiä siitä, että niin sanotut räiskintäaset on kerta kaikkiaan saatava pois käytöstä, olkoon se konsti mikä tahansa. Kun tämä oli luettavissa eduskunnan pöytäkirjoista, niin jopas tuli lunta tupaan. Koko seinä oli auennut hyvällä lumimyrskyllä. "Jos te kiellätte sen aseiden, niin sitten me löydämme sieltä markkinoilta semmoisen aseiden, mitä te ette tiedäkään,

ja se onkin mahdollinen" jne. Jälleen tämä sama sävy, siis ei haluta ollenkaan ymmärtää sitä ilmiötä, johonka me haluamme puuttua kansalaisten turvallisuuden kannalta.

Tästä sitten seuraa se, että arvoisat virkamiehet, jotka ovat tämänkin lakiesityksen valmistaneet — tuolla lehterillä kuuntelevat — joutuvat tietysti sitten helposti keskittymään niihin eräisiin erittäin vaikeasti ratkaistaviin asioihin, ja silloin tulee esimerkiksi sellainen, mitenkä minä nyt sanoisin, valinta "virhe", että ruvetaan metsästäystä ohjaamaan ampuma-aselain avulla, niin kuin jo totesin vastauspuheenvuorossani aikaisemmin, ja se ei ole ihan mukava juttu, koska on olemassa omat lainsäädäntönsä ja niistä ollaan sitten tässä salissa kulloinkin milläkin enemmistöllä mitä mieltä tahansa, mutta sen takia tämä lainsäädännön systematiikka tällainen on. Mutta ei ampuma-aseilla sitä metsästyspuolta ohjata, koska sen puitteissa taas säädellään siitä, minkälaisia aseita saa käyttää minkäkinlaisessa jahdissa. Tässä näitä yleisiä näkökohtia.

Sitten vielä, arvoisa puhemies, yksi asia, ja se yksi asia on se, että niin kuin jo totesin, tässä pannaan valtava painolasti metsästyssuurojen ja ampumaseurojen piikkiin, aivan uskomaton määrä materiaalia, velvoitteita ja kaikkea tätä. Kuitenkin tällä hetkellä kentällä on tilanne menossa justiin päinvastaiseen suuntaan kuin mitenkä tässä erikoisesti arvoisa ministeri sen asian tässä aikaisemmin esittelypuheenvuorossaan julkatoi. Tämähän merkitsee sitä, puheenjohtaja Tölli, että vaikka ministeri on luvannut sen kakkososan tänne ja käsitellä näitä asioita siinä, niin kyllä minusta eduskunnan pitää välttämättä ottaa tässä yhteydessä kantaa sillä tavalla, että jos luvataan ja edellytetään, niin kokonaisuus muistutetaan, mitä se on, ja että se vaatii myöskin valtiovalalta ja kunnan viranomaisilta erityisiä toimenpiteitä.

⁶⁵ **Timo Kaunisto /kesk:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitystä uudeksi ampuma-aseilaksi perustellaan paitsi kansainvälisillä myös kansallisilla linjauksilla. Jälkimmäisistä keskeinen on hallituksen iltakoululinjauksen tavoite rajoittaa käsiaseiden saatavuutta merkittävästi. Vaikka uudistuksessa on varsin paljon positiivista, näkyy tavoite muutamana käytännölle vieraana ja keskeneräiseen pohdintaan perustuvana esityksenä. Huomio tuntuukin nyt keskittävän enemmän aseiden määrän vähentämiseen kuin sen esittämiseen, että aseita ei kulkeudu väärinkäyttäji-

en käsiin. Kokemuksiahan on eräistä maista aselain voimakkaasta tiukennuksesta, esimerkiksi Britanniaista, missä käsitykseni mukaa aseiden hallussapito on lähes kokonaan kielletty. Tästä on ollut seurauksena pimeiden asemarkkinoiden voimakas kasvu ja epäterve tilanne. Tämä ei voi olla suomalaisen aselainsäädännön tavoite.

On muistettava, että Suomessa on asukasmäärään nähden paljon luvallisia aseita. Meillä on vahvat metsästyksen ja urheiluammunnan perinteet, ja myös reserviläistoiminta on lisännyt aseharrastusta. Aseella tehtyjen rikosten määrät, jos nämä järkyttävät kouluammuntatapaukset jätetään huomiotta, eivät ole pitkällä aikavälillä suuresti muuttuneet. Itse asiassa rikosvälineinä leipäveitsi ja eräät muut teräaseet taitavat olla käsiasetta monin verroin useammin tilastoituja tekovälineitä.

Hyviä asioita uudistusesityksessä on ehdottomasti viranomaisten tietojenvaihdon kehittäminen. Hyvin kannatettavia ovat muutokset, jotka keskittyvät ensimmäisen aseenhankkijan soveltuvuuden arviointiin. Lääkäriin arvioilla on jatkoisa suuri paino, samoin Puolustusvoimien P-testillä silloin, kun sellaista tietoa on saatavilla. Toisaalta on myös todettava, että aseluvan myöntämistilanteessa kokenut poliisi todennäköisesti on ainakin kokematonta lääkäriä vahvemmillä arvioidessaan hakijan soveltuvuutta luvan saantiin. Esityksen mukaan "pitkäpiippuisilla" aseilla lupakäytäntö muuttuisi siten, että 15—17 vuoden iässä tällaiseen aseeseen voisi saada rinnakkaisluvan täysi-ikäisen hakijan rinnalla. Tämä mahdollistaisi käytännössä metsästysharrastuksen aloittamisen saman ikäisenä kuin nykyisinkin. Esitys on toteutettavissa, mutta tässäkin lakia täydentävä asetus ja käytännön toiminta tulevat määräämään toimivuuden.

Tiukennukset kohdentuvat tässä vaiheessa pääosin käsiaseisiin, erityisesti tulivoimaisiin käsiaseisiin. Edelliseen rinnakkaislupakäytäntöön viitaten olisikin loogista rajata kertaladattavat tai kertaviritteiset pistoolit ja revolverit näiden "pitkäpiippuisten" lupakategoriaan. Lupaa ei käsiaseessa käytännössä myönnettäisi alle 20-vuotiaalle. Ensimmäinen lupa olisi määräaikainen, viisi vuotta. Sen saamiseksi pitäisi kuulua seuraan ja harrastaa valvotusti kaksi vuotta ammuntaa.

Vaatimukset ovat osin ymmärrettäviä ja kannatettavia, mutta niitä pitäisi voida joustavoittaa ja täsmentää. Kahden vuoden koeaika ei sinäl-

lään vielä kerro paljon mitään varsinaisesta harastuksesta. Parempi ehkä olisi rajata jakso puolesta vuodesta vuoteen ja edellyttää harjoittelua keskimäärin kerran viikossa. Tähän voitaisiin myös lukea ilma-aseella tapahtuva valvottu harjoittelu, ja myös mahdollinen varusmiesajan ampumakoulutus olisi huomioitava.

Valvottu harjoittelu- ja seurapakko tuo paljon vastuuta seuroille ja kouluttajille. Tämä kuulos- ta melkoiselta vapaaehtoistyöltä, sillä talkoilla tätä luultavammin harjoitettaisiin ainakin maa- seudulla, missä varsinaisia valvottuja sisääm- muntaratoja on vähän. Resursointiin pitäisi kiin- nittää huomiota, samoin kouluttajien koulutuk- seen.

Uhkana onkin, että lakiesitys myös huomatta- vasti lisää luvan kustannuksia entisestään. Lu- van hinta on noussut viime vuosina merkittävästi ja lähentelee jo peruskäsiaseen hintaa. Lisäksi kuluja tuovat huomattavasti lääkärinlausunnot, joita on jouduttu julkisen sektorin ymmärrettävi- en kieltäytymisten johdosta hakemaan huomatta- vasti kalliimmalta yksityispuolelta.

Erikoisryhmistä pitää mainita hyväksytyjen asekeräilijöiden luvat, jotka tulisi jo tässä vai- heessa myöntää toistaiseksi voimassa olevina il- man jatkuvaa harrastuksen todistamistaakkaa.

Suurta huolta aiheuttavat myös lupien peruut- tamiseen johtavat käytännöt sekä mahdollisuus ennalta ilmoitettujen kotitarkastuksen suoritta- miseen. Valiokunnat joutuvatkin pohtimaan ni- den soveltuvuutta suomalaiseen oikeusjärjestel- mään.

Aselakiuudistuksen toisessa vaiheessa tullaan tarkastelemaan muun muassa asekeräilyä ja ilma-aseiden luvitusta. Jos ensimmäisestä vai- heesta tulee jäykkä, raskas, kallis ja käytännölle vieras, ei jatkostakaan voi olla odotettavissa eri- tyisen joustavaa ja toimivaa järjestelmää.

⁶⁶ **Tuija Nurmi /kok:** Arvoisa puhemies! Hy- vät edustajatoverit! Olen ihmeissäni ja jopa su- ruissani siitä, että meille on tuotu päätettäväksi lakiesitys, joka koskee ampuma-aselain uudista- mista, hallituksen esitys 106/2009 vp. Meidän on annettu ymmärtää, että uudistus on tarpeellinen. Toisaalta eri asiantuntijat ovat sanoneet meidän nykyisen aselakimme olevan Euroopan tiukim- pia. Sisäasiainministeriön nopealla aikataululla valmistelema lakiesitys sisältää monia lainsääd- ännöllisiä ja toiminnallisia ristiriitaisuuksia voi- massa olevien lakien kanssa. Asealan eri järjes-

töt, aseharrastajat, metsästäjät ja reserviläiset ovat näihin kohtiin puuttuneet aivan oikeutetu- ti. Tästä olemme saaneet lukea jatkuvasti eri leh- tien palstoilta tai kuulleet radiosta ja televisiosta. Lain valmistelussa heitä ei ole kuultu, eikä hei- dän tekemiään esityksiä ole mitenkään huomioi- tu.

Tämä asia ei ole poliittinen, mutta politiikkaa se toki on. Nimittäin sanelupolitiikkaa, jossa meidät kansanedustajat ikään kuin sanellaan hy- väksymään lakiesitys, joka on todettu epäkelvok- si. Toivon, että me täällä salissa yksimielisesti vasemmalta oikealle ja aatesuunnasta riippumatta voimme palauttaa tämän lakiesityksen asialli- seen uudelleenvalmisteluun tai muutamme ny- kyistä lakia niin, että poliisin oikeus saada tietoja mielenterveyteen liittyvistä asioista ja ampuma- aselautakunnan asema ja tehtävät määritellään uudelleen. Näillä muutoksilla uskon, että koko järjestelmä toimii taas hyvin.

Mikäli me hyväksymme lakiesityksen, tämän hyväksynnän seuraukset ovat vakavat kansalli- sen ampumaurheilun, metsästyksen, aseharras- tuksen, reserviläisten ampumakoulutuksen ja re- servin maanpuolustushengen osalta. Eikö suo- malainen ampuja voisi jatkossa osallistua arvo- kilpailuihin, olympialaiset mukaan lukien? Laki- esitys loukkaa myös sotiemme veteraaneja syyli- stämällä aseiden omistajia. Lakiesityksestä nimittäin on jätetty pois sisäministeriön päätös vuodelta 2004 koskien sodista muistona tuotujen aseiden lupia. Silloinen sisäministeri Rajamäki ja puolustusministeri Kääriäinen istuvat myös täs- sä salissa.

Arvoisa puhemies! Onko meillä tähän todella varaa? Lain huonoon ja puutteelliseen valmiste- luun on hiljattain myös arvoisa puhemies ottanut kantaa, ja on juuri nyt kyseisen kaltaisesta esityk- sestä kysymys.

Esitetyillä muutoksilla on sanottu valmisteli- joiden toimesta olevan turvallisuutta lisääviä vai- kutuksia. Tilanne voi kuitenkin olla päinvastai- nen, kuten Britanniassa on tapahtunut, missä tur- vattomuus ja aseelliset ryöstöt ja murhat ovat vain lisääntyneet käsiaseiden kieltämisen jäl- keen. Kysyn edelleen, arvoisa puhemies: Onko meillä tähän varaa? Eduskuntaan annettu esitys on asealan järjestöjenkin mielestä useilta kohdin ristiriidassa perustuslakiin kirjattujen periaattei- den kanssa: järjestäytymisvapaus, kotirauha, omaisuuden suoja sekä yksilön perusoikeudet.

Mielenterveyshäiriöitä ei voida poistaa ampuma-aselakia muuttamalla, sen voin lääkärinä sanoa täydestä sydämeistäni. Sitä asiaa varten ovat olemassa muut lait ja hoitokeinot. Samalla, kun lakiesitys palautetaan takaisin eduskunnasta, tulee monimutkaiseksi ja byrokraattiseksi koettu ampuma-aseluvan myöntämisohje peruuttaa ja uudistaa kokonaan toimivaksi ohjeeksi. Turvallinen ja monipuolinen ampumaharrastus on osa suomalaista vapaa-ajan kulttuuria samalla tavoin kuin veneily, mökkeily ja retkeily. Siihen meidän pitää taas pyrkiä.

Arvoisa puhemies! Hyvä hallinto ja lainsäädännön avoimuus ovat kallisarvoisia asioita, joita emme voi rikkoa emmekä loukata. En kannata tehtyä lakiesitystä ja toivon sen käsittelyn keskeyttämistä ja sen vetämistä pois eduskunnasta.

⁶⁷ **Tuula Peltonen /sd:** Arvoisa puhemies! Ampuma-aselain uudistus on laitettu liikkeelle ennen kaikkea kouluampumistapausten seurauksena. On lähdetty nopealla vauhdilla hoitamaan teknisiä yksityiskohtia kuntoon, niinkin nopealla, että alan sidosryhmiä ei ole muistettu kuulla lain valmistelussa.

Nykyinen laki vuodelta 1998 valmisteltiin kaikkien asealan intressipiirien kanssa yhteistyössä ja sitä pidetään varsin toimivana. Alan harrastajien mielestä nykyinen laki antaisi jo sellaisenaan täydet mahdollisuudet ylläpitää aseturvallisuutta ja lupakäytäntöä asianmukaisella tavalla.

Olemme siitä varmasti kaikki yhtä mieltä, että aseiden päätymistä väärin käsiin tulee kaikilla tavoin estää. Mutta jos puhutaan asetyyppeihin tai vastuullisiin aseomistajiin kohdistuvista rajoitus- ja kiristystoimenpiteistä, löytyykin jo erinäviä mielipiteitä. Alan harrastajat ja yrittäjät katsovat, että nämä suunnitellut rajoitustoimenpiteet eivät millään lailla lisää yleistä järjestystä ja aseturvallisuutta, vaan pikemminkin päinvastoin. Sillä ei myöskään estetä luvattomien aseiden hankintaa.

Muutokset, jotka johtuvat eräiden EU-direktiivien vaatimusten soveltamisesta kansalliseen lainsäädäntöömme, ja esitykset, jotka keskittyvät ensimmäisen aseiden hankkijan soveltuvuuden arviointiin ja joilla hallitusti parannettaisiin viranomaisten mahdollisuuksia saada hankkimis- ja hallussapitoluvan myöntämisedellytysten selvittämisiin liittyviä tietoja esimerkiksi Puolustusvoimilta, ovat oikean suuntaisia ja pääosin

kannatettavia. Sen sijaan nyt käsiteltävänä olevan esityksen sisältämät monet rajoittamis- ja valvontatoimenpiteet ovat alan harrastajien ja yrittäjien mielestä tarpeettomia ja osittain jopa kansalaisten perusoikeuksia rikkovia.

Lisäksi esityksessä ollaan tuomassa huomattavaa lisäkuormitusta lupa- ja muille viranomaisille. Samalla lisääntyvät myös elinkeinonharjoittajille ja kuluttajille tulevat kustannukset huomattavasti.

Ilmeellistä tässä lainkäsitelyssä on ollut se, että niiden ihmisten, jotka aseista oikeastaan eniten tietävät, näkemyksiä ei ole otettu huomioon. Alan harrastajien ja elinkeinonharjoittajien mielestä nyt esille tuotu hallituksen esitys ampuma-aselain muutokseksi on valitettavan sekava ja puutteellinen. Sidosryhmät ovatkin vaatineet, että laki tulee palauttaa välittömästi uudelleen valmisteltavaksi.

Arvoisa puhemies! Monen alan asiantuntijan mielestä ikärajojen nostaminen ei poista surmatöitä, vaan se vain vaikeuttaa kohtuuttomasti alan harrastajien sekä aseiden omistajien toimintaa. Ampuma-aselaille ei myöskään poisteta mielen-terveysongelmia. Mieleltään häiriintyneet on kuitenkin pystyttävä tunnistamaan, eikä heille tietenkään tule myöntää aselupia. Tiedän, että tänä päivänä poliisiviranomaisilla on käytössä erittäin hyviä ja toimivia järjestelmiä aselupien myöntämiseksi. Lääkäreille tätä kuormitusta ei tule suunnata.

Ampuma-aselainsäädännön tulisi perustua tutkimusanalyysiin ja tunnettuihin tosiasioihin, eikä päätöksiä tai muutoksia pitäisi tehdä lehtiotsikoiden perusteella. Nyt käsillä olevaa aselain uudistusta ovat siivittäneet luonnollisesti hyvin vahvasti Jokelan ja Kauhajoen jälkeen tulleet niin sanotut tunnekuohut, joissa metsästystä, ampumaurheilua, aseita ja kunniallisia aseiden omistajia tuntemattomat äänekkäät piirit ovat näistä koulusurmista saaneet hieman populistisen tekosyyntä vaatia aseiden omistuksen radikaalia rajoittamista tai jopa täyskieltoa, vaikka todelliset syyt joukkomurhiin ja myös tehokkaat keinot niiden ehkäisemiseen löytyvät aivan muualta. Mielenterveysongelmaa ei voi hoitaa aselain kiristämällä, mutta mielen-terveysongelmia ei pidä antaa aseita, mikä voidaan estää jo nykyisen lainsäädännön puitteissa.

Henkikirikollisuuden taso on Suomessa Euroopan unionin kuudenneksi korkein ja keskimääräistä korkeampi myös kaikki Euroopan maat

huomioiden. Rikollisuustason korkeus selittyy suurilta osin keski-ikäisten, työttömien miesalcoholistien poikkeuksellisen korkealla rikollisuustasolla. Rikosten pääosa liittyy keski-ikäisten, työelämän ulkopuolella olevien miesten keskinäiseen alkoholinkäyttöön. Vuosina 2002—2007 aikuisten välisissä henkirikoksissa 71 prosenttia tapauksista oli sellaisia, että kaikki osapuolet olivat rikoshetkellä humalassa. 85 prosenttia rikoksista oli sellaisia, että ainakin yksi osapuolista oli humalassa.

Arvoisa puhemies! Näillä tutkimustuloksilla pitäisi olla merkitystä, kun väitetään ampumaseiden lupaehtojen kiristämällä saatavan aikaan merkittäviä tuloksia henkirikosten määrän pienentämisessä. Keski-ikäiset työttömät miesalcoholistit eivät varmasti ole niitä todennäköisimpiä ampumaseidun hakijoita, ja heidän lupahakemuksensa on helposti hylättävissä jo nykyisestä ampumaseidun löytyvillä perusteilla. Toisin sanoen selkeät perusteet ampumaseidun peruuttamiseen ovat olleet olemassa poliisin nykyisilläkin toimivaltuuksilla.

Metsästäys on monelle elinikäinen ja tärkeä harrastus. Moni nuori oppii metsästyksen kautta luonnon merkitystä ja riistanhoidon tärkeyttä, ja moni perhe viihtyy metsästyksellä yhdessä viettäen niin sanottua laatuaikaa. Metsästäys ja urheiluaamunta eivät ole riippuvaisia puoluekannasta tai iästä, ihonväristä tai sukupuolesta. Aseen omistaminen laillisin käyttötarkoituksiin ei uhkaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Täällä on esitetty toiveita tämän lakiesityksen palauttamisesta valmisteluun. Sekin voisi olla hyvä ajatus. Ainakin toivon tälle aselaille hyvää valiokuntatyötä, jossa voidaan vielä tarkemmin perehtyä rajoitusten aiheuttamiin ongelmiin kansalaisten keskuudessa. Perustuslakivaliokunnan on hyvä tästä näkemyksensä lausua.

⁶⁸ **Klaus Pentti /kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa lähetekeskustelua täällä on varmaan jo kaikki oleelliset asiat nostettu esiin, mutta itsekkin reilut 50 vuotta metsästäystä ja ampumaurheiluaikin harrastaneena täytyy joihinkin asioihin tässä puheenvuorossa vielä puuttua.

Minä ymmärrän, että ampumaseidun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisen taustalla ovat vahvasti Jokelan ja Kauhajoen traagiset koulusurmat ja näiden tapausten nostattamat tunteet, mutta jotta tällaisia traagisia tapahtumia voitaisiin estää, niin varmasti paljon muutakin on

tehtävissä ja tehtävä kuin muuttaa ampumaseidun lakia.

Nuorten pahoinvointiin, väkivaltaviitteeseen ja mielenterveysongelmien varhaiseen tunnistamiseen pitää voida puuttua, ja ehkä sitä kautta voidaan vielä enemmän asian eteen tehdä. Muiden kuin ampumaurheiluun tarkoitettujen käsiaseiden saantia tulee mielestäni tarkastella kriittisesti, mutta niin kuin täällä on todettu, nykyisenkin lainsäädännön pohjalta olisi voitu toimia toisinkin. Ministeri totesikin täällä jo aiemmin, että moniin tiukentaviin toimiin on jo ryhdytty. Pidän tärkeänä, että tiedonkulkua viranomaisten kesken varmistetaan ja sitä kautta voidaan tällaisiin ikäviin tapahtumiin paremmin ennalta puuttua.

Niin kuin ed. Pulliainenkin muun muassa täällä jo totesi, niin edustajille tullessa sähköpostissa ja yhteydenotoissa on lain valmistelua kritisoitu ankarasti ja nimenomaan metsästäjä-, reserviläis- ja ampumaseurojen taholta. Lakiesityksessä on ilmeisiä korjaamisen tarpeita, niin kuin täällä keskustelussa on nostettu esiin, mutta varmasti tässä on tiedonsaantiin liittyviä puutteita. Pidän tärkeänä, että valiokuntakäsittelyn aikana näitä järjestöjä kuullaan ja otetaan näiden arvokasta työtä tekevien järjestöjen ja harrastajatahojen mielipiteet huomioon. Metsästäys, vapaaehtoinen maanpuolustustyö ja ampumaurheilu ovat arvokkaita harrastuksia, ja tämän lainmuutostyön pohjalta näitä harrastuksia ei pidä vaarantaa.

Täällä on korostettu erityisesti nuorten mukaan saantia hyvien harrastusten piiriin. Muun muassa ed. Nepponen nosti esiin ilma-aseitten käytön huomioimisen näissä lupamenettelyissä, ja sitä kautta varmaan on mahdollisuus saada nuoria harrastuksen piiriin. Maaseudulla on paljolti vaikeuksia nimenomaan sen johdosta, että ampumaseuroja ei kaikilla paikkakunnilla ole, ja meillä ampumaratojenkin kunnossapitoon ja ylläpitoon liittyy aikamoisia ongelmia tänä päivänä. On tärkeää, että myös näistä asioista huolehditaan ja turvataan nuorten mahdollisuudet päästä hyvän ampumaurheiluharrastuksen pariin.

⁶⁹ **Lauri Oinonen /kesk:** Arvoisa puhemies! Ed. Pentti toi esille hyvin monia näkökohtia edellisessä puheenvuorossaan, joihin tekee mieli yhtyä. Olen varma, että käsiteltävänä oleva hallituksen esitys saa perusteellisen asiantuntijakuulemisen ja sitä kautta valiokuntakäsittelyn valiokuntavaiheessa. Meihin kansanedustajiin on kii-

tettävän paljon, kuten täällä kollegat ovat todeneet, otettu yhteyttä.

Ihmisten turvallisuus on perusasia. Ikävät tapahtumat, jotka hyvin tiedämme, ovat olleet syynä siihen, että hallitus on nähnyt hyväksi antaa lakiesityksen, jolla tahdotaan parantaa turvallisuutta. Pohjimmaltaan täytyy muistaa se, että väkivalta lähtee ihmisen sisimmästä, lankeemuksesta, pahuudesta; ilman asettakin valitettavasti ihminen pystyy tekemään pahaa toiselle ihmiselle. Sen takia olisikin hyvin tarpeellista, että meillä entistä enemmän opetettaisiin elämän ainutkertaista arvoa, ihmisen arvoa lähimmäisenä, jolle ei saa tehdä pahaa, aidosti kymmentä käskyä, jossa viides käsky sanoo "älä tapa".

Meillä on hämärtynyt oikean ja väärän erottaminen liian paljon. Meidän tulisi sitä opettaa varhaislapsuudesta lähtien rakkauden ja hyvän lähimmäisen kunnioittamisen hengessä kautta koko koululaitoksen. Silloin ihmisten mieliin iskostuisi ajatus siitä, että lähimmäistä tulee suojella, lähimmäiselle ei saa aiheuttaa vahinkoa eikä tappaa. Me tiedämme, että ensimmäisistä ihmisen vaiheista alkaen on maailmassa kuitenkin tehty väkivaltaa ja surmattu, mutta sitä suuremmalla syyllä meidän tulee opettaa oikeita elämänarvoja, lähimmäisen kunnioittamista. Tässä näkisän perusasian. Toki on niin, että psyykkiset sairaudet ovat yksi osatekijä ja niiden auttamiseen varhaisvaiheessa tulisi voida puuttua. Lain säädäntö on sitten viimeinen keino, jolla järjestäytyneet yhteiskunta koettaa taata yhteiskunnan jäsenten turvallisuutta.

Minä toivon, kuten ed. Pentti edellä, että ne eri näkemykset, mitä on tuotu esille maanpuolustusreserviläisjärjestöjenkin kannalta, otetaan asianmukaisesti huomioon, metsästäjien kannalta, ja nähdään myöskin oikea ja rehti asenkasittely omalta osaltaan nuorison kasvatuksena. Mutta samalla meillä tulee viranomaisilla olla oikeus poistaa ne aseet, jotka eivät ole oikeissa käsissä. Tämä ei tietenkään ole helppo tehtävä. Tänä päivänä voimme jossitella, mitä olisi tapahtunut, jos poliisi olisi ennalta toiminut toisin.

Arvoisa puhemies! Toivon, että eri näkemykset tulevat valiokunnassa otetuiksi huomioon siten, että kansalaisten turvallisuus on mahdollisimman hyvin taattu ja että myös kouluopetuksessa kaikilla asteilla varhaislapsuudesta alkaen entistä enemmän terotettaisiin elämän ja lähimmäisen kunnioittamista.

⁷⁰ **Esko Kiviranta /kesk:** Arvoisa puhemies! Ampuma-aselain uudistuksen lähtökohtana on aseturvallisuuden lisääminen käsiaseiden saattavuutta rajoittamalla. Lain perusajatusta, sitä, että aseita ei joudu sellaisten henkilöiden käsiin, jotka käyttäisivät niitä väärin, tuskin tarvitsee perustella. Lakiin tulevat uudistukset, kuten soveltuvuustestien ja ampuma-asekouluttajajärjestelmän käyttöönotto, ovat juurikin oikeanlaisia toimenpiteitä, joiden avulla luvallisten aseiden väärinkäyttöä pystytään ehkäisemään kiinnittämällä erityishuomiota luvanhakijan henkilökohtaisen soveltuvuuden arviointiin. Lakiesityksellä ei näin ollen ole tarkoitus kaventaa laillisesti harjoitettavien ampuma- ja metsästys-harrastusten edellytyksiä, vaan taata näiden harrastusten turvallinen harjoittaminen.

Lakiesityksen mukaan aseluvan hankkimiseksi hakijan tulee harjoitella aktiivisesti seuran jäsenenä ennen kuin hänelle voidaan myöntää hankkimislupa käsiaseeseen. Esitetty kahden vuoden aktiivisen harrastamisen vaatiminen on kuitenkin melko kohtuuton ottaen huomioon, että esimerkiksi maaseudulla asuvan harrastajan lähialueilta ei välttämättä löydy harjoitusratoja, etenkin sellaisia, jotka olisivat auki ympäri vuoden. Kahden vuoden vaatimusta tulisikin muuttaa siten, että käsiaseeseen saamiseksi riittäisi esimerkiksi puolen vuoden harjoittelu. Lakiesityksessä ei myöskään määritellä, miten usein ampumaharrastusta tulee harjoittaa, jotta sitä pidetään aktiivisena.

Ampuma-asekouluttajajärjestelmän käyttöönotto on järkeenkäypä uudistus, sillä se takaa turvallisen harjoitteluympäristön ampumaharrastusta aloitteleville nuorille. Lakiesityksen mukaan kouluttajaksi hyväksymistä hakisi ampumayhdistys ja ampuma-asekouluttajaksi esitettävän henkilön tulisi olla yhdistyksen jäsen tai sen palveluksessa. Ampuma-asekouluttajalla olisi oikeus antaa yhdistyksen jäsenten harrastuksen aktiivisuutta koskevia todistuksia. Tämä edellyttää, että ampuma-asekouluttajan tulisi tuntea yhdistyksen jäsenet. Ampuma-asekouluttajaa koskevaa sääntelyä tulisi kuitenkin lieventää sen verran, ettei ase-kouluttajalta ja hänen opetettavaan edellytettäisiin kuulumista samaan seuraan, koska käytännössä yhdistyksen voi olla vaikea hankkia ampuma-asekouluttaja oman jäsenistönsä keskuudesta.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksen ehdotusta soveltuvuustestin käyttöönotosta eli henkilön so-

veltuvuudesta aseiden käyttäjäksi voidaan pitää kannatettavana. Lakiin lisättäväksi ehdotettu säännös lupaviranomaisen oikeudesta saada luvanhakijaa koskevia terveystietoja tämän suostumuksella on myös oikean suuntainen uudistus. Kaikilta aseluvan hakijoilta pyydetäisiin suostumus siihen, että poliisilla on oikeus saada hakijasta lääketieteellinen arvio. Suostumuksen antamatta jättäminen olisi peruste aseluvan saamatta jäämiseen. Aselupa voitaisiin samalla perusteella myös peruuttaa. Tällainen menettely on tarkoituksenmukainen, koska siten pystytään konkreettisesti lisäämään aseturvallisuutta. Soveltuvuustestin käyttöönoton jälkeen lääketieteellistä arviota ei kuitenkaan pyydetäisi säännönmukaisesti vaan ainoastaan silloin, kun saatujen tietojen tai haastattelun perusteella olisi syytä epäillä, että aseluvan hakija saattaisi olla vaarallinen itselleen tai ympäristölleen.

⁷¹ **Inkeri Kerola /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Joudumme kansanedustajina avaamaan lainsäädäntötyön lähtökohtia usein kansalaisille. Aina eivät lainvalmistelijoiden ja lainsäätäjien työt käy yksiin. Lähipiirissäni metsätetään ja harrastetaan ampuma-aseurheilua kohtalaisen paljon, kuten kaikkialla Pohjois-Suomessa, ja siksi aiheelle on paikallaan uhrata muutama ajatus.

Lain valmistelutyötä leimaa aina asiayhteyden lisäksi myös asenne. Asenteeseen vaikuttaa se, kuinka läheltä harrastusta seuraa tai millainen suhtautuminen lainvalmistelijalla on ylipääntään ekosysteemin tasapainotilan säilyttämiseen luonnossa. Aselain valmistelijoilla on myös aina oma henkilökohtainen kantansa asioihin. Monesti traagisten tapahtumien jälkeen hätäisellä lainsäädännöllä yritetään rauhoitella yhteiskunnassa korkeina käyviä pärskeitä.

Ampuma-aselain päälinjan on mielestäni oltava siinä, että lailla turvataan edelleen terve aseharrastuneisuus sekä aseiden myynti ja säilytys asianmukaisine lupamenettelyineen. Metsästysseurasidonnaisuudessa onkin eroja ympäri maata, samoin kuin ampumaseurasidonnaisuudessa, ja niitä on sen vuoksi tarkasteltava maan eri osissa eri tavoin.

Kuinka laajoja joukkoja sitten uudistuksilla aselaissa rokotetaan? Tulituksen kohteena ovat ensisijaisesti alan harrastajat ja asekauppiat. Asekauppa on pysähtynyt jo ajat sitten, lääkärit eivät uskalla kirjoittaa todistuksia, lupia ei myön-

netä luukuilla ja ampumaharrastajatkin katselevat toisiansa jo luisuun. Metsästyslupia hamuavat nuoret alkavat tähyillä sisäilmaharrastusten pariin. Tätäkö on kannustuksemme nuorison liikelle saamiseksi?

Kukaan suomalainen ei tarvitse taskuaseita määrättömästi. Aseluvan saannin käytännöissä on tarkistamista. Myöntäjän on oltava tietoinen aseluvan haltijan suuntautuneisuudesta. Ennen muuta on muistettava, ettei syyttömiä harrastajia kentältä poistamalla saavuteta mitään. Ampumavälikohtausten aiheuttajat hankkivat aseensa tai tekovälineensä tavalla tai toisella laittomasti.

Humalahakuisuus ja terveydentilan tarkkailu ennalta ehkäisevässä mielessä ovat aihepiirejä, joihin tulisi enemmän kiinnittää huomiota kaikkialla. Näin säästyisimme monilta vaurioilta perheissä, liikenteessä ja yleensä yhteiskunnassa. Aseet tai niiden määrällinen joukko ei siis ole pääasiallinen syy kaikkiin yhteiskunnallisiin ongelmiin. Alan harrastaja saattaa omistaa asekoelman. Häntäkö on rangaistava ensin? Vertailupohjana on hyvä käyttää vaikkapa autoa. Vaikka ihmisellä olisi kymmenen autoa, niillä ei tehdä tuhoja, ellei auton käyttöön yhdistetä autoilijasta johtuvia vääristäviä tekijöitä. Tuntuu vain siltä, että tänä päivänä esimerkiksi juopuneen kansalaisen toilailu on sallitumpaa kuin selväpäisen tahaton toiminta, käyttipä juopunut jotakin välinettä tai ei.

Syyt, mitkä johtavat väkivaltaiseen käyttäytymiseen eivät löydy metsästystulilta, ampumaraidoilta tai reserviläisharrastusten parista, eivät myöskään asevelvollisuuden suorittamisen ajoilta. Yhteistä kaikille edellä luetelluille on kylläkin se, että näiden harrastusten pariin hakeutuvat nuoret ovat poissa pahanteosta, hallitsevat aseensa kannon ja ovat saaneet aseenkantolupansa ja metsästyskorttinsa lain mukaisesti. Siksikö juureita pitää uudella lainsäädännöllä rokottaa? Uskommeko todella, että uusi aselaki poistaa tai vähentää väkivaltaisuutta? Itse en siihen jaksa uskoa.

⁷² **Lauri Oinonen /kesk:** Arvoisa puhemies! Ed. Kerola toi esille, mitä uudella aselailla vaikutetaan. Minä uskon, kun meillä käydään keskustelua aseitten myöntämisen perusteista, että jo tämä keskustelu on hyvä, tulevat esille erilaiset näkökannat, ja silloin voidaan tarkentaa niitä perusteita, joittenka perusteella aseita myönnetään,

ja koko yhteiskunta kiinnittää tärkeään asiaan huomiota.

Minulla oli vieraana poliisimiehiä Keuruulta joku kuukausi sitten täällä eduskunnassa. Silloin tuli esille eräs ajatus, että käytäntö olisi ilmeisesti joskus ollut, että on ollut kaksi tunnettua henkilöä, jotka ovat antaneet suosituksen aselupaa haettaessa. He toivat esille tämän ajatuksen, että olisi aselupaa hakevan tuttavapiirissä tai muuten tunnettuja henkilöitä, jotka antavat suosituksen. Tuossa saattaisi kenties olla myös eräs keino, jonka pohjalta päätöksiä voitaisiin sitten tehdä. Nyky-yhteiskunnassahan on menty siihen, että poliisiviranomaiset, kuten lääkäritkään, eivät välttämättä tunne kovinkaan paljon henkilöä, varsinkaan nuoria. Poliisit ovat etäännyneet kansasta. Näin ollen, koska alueet ovat laajentuneet, ihmiset eivät asu tasaisesti, ei voida tuntea ennalta henkilöitä. Tällainen suosituskäytäntö saattaisi olla eräs väline kaikkien muiden esitettyjen ohella.

Mutta, arvoisa puhemies, katson, että kyllä tavoitteen kansalaisten turvallisuuden takaamisesta tulee olla hyvin keskeinen.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksyttiin ja asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan sekä puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

5) Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2008

Lähetekeskustelu
Kertomus K 16/2009 vp

Asia lähetettiin puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

6) Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 46/2009 vp (Valto Koski /sd ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

¹ **Valto Koski /sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän varsin vähälukuisen seurakunnan läsnä ollessa haluan tästä lakialoitteesta saatesanoiksi muutaman sanan todeta. Tämä lakialoite eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annettiin aikanaan kansanedustaja Iikka Taipaleen nimellä, ja se sai nimen Lex Taipale.

Tämä Lex Taipale käsiteltiin eduskunnassa 24. päivä marraskuuta 2004 ja siihen tehtiin siten, kun se astui voimaan 1. päivä toukokuuta 2005, aika nopeasti muutos, joka perustui lakialoitteeseen 69/2005 vp. Näin ollen tämä laki korjattuna on nyt sitten päätymässä, koska ne ikävuodet, jotka siihen lakiin oli kirjoitettu, tarkoitavat sitä, että jos tätä lakia ei jatketa, niin se vaikuttaa joukkoon pitkäaikaistyöttömiä, jotka tämän lain seurauksena ovat voineet välttyä muun muassa siltä byrokratialta, jonka pitkäaikaistyöttömät muuten joutuisivat kokemaan, ja ovat saaneet sitten eläketukena tämän työttömyyskorvauksen ilman näitä byrokratian kuvioita, joten tämä on ollut hyvin puolustettavissa senkin takia.

Jo henkisesti on aika raskasta, että tällainen pitkäaikaistyötön oltuaan työttömänä pitkään on joutunut sitten työvoimatoimiston tai Kelan kautta hakemaan sen perusosan työttömyyspäivärahasta, ja kun se ei ole riittänyt, niin kuin tiedetään, niin sitten toimeentuloluukulle on täytynyt mennä toisen kerran esittelemään vaikeuksiaan ja ehkä kurjuuttaankin. Automaattisesti täältä on sitten myönnetty toimeentulotuen ja tämän peruspäivärahan välinen ero, joten tässä ei ole välttämättä mitään harkintaa ollut. Tämä muutos, joka tehtiin tämän Lex Taipaleen yhteydessä, poisti tällaisen byrokratian, ja ihminen sai, niin kuin totesin, tämän eläketuen suoraan kotiinsa.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta käsittelee tätä aikaisempaa lakialoitetta, josta äsken totesin, joka on tarkoitettu pitkäaikaistyöttömien eläketuen toimeenpanossa esiintyneiden soveltamisongelmien korjaamiseen. Niin kuin totesin, valiokunnan käsittelyssä esitetyt mielipiteet ja muutokset ovat tulleet eduskunnan päätökseksi. Silloin kun tätä lakia toisen kerran käsiteltiin, valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu lainmuu-